

**ZPRÁVA O ČINNOSTI VLÁDNÍHO ZMOCNĚNCE
PRO ZASTUPOVÁNÍ ČESKÉ REPUBLIKY
PŘED SOUDNÍM DVOREM EVROPSKÉ UNIE
ZA ROK 2019**

**MINISTERSTVO ZAHRANIČNÍCH VĚCÍ
ODBOR KOMUNITÁRNÍHO PRÁVA
PRAHA 2020**

Tato zpráva byla předložena vládě České republiky pro informaci, a to na jejím zasedání dne 25. května 2020. Vláda vzala zprávu na vědomí.

© Tato zpráva je dílem autorského kolektivu pracovníků Kanceláře vládního zmocněnce působících při Odboru komunitárního práva Ministerstva zahraničních věcí České republiky. Na zprávě se jmenovitě podíleli Dominika Czechová, Lucie Dvořáková, Iva Gavrílova, Markéta Hedvábná, Aneta Kasalická, Tereza Machovičová, Thomas Müller, Kristýna Najmanová, Jana Očková, Anna Pagáčová, Jiří Pavliš, Hana Pešková, Ondřej Serdula, Martin Smolek, Soňa Šindelková, Michael Švarc a Jiří Vláčil.

OBSAH

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK	9
ÚVODNÍ SLOVO VLÁDNÍHO ZMOCNĚNCE	10
KANCELÁŘ VLÁDNÍHO ZMOCNĚNCE	13
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE V ROCE 2019	15
ŘÍZENÍ O PŘEDBĚŽNÉ OTÁZCE	17
K POVAZE ŘÍZENÍ O PŘEDBĚŽNÉ OTÁZCE	17
K ÚČASTI VLÁDNÍHO ZMOCNĚNCE NA ŘÍZENÍ O PŘEDBĚŽNÉ OTÁZCE V ROCE 2019	18
SHRNUTÍ VYJÁDRĚNÍ ČR V ŘÍZENÍ O PŘEDBĚŽNÉ OTÁZCE V ROCE 2019	20
1. Zemědělství	20
2. Životní prostředí	20
C-723/17 <i>Craeynest</i>	20
C-411/19 <i>WWF Italia</i>	20
C-473/19 a C-474/19 <i>Föreningen Skydda Skogen a další</i>	21
C-477/19 <i>Magistrat der Stadt Wien</i>	21
C-617/19 <i>Granarolo</i>	21
3. Dopravní politika	22
4. Energetická politika	22
C-798/18 <i>Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) a další</i>	22
5. Průmyslová politika (elektronické komunikace)	22
C-807/18 a C-39/19 <i>Telenor Magyarorszag</i>	22
6. Ochrana osobních údajů	23
C-623/17 <i>Privacy International</i> , C-511/18 a C-512/18 <i>La Quadrature du Net a další</i> , C-520/18 <i>Ordre des barreaux francophones et germanophone e.a.</i>	23
C-687/18 <i>Associated Newspapers</i>	23
C-708/18 <i>Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA</i>	24
C-272/19 <i>Land Hessen</i>	24
C-505/19 <i>Bundesrepublik Deutschland</i>	24
C-620/19 <i>J & S Service</i>	25
7. Veřejné zakázky	25
8. Státní podpory	25
9. Hospodářská soutěž	25
10. Daně a finanční trh	25
C-127/18 <i>A-PACK CZ</i>	26
C-446/18 <i>AGROBET CZ</i>	26
C-788/18 <i>Stanleyparma a Stanleybet Malta</i>	26
C-20/19 <i>kunsthhaus muerz</i>	27
C-44/19 <i>Repsol Petróleo</i>	27
C-544/19 <i>ECOTEX BULGARIA</i>	27

C-558/19 <i>Impresa Pizzarotti & C SPA Italia Sucursala Cluj</i>	27
E-5/19 <i>Criminal proceedings against F and G</i>	28
11. Volný pohyb služeb a svoboda usazování.....	28
C-16/18 <i>Dobersberger</i>	28
C-64/18, C-140/18, C-146/18 a C-148/18 <i>Maksimovič a další</i>	29
C-405/18 <i>AURES Holdings</i>	29
C-724/18 a C-727/18 <i>Cali Apartments</i>	29
C-311/19 <i>Bonver Win</i>	30
12. Volný pohyb zboží a duševní vlastnictví.....	30
C-263/18 <i>Nederlands Uitgeversverbond a Groep Algemene Uitgevers</i>	30
13. Volný pohyb kapitálu.....	30
14. Ochrana spotřebitele.....	31
C-583/18 <i>Verbraucherzentrale Berlin</i>	31
C-616/18 <i>Cofidis</i>	31
C-679/18 <i>OPR-Finance</i>	31
C-698/18 a C-699/18 <i>Raiffeisen Bank</i>	32
C-778/18 <i>Association française des usagers de banques</i>	32
C-829/18 <i>Crédit Logement</i>	32
C-66/19 <i>Kreissparkasse Saarlouis</i>	33
C-222/19 a C-252/19 <i>BW a další</i>	33
C-287/19 <i>Deniz Bank AG</i>	33
15. Volný pohyb osob	34
C-754/18 <i>Ryanair Designated Activity Company</i>	34
C-806/18 <i>JZ</i>	34
C-225/19 a C-226/19 <i>Minister van Buitenlandse Zaken</i>	34
C-233/19 <i>CPAS de Liège</i>	35
C-554/19 <i>Staatsanwaltschaft Offenburg</i>	35
16. Sociální politika.....	36
C-107/19 <i>Dopravní podnik hl. m. Prahy</i>	36
17. Sociální zabezpečení migrujících pracovníků	36
C-447/18 <i>Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne Bratislava</i>	36
C-610/18 <i>AFMB a další</i>	36
C-769/18 <i>Caisse d'assurance retraite et de la santé au travail d'Alsace- Moselle</i>	37
C-17/19 <i>Bouygues travaux publics</i>	37
C-29/19 <i>Bundesagentur für Arbeit</i>	38
C-240/19 <i>TGSS</i>	38
18. Vnější vztahy	38
19. Celní unie.....	39
C-97/19 <i>Pfeifer & Langen</i>	39
C-476/19 <i>Combinova</i>	39
20. Společný celní sazebník	39
21. Justice a vnitřní věci.....	39
C-208/18 <i>Petruchová</i>	40

C-634/18 <i>Prokuratura Rejonowa w Słupsku</i>	40
C-59/19 <i>Wikingerhof</i>	40
C-80/19 <i>EE</i>	41
C-221/19 <i>Pomorski Wydział Zamiejscowy Departament Do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej a další</i>	41
C-603/19 <i>Úrad špeciálnej prokuratúry</i>	42
C-649/19 <i>Spetsializirana prokuratura</i>	42
22. Právo institucí a jejich zaměstnanců	42
23. Společná zahraniční a bezpečnostní politika	42
24. Principiální a průřezové otázky	43
C-743/18 <i>Elme Messer Metalurgs</i>	43
ZAJÍMAVÉ ROZSUDKY VYNESENÉ V ŘÍZENÍ O PŘEDBĚŽNÉ OTÁZCE V ROCE 2019	44
1. Zemědělství	44
C-497/17 <i>Oeuvre d'assistance aux bêtes d'abattoirs</i>	44
C-616/17 <i>Blaise</i>	44
2. Životní prostředí	45
C-487/17 <i>Verleza a další</i>	45
C-60/18 <i>Tallinna Vesi</i>	45
C-305/18 <i>Associazione "Verdi Ambiente e Società - Aps Onlus" a další</i>	46
C-634/17 <i>ReFood</i>	46
C-43/18 <i>CFE</i>	46
C-321/18 <i>Terre wallonne</i>	47
C-723/17 <i>Craeynest</i>	47
C-624/17 <i>Tronex</i>	47
C-411/17 <i>Inter-Environnement Wallonie et Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen</i>	48
C-674/17 <i>Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola</i>	48
C-280/18 <i>Flausch</i>	49
C-752/18 <i>Deutsche Umweltshilfe</i>	49
3. Dopravní politika	50
C-501/17 <i>Germanwings</i>	50
C-163/18 <i>HQ</i>	50
C-532/18 <i>Niki Luftfahrt</i>	51
4. Energetická politika	51
C-294/18 <i>Oulun Sähkönnmyynti</i>	51
C-180/18, C-286/18 a C-287/18 <i>Agrenergy a další</i>	51
5. Průmyslová politika (elektronické komunikace)	52
C-417/18 <i>AW a další</i>	52
6. Ochrana osobních údajů	52
C-345/17 <i>Buivids</i>	53
C-40/17 <i>Fashion ID</i>	53
C-136/17 <i>GC a další</i>	53
C-507/17 <i>Google</i>	54
C-673/17 <i>Planet 49</i>	54
C-708/18 <i>Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA</i>	54

7. Veřejné zakázky.....	55
C-465/17 <i>Falck Rettungsdienste a Falck</i>	55
C-264/18 <i>P.M. a další</i>	55
C-697/17 <i>Telecom Italia</i>	55
C-63/18 <i>Vitali</i>	56
8. Státní podpory.....	56
C-387/17 <i>Fallimento Traghetti del Mediterraneo</i>	56
C-349/17 <i>Eesti Pagar</i>	57
C-659/17 <i>Azienda Napoletana Mobilità</i>	57
9. Hospodářská soutěž	58
C-724/17 <i>Skanska Industrial Solutions a další</i>	58
C-637/17 <i>Cogeco Communications</i>	58
C-617/17 <i>Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie</i>	58
C-435/18 <i>Otis a další</i>	59
10. Daně a finanční trh.....	59
C-639/17 <i>KPMG Baltics</i>	59
C-115/16 <i>N Luxembourg 1</i> , C-118/16 <i>X Denmark</i> , C-119/16 <i>C Danmark I</i> , C-299/16 <i>Z Denmark</i>	59
C-116/16 <i>T Danmark</i> a C-117/16 <i>Y Denmark</i>	60
C-567/17 <i>Bene Factum</i>	60
C-695/17 <i>Metirato</i>	61
C-245/18 <i>Tecnoservice Int.</i>	61
C-275/18 <i>Vinš</i>	62
C-691/17 <i>PORR Építési Kft.</i>	62
C-127/17 <i>A-PACK CZ</i>	62
C-566/17 <i>Związek Gmin Zagłębia Miedziowego</i>	63
C-568/17 <i>Geelen</i>	63
C-712/17 <i>EN.SA</i>	63
C-420/18 <i>IO</i>	64
C-242/18 <i>UniCredit Leasing</i>	64
C-316/18 <i>The Chancellor, Masters and Scholars of the University of Cambridge</i>	64
C-273/18 <i>Kuršu zeme</i>	64
C-189/18 <i>Glencore Agriculture Hungary</i>	65
C-653/18 <i>Unitel</i>	65
C-355/18, C-356/18, C-357/18 a C-479/18 <i>Rust-Hackner a další</i>	66
11. Volný pohyb služeb a usazování.....	66
C-581/17 <i>Wächtler</i>	66
C-545/17 <i>Pawlak</i>	66
C-431/17 <i>Monachos Eirinaios</i>	67
C-230/18 <i>PI</i>	67
C-607/17 <i>Memira Holding</i>	67
C-608/17 <i>Holmen</i>	68
C-622/17 <i>Baltic Media Alliance</i>	68
C-64/18, C-140/18, C-146/18 a C-148/18 <i>Maksimovic a další</i>	68
C-544/18 <i>Daknevičiute</i>	69
C-222/18 <i>VIPA</i>	69
C-18/18 <i>Eva Glawischnig-Piesczek</i>	70
C-405/18 <i>AURES Holdings</i>	70

C-722/18 KROL	71
C-16/18 Dobersberger	71
C-390/18 Airbnb Ireland	71
12. Volný pohyb zboží (duševní vlastnictví)	72
C-326/17 RDW a další	72
C-443/17 Abraxis Bioscience	73
C-614/17 Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego	73
C-387/18 Delfarma.....	74
C-469/17 Funke Medien NRW	74
C-476/17 Pelham a další	75
C-516/17 Spiegel Online	75
C-172/18 AMS Neve a další	76
C-299/17 VG Media	76
C-683/17 Cofemel	76
C-688/17 Bayer Pharma.....	77
C-541/18 Deutsches Patent- und Markenamt (#darferdas?).....	77
C-263/18 Nederlands Uitgeversverbond a Groep Algemene Uitgevers	78
13. Volný pohyb kapitálu.....	78
C-28/18 Verein für Konsumenteninformation	78
C-414/18 Iccrea Banca	78
14. Ochrana spotřebitele.....	79
C-70/17 Abanca Corporación Bancaria.....	79
C-681/17 slewo	80
C-266/18 Aqua Med	80
C-52/18 Füllä	80
C-38/17 GT	81
C-58/18 Schyns	81
C-628/17 Orange Polska	82
C-407/18 Addiko Bank	82
C-649/17 Amazon EU	82
C-502/18 České aerolinie	83
C-331/18 Pohotovosť.....	83
C-383/18 Lexitor	83
C-34/18 Lovasné Tóth	84
C-621/17 Kiss a CIB Bank	84
C-260/18 Dziubak.....	85
C-349/18 až C-351/18 Kanyeba	85
C-419/18 a C-483/18 Profi Credit Polska.....	86
C-363/18 Organisation juive européenne a Vignoble Psagot	87
C-453/18 a C-494/18 Bondora	87
C-290/19 Home Credit Slovakia	87
15. Volný pohyb osob	88
C-661/17 M.A. a další	88
C-221/17 Tjebbes a další	88
C-635/17 E	89
C-557/17 Y.Z. a další	89
C-163/17 Jawo a C-297/17, C-318/17, C-319/17, C-438/17 Ibrahim a další.....	89
C-444/17 Arib a další	90

C-129/18 SM.....	90
C-587/17 a C-583/17 H. a R.....	90
C-483/17 Tarola	91
C-391/16, C-77/17 a C-78/17 M, X a X.....	91
C-720/17 Bilali	91
C-556/17 Torubarov	92
C-680/17 Vethanayagam	92
C-94/18 Chenchooliah	92
C-93/18 Bajratari	93
C-302/18 X.....	93
C-233/18 Haqbin	93
16. Sociální politika.....	94
C-258/17 E.B.	94
C-193/17 Cresco Investigation	94
C-24/17 Österreichischer Gewerkschaftsbund a C-396/17 Leitner	95
C-494/17 Rossato	95
C-161/18 Villar Láiz	96
C-55/18 CCOO	96
C-32/18 Moser	97
C-95/18 a C-96/18 van den Berg a Giesen	97
C-171/18 Safeway	97
C-35/19 Belgický stát	98
C-609/17 a C-610/17 TSN a AKT	98
17. Sociální zabezpečení migrujících pracovníků	98
C-477/17 Balandin	98
C-322/17 Bogatu	99
C-437/17 Gemeinsamer Betriebsrat EurothermenResort Bad Schallerbach.....	99
C-447/18 Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne Bratislava	99
18. Vnější vztahy	99
19. Celní unie.....	100
C-249/18 CEVA Freight Holland	100
20. Společný celní sazebník	100
C-306/18 KORADO	100
21. Justice a vnitřní věci	100
C-97/18 ET	101
C-386/17 Liberato	101
C-102/18 Brisch	101
C-492/18 PPU TC.....	102
C-554/17 Jonsson	102
C-579/17 Gradbeništvo Korana	103
C-603/17 Bosworth a Hurley	103
C-464/18 Ryanair.....	104
C-694/17 Pillar Securitisation	104
C-658/17 WB	104
C-508/18 OG a C-82/19 PPU PI.....	105
C-509/18 PF	105
C-361/18 Weil	105

C-518/18 RD	106
C-716/17 A	106
C-38/18 Gambino a Hyka	106
C-451/18 Tibor-Trans	107
C-347/18 Salvoni	107
C-468/18 R	108
C-467/18 Rayonna prokuratura Lom	108
C-208/18 Petruchová	109
C-548/18 BGL BNP Paribas	109
C-489/19 PPU NJ	109
C-128/18 Dorobantu	110
C-324/17 Gavanozov	110
C-653/19 PPU Specializirana prokuratura	110
C-421/18 Ordre des avocats du barreau de Dinant	111
C-566/19 PPU a C-626/19 PPU Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg a další, C-625/19 PPU Openbaar Ministerie a C-627/19 PPU Openbaar Ministerie	111
22. Právo institucí a jejich zaměstnanců	112
23. Společná zahraniční a bezpečnostní politika	112
24. Principiální a průřezové otázky	112
C-573/17 Popławski	112
C-620/17 Hochtief Solutions Magyarországi Fióktelepe	113
C-585/18, C-624/18 a C-625/18 A.K. v. Krajowa Rada Sądownictwa a CP a DO v. Sąd Najwyższy	113
C-502/19 Junqueras Vies	114
ŘÍZENÍ O PORUŠENÍ UNIJNÍHO PRÁVA	115
PŘED ZAHÁJENÍM ŘÍZENÍ O PORUŠENÍ UNIJNÍHO PRÁVA	115
Co je EU Pilot	115
Postup řízení	116
Vývoj v roce 2019	116
PRŮBĚH ŘÍZENÍ O PORUŠENÍ UNIJNÍHO PRÁVA	117
Řízení podle čl. 258 SFEU	117
Řízení podle čl. 260 odst. 2 SFEU	119
Budoucí výhled	120
Úloha vládního zmocněnce v řízení o porušení unijního práva	121
ŘÍZENÍ O PORUŠENÍ UNIJNÍHO PRÁVA VEDENÁ PROTI ČR	122
Celkový přehled	122
Nenotifikační v. věcná řízení	124
Vývoj v roce 2019 – nově zahájená řízení	124
Přehled nenotifikačních řízení zahájených v roce 2019	126
Přehled věcných řízení zahájených v roce 2019	128
Rozhodnutí Komise o postupu v běžících řízeních učiněná v průběhu roku 2019	130
Řízení ukončená v roce 2019	132
Řízení projednávaná v roce 2019 před Soudním dvorem	137
Přehled řízení o porušení unijního práva běžících ke dni 31. prosince 2019	138

ŘÍZENÍ O ŽALOBĚ PROTI ORGÁNŮM EU	147
Obecně k řízení o žalobách na neplatnost a na nečinnost.....	147
Řízení o žalobě na neplatnost aktu EU (čl. 263 SFEU).....	147
Řízení o žalobě na nečinnost (čl. 265 SFEU).....	148
Žaloby ČR	148
C-482/17 <i>Česká republika v. Parlament a Rada</i> (směrnice o zbraních).....	148
T-509/18 <i>Česká republika v. Komise</i> (ná vaznost kontrol).....	149
C-575/18 P <i>Česká republika v. Komise</i> (antidumpingové clo).....	149
C-742/18 P <i>Česká republika v. Komise</i> (korekce ze tří auditů v zemědělství).....	150
T-13/19 <i>Česká republika v. Komise</i> (celní nečinnost).....	150
C-862/19 P <i>Česká republika v. Komise</i> (broadcasting).....	150
INTERVENTCE.....	151
VĚCI, V NICHŽ ČR V ROCE 2019 POŽÁDALA O VSTUP DO ŘÍZENÍ.....	151
T-703/18 <i>Polsko v. Komise</i>	151
T-357/19 <i>Itálie v. Komise</i>	151
C-572/19 P <i>Ertico – ITS Europe v. Komise</i>	152
ŘÍZENÍ O POSUDKU	153
<i>Posudek 1/17</i>	153
<i>Posudek 1/19</i>	153
DALŠÍ AKTIVITY VLÁDNÍHO ZMOCNĚNCE	155
VÝBOR VLÁDNÍHO ZMOCNĚNCE V ROCE 2019.....	155
PRACOVNÍ SKUPINA RADY „SOUDNÍ DVŮR“.....	155
PRACOVNÍCI KANCELÁŘE VLÁDNÍHO ZMOCNĚNCE A SVĚŘENÉ AGENDY.....	156

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR	Česká republika
EK	Evropská komise
EP	Evropský parlament
ES	Evropská společenství
ESLP	Evropský soud pro lidská práva
EU	Evropská unie
ESVO	Evropské sdružení volného obchodu
GA	Generální advokát
JŘ	Jednací řád
NSS	Nejvyšší správní soud
OKP	Odbor komunitárního práva
SES	Smlouva o založení Evropského společenství
SEU	Smlouva o Evropské unii
SFEU	Smlouva o fungování Evropské unie
Listina	Listina základních práv Evropské unie
VLZ	Vládní zmocněnec

Pro označení ostatních členských států je používán dvoupísmenný kód ISO (ISO 3166 alpha-2), s výjimkou zkratky EL pro Řecko a UK pro Spojené království, které jsou bez ohledu na uvedené ISO ve vztahu k těmto státům v EU obvykle používány.

Pro označení ministerstev ČR a dalších centrálních orgánů státní správy jsou používány obvyklé zkratky jejich názvů.

ÚVODNÍ SLOVO VLÁDNÍHO ZMOCNĚNCE

Vážení čtenáři,

právní bitva o právní stát, tak by se dalo ve zkratce vyjádřit patrně to nejpodstatnější, co se v judikатурní činnosti Soudního dvora EU odehrálo v minulém roce. Ačkoli jsou různé aspekty právního státu jakožto jedné ze základních hodnot, na kterých Unie podle čl. 2 SEU spočívá, aktuálně řešeny ve vztahu k vícerym právním úpravám a postupům několika členských států, patrně nejvýznamnějším bitevním polem je soudní reforma Polska. Soudní dvůr přitom vychází z předpokladu, že přestože organizace soudnictví jako taková je v pravomoci členských států, při výkonu této pravomoci musí členské státy dodržovat unijní právo, tedy co se soudnictví týká konkrétně čl. 19 SEU, podle kterého jsou členské státy povinny zajistit prostřednictvím svých soudů právo na účinnou právní ochranu. Tento požadavek se přirozeně vztahuje pouze na oblasti pokryté právem Unie, nicméně jelikož prakticky jakýkoli soud členského státu může řešit otázky unijního práva, je dosah čl. 19 SEU, a tedy i rozsah posuzovací pravomoci Soudního dvora v daném ohledu, velmi široký.

V roce 2019 vydal Soudní dvůr celkem tři rozsudky týkající se různých částí polské soudní reformy, z toho dva v rámci řízení pro porušení povinnosti vedených proti Polsku Evropskou komisí. V prvním z těchto řízení došel Soudní dvůr v rozsudku z 24. června 2019 k závěru, že snížení věkové hranice pro odchod do důchodu soudců Nejvyššího soudu odporuje zásadě neodvolatelnosti soudců, která je inherentní jejich nezávislosti. V rozsudku z 5. listopadu 2019 Soudní dvůr shledal, že rozdílné snížení věkové hranice pro odchod do důchodu soudců obecných soudů a státních zástupců pro ženy a muže je v rozporu se zásadou diskriminace a že způsob realizace pravomoci svěřené ministru spravedlnosti povolit či nepovolit pokračování ve výkonu funkce soudce obecných soudů po dosažení nové, snížené věkové hranice pro odchod do důchodu není souladný s potřebou nezávislosti soudců. Konečně v rozsudku v řízení o předběžné otázce ve spojených věcech *A. K. v. Krajowa Rada Sądownictwa* vydaném 19. listopadu 2019 Soudní dvůr zpochybnil nezávislost nového kárného kolegia polského Nejvyššího soudu, který měl právě

rozhodovat spory týkající se povinného odchodu soudců Nejvyššího soudu do důchodu.

Významně byla rovněž rozvíjena judikatura týkající se internetových sociálních sítí a platforem fungujících na jejich základě. Za všechny lze uvést například rozsudek ve věci *Glawischnig-Piesczek*, podle kterého unijní právo nebrání tomu, aby byla takovému poskytovateli hostingu, jako je Facebook, uložena povinnost odstranit komentáře, které jsou stejné jako komentář, který byl dříve prohlášen za protiprávní. Pozornost zaslouží také rozsudek ve věci *Airbnb Ireland*, podle kterého členský stát nemůže požadovat, aby Airbnb disponovala profesním povolením realitního makléře, pokud tento požadavek neoznámila Evropské komisi v souladu se směrnicí 2000/31 o elektronickém obchodu. S očekáváním budeme všichni v letošním roce sledovat výsledek řízení ve věci *Facebook Ireland* známé rovněž pod označením *Schrems II*, ve které jde o další posuzování toho, zda Spojené státy zajišťují odpovídající úroveň ochrany osobních údajů unijních občanů, a pokud tomu tak není, zda použití standardních smluvních doložek s sebou přináší dostatečné záruky ochrany jejich základních práv a svobod.

Nezvykle se Soudní dvůr zabýval v minulém roce rovněž dvěma řízeními pro porušení povinnosti vedenými jedním členským státem proti jinému členskému státu. Ve věci *Rakousko proti Německu* došel k závěru, že německá známka za užívání spolkových pozemních komunikací osobními motorovými vozidly je v rozporu s unijním právem. Ve druhé věci, která se týká dlouholetého sporu o vymezení státních hranic mezi Chorvatskem a Slovinskem, nebylo v roce 2019 rozhodnuto.

Pozornosti čtenářů této Zprávy by neměl uniknout ani *Posudek 1/17*, ve kterém se jednalo v první řadě o otázku, zda mechanismus řešení sporů mezi investorem a státem upravený dohodou o volném obchodu mezi Evropskou unií a Kanadou (CETA) je slučitelný s unijním právem. Zdá se, že po jasně odstředivých tendencích ohledně rozhodování mezinárodních arbitrážních tribunálů v rozsudku *Achmea* se Soudní dvůr v tomto posudku snažil svým daleko vstřícnějším postojem o nastavení určitého vyváženého přístupu. V minulém roce bylo rovněž zahájeno další řízení o posudku, které se týká procesních otázek spojených s ratifikací Úmluvy Rady Evropy o prevenci a boji proti násilí na ženách a domácímu násilí (známá též jako Istanbulská úmluva), která je několika členskými státy vnímána jako kontroverzní, potažmo odporující jejich ústavním pořádkům.

Z čistě českých kauz je namístě připomenout rozsudek v řízení pro porušení povinnosti ve věci známé pod označením *Geobal*, kterým Soudní dvůr zamítl žalobu Evropské komise proti České republice ve věci odmítnutí České republiky zajistit

zpětné převzetí 20 000 tun směsi zvané TPS-NOLO (Geobal), která byla přepravena z jejího území do Polska. Evropská komise podle Soudního dvora neprokázala, že je tato směs odpadem, a že se tedy v případě její přepravy jednalo o přepravu odpadů, kdy lze v určitých případech požadovat zpětné převzetí. Potřeba je také uvést mediálně známou žalobu proti Evropskému parlamentu a Radě, kterou se Česká republika domáhala určení neplatnosti směrnice zpřísňující kontrolu nabývání a držení palných zbraní. Soudní dvůr žalobu zamítl s tím, že směrnice byla platně založena na ustanoveních SFEU týkajících se řádného fungování vnitřního trhu, potažmo že směrnice neporušuje v žádném z vytýkaných ohledů zásadu proporcionality.

Z hlediska změny procesních předpisů upravujících řízení před Soudním dvorem EU je důležité zmínit nová pravidla o uznávání přijatelnosti kasačních opravných prostředků ve věcech, v nichž už proběhl dvojí přezkum. Podle těchto pravidel se kasační opravné prostředky proti rozhodnutím Tribunálu, která se týkají rozhodnutí nezávislého odvolacího senátu Úřadu Evropské unie pro duševní vlastnictví (EUIPO), Odrůdového úřadu Společenství (CPVO), Evropské agentury pro chemické látky (ECHA) a Agentury Evropské unie pro bezpečnost letectví (EASA) projednají, pouze pokud je Soudní dvůr předem uzná přijatelnými.

Z řady personálních změn, které se minulý rok v rámci Soudního dvora EU odehrály, stojí z «českého» pohledu za zmínku především ukončení mandátu paní prof. Ireny Pelikánové a jmenování soudkyně Tribunálu paní Petry Škvařilové-Pelzl na období od 1. září 2019 do 31. srpna 2025.

Konečně z čistě praktického hlediska je užitečné zmínit, že s koncem minulého roku začal Soudní dvůr EU na svých internetových stránkách volně zpřístupňovat procesní dokumenty a dokumenty právní nauky, které pocházejí z databáze Justiční sítě Evropské unie. Jednoduše přístupné jsou tak nově například některé dokumenty z řízení o předběžných otázkách, zejména samotná předkládací rozhodnutí předložená od 1. července 2018, a to ve všech jazycích Evropské unie.

Vážení čtenáři, Zpráva, kterou právě držíte v ruce, toho nabízí mnohem víc. Přeji Vám příjemnou četbu a užitečné využití informací, které tato zpráva obsahuje.

V Praze dne 29. února 2020

KANCELÁŘ VLÁDNÍHO ZMOCNĚNCE

V řízeních před Soudním dvorem EU jsou členské státy zastoupeny zmocněnci (viz čl. 19 Statutu Soudního dvora). Zastupování ČR před Soudním dvorem a Tribunálem je zajišťováno vládním zmocněncem pro zastupování České republiky před Soudním dvorem Evropské unie (dále jen „VLZ“) na základě usnesení vlády č. 113 ze dne 4. 2. 2004 o Statutu vládního zmocněnce pro zastupování České republiky před Soudním dvorem Evropské unie (dále jen „Statut VLZ“), ve znění usnesení vlády č. 382 ze dne 24. 5. 2010.

Dne 10. 3. 2008 byl do této funkce jmenován usnesením vlády č. 246 JUDr. Martin Smolek, Ph.D., LL.M.

Usnesením vlády č. 435 ze dne 13. 4. 2005 bylo rozhodnuto, že VLZ bude rovněž zajišťovat zastupování ČR před Soudem ESVO.

Usnesením vlády č. 382 ze dne 24. 5. 2010 byla přijata novela Statutu VLZ, kterou bylo reagováno zejména na terminologické změny související se vstupem Lisabonské smlouvy v platnost.

VLZ podle čl. 2 a čl. 8 Statutu VLZ působí při Ministerstvu zahraničních věcí (dále jen „MZV“). K plnění svých úkolů využívá zaměstnance OKP, který je rozdělen na tři oddělení, z nichž dvě (Oddělení pro Soudní dvůr EU a Oddělení pro infringementy, dále jen „Kancelář VLZ“) se zabývají všemi záležitostmi týkajícími se agendy VLZ. Na činnosti Kanceláře VLZ se podílí také třetí oddělení OKP, Oddělení pro obecné otázky a vnější vztahy EU.

Jak vyplývá ze Statutu VLZ, nejsou kompetence VLZ omezeny pouze na zastupování ČR před soudními orgány EU, ale zahrnují rovněž hájení zájmů ČR v prejudiciální (administrativní) fázi řízení s EK (dále též jen „Komise“) týkajících se možných porušení závazků vyplývajících ze členství v EU, včetně mechanismu EU Pilot.

VLZ zastupuje ČR v těchto řízeních:

- řízení o porušení unijního práva, tzv. infringement,
- řízení o předběžné otázce,
- řízení o posudku,
- řízení, do nichž ČR vstupuje jako vedlejší účastník, tzv. intervence, či
- řízení o přímé žalobě ČR na neplatnost aktů vydaných orgánem EU, popř. na nečinnost orgánu EU.

Pravidelnou agendu VLZ představuje zejména zastupování ČR v řízení o předběžné otázce a v řízení o porušení unijního práva.

Zajištění zastupování ČR před Soudním dvorem EU a před EK obstarávají v Kanceláři VLZ zaměstnanci, jejichž stručný profil, včetně kontaktních údajů, naleznete na konci této Zprávy.

Kancelář VLZ využívá pravidelně také služeb stážistů, kterým na tomto místě náleží poděkování za kvalitně odváděnou práci.

VLZ je v jeho činnosti nápomocen Výbor vládního zmocněnce (dále jen „Výbor VLZ“) složený ze zástupců jednotlivých ústředních orgánů státní správy, v jejichž čele stojí člen vlády, a rovněž ze zástupců dalších orgánů (např. ÚV, ČNB a ÚOHS). Jde o mezirezortní poradní a konzultační orgán, jehož úkolem je napomáhat VLZ při plnění jeho úkolů.

VLZ na pravidelných setkáních Výboru VLZ informuje o aktuálních řízeních, jež před Soudním dvorem a Komisí probíhají, o důležitých rozsudcích a stanoviscích generálních advokátů a také o řízeních o porušení unijního práva vedených proti ČR. Výbor VLZ je fórem, kde dochází k výměně názorů mezi jednotlivými resorty, což umožňuje formulovat stanoviska ČR s přihlédnutím ke všem relevantním zájmům, které mohou v dané oblasti existovat.

Prostřednictvím členů Výboru VLZ také dochází ke komunikaci mezi VLZ a příslušnými ministerstvy, eventuálně jinými ústředními orgány státní správy nebo jimi podřízenými orgány při zpracování vyjádření ČR v jednotlivých typech řízení. Postup při zpracování vyjádření ČR probíhá v zásadě takto: VLZ informuje příslušného člena Výboru VLZ, do jehož působnosti daná problematika spadá, o zahájení řízení, ať již před soudními orgány EU nebo ze strany EK, příp. též doporučí vhodný postup v daném řízení. Na základě odezvy, resp. podkladů daného resortu, vypracuje VLZ ve spolupráci s resortem vyjádření ČR, které je po odsouhlasení příslušným resortem zasláno soudnímu orgánu nebo EK.

Komunikace probíhá přímo nebo prostřednictvím zvláštní databáze spravované VLZ (tzv. databáze ISAP).

V roce 2019 se výbor scházel pravidelně, přibližně jednou za měsíc.

VLZ může také využít možnosti získat informace od právnických či fyzických osob na základě zákona č. 186/2011 Sb., o poskytování součinnosti pro účely řízení před některými mezinárodními soudy a mezinárodními kontrolními orgány a o změně zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „zákon č. 186/2011 Sb.“).

SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÉ UNIE V ROCE 2019

Soudní dvůr EU je jedním ze základních orgánů Evropské unie, jehož úkolem je především dbát na jednotný výklad unijního práva a rozhodovat spory v oblastech vymezených základními smlouvami (viz především čl. 19 SEU a čl. 251 až 281 SFEU). Soudní dvůr EU (dříve neformálně označovaný jako Evropský soudní dvůr) je v současné době zastřešujícím označením pro dvě soudní instance: Soudní dvůr a Tribunál (dříve Soud prvního stupně). Existence Soudního dvora a Tribunálu je zakotvena přímo v základních smlouvách (čl. 19 SEU).

Členské státy požívají před unijními soudy výjimečného postavení, a to nejen ve smyslu privilegovaných žalobců podle čl. 263 SFEU. Mohou vstupovat do jakýchkoli řízení a svými vyjádřeními ovlivňovat konečnou podobu soudních rozhodnutí (viz čl. 23 a 40 Statutu Soudního dvora). Vedle těchto dvou soudních instancí je třeba k unijním soudům v širším slova smyslu počítat též Soudní dvůr Evropského sdružení volného obchodu (*EFTA Court*; dále jen „Soud ESVO“), jehož význam pro členské státy je nicméně velmi omezený.

V roce 2005 byl vytvořen Soud pro veřejnou službu jakožto specializovaný soud na základě rozhodnutí Rady 2004/752/ES, Euratom ze dne 2. listopadu 2004 o zřízení Soudu pro veřejnou službu Evropské unie, za využití bývalého článku 225a SES, resp. 140b SESAE. Tento jmenovaný soud převzal agendu řešení zaměstnaneckých sporů mezi institucemi EU a jejich zaměstnanci, jež do té doby vykonával Soud prvního stupně. Nicméně nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 2016/1192 ze dne 6. července 2016 bylo působení Soudu pro veřejnou službu ukončeno k 31. srpnu 2016 a jeho agenda přešla zpět na Tribunál.

Soudní dvůr byl ke konci roku 2019 složen z 28 soudců (jeden za každý členský stát) a z 11 generálních advokátů, jejichž úlohou je poskytovat Soudnímu dvoru nezávislá stanoviska v řízeních před konečným rozhodnutím ve věci. Na Tribunálu byl v roce 2019 dovršen přechod na dva soudce za každý členský stát, tj. celkem 56 soudců, všechny pozice však dosud nebyly obsazeny. 31. leden 2020 je spojen se snížením počtu soudců obou instancí v souvislosti s vystoupením Spojeného království z EU.

V roce 2019 byli novými soudci Soudního dvora jmenováni Niilo Jääskinen (FI), Andreas Kumin (AT) a Nils Wahl (SE). Novým generálním advokátem byl jmenován Priit Pikamäe (EE). Na další funkční období byli jmenováni soudci Tribunálu Eugène Buttigieg (MT), Anthony Collins (IE), Colm Mac Eochaidh (IE), Stéphane Gervasoni (FR), Mariana Kančeva (BG), Alexander Kornezov (BG), Ulf Öberg (SE), Jan Passer (CS), Inga Reine (LV), Fredrik Schalin (SE) a Vesna Tomljenović (HR). Nově byli jmenováni soudci Tribunálu Ramona Frendo (MT), Gerhard Hesse (AT), Johannes Christoph Laitenberger (DE), Roberto Mastroianni (IT), José Martín y Pérez de

Nanclares (ES), Iko Nõmm (EE), Rimvydas Norkus (LT), Tamara Perišin (HR), Ornella Porchia (IT), Miguel Sampol Pucurull (ES), Tuula Riitta Pynnä (FI), Mirela Stancu (RO), Gabriele Steinfatt (DE), Petra Škvařilová-Pelzl (CS) a Laurent Truchot (FR).

ŘÍZENÍ O PŘEDBĚŽNÉ OTÁZCE

Úkolem této kapitoly je poskytnout obecné informace o charakteru řízení o předběžné otázce, o tom, jak se do tohoto řízení v roce 2019 zapojila ČR a jaké zajímavé rozsudky byly v roce 2019 Soudním dvorem v rámci tohoto typu řízení vyneseny. Oddíly věnované vyjádřením ČR a zajímavým rozsudkům jsou členěny do tematických okruhů, v rámci kterých jsou jednotlivá řízení o předběžné otázce Kanceláří VLZ ze statistických a pracovně-organizačních důvodů monitorována.

K povaze řízení o předběžné otázce

Soudy členských států se na základě čl. 267 SFEU mohou obracet na Soudní dvůr s otázkami výkladu či platnosti unijního práva, jež potřebují pro svá rozhodnutí. Z pohledu konstrukce právního řádu EU se jedná o nejdůležitější soudní řízení.¹ V souladu s čl. 23 Statutu Soudního dvora dostávají vlády členských států EU oznámení o všech řízeních o předběžné otázce. Vedle originálů předkládacích usnesení nebo jejich shrnutí jsou jim v souladu s čl. 98 odst. 1 Jednacího řádu Soudního dvora (dále jen „JŘ Soudního dvora“) doručovány také jejich překlady do úředního jazyka členského státu. Na základě těchto informací o řízení o předběžné otázce se vlády členských států mohou rozhodnout, zda do řízení jako účastník vstoupí či nikoliv.² Nemusí osvědčovat žádný právní zájem.

Po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost má Soudní dvůr obecnou pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách i v oblasti prostoru svobody, bezpečnosti a práva. Součástí obecného právního režimu se staly také oblasti policejní a justiční spolupráce v trestních věcech, tato obecná pravomoc se nyní týká též vízové, azylové a přistěhovalecké politiky a jiných politik týkajících se pohybu osob. Soudní dvůr se může vyslovovat též k Listině základních práv EU, která má dle čl. 6 odst. 1 SFEU stejnou právní sílu jako Smlouvy.

Jedinou oblastí zůstávající mimo pravomoc Soudního dvora je společná zahraniční a bezpečnostní politika (SZBP), která se na základě hlavy V SEU řídí zvláštními pravidly a specifickými postupy. Soudní dvůr není v souladu s čl. 275 SFEU příslušný k přezkumu těchto ustanovení ani aktů přijatých na jejich základě, se dvěma výjimkami: 1) je příslušný k přezkumu vymezení rozsahu pravomocí EU a SZBP, jejíž provádění se nesmí dotknout výkonu pravomocí Unie a rozsahu pravomocí orgánů pro výkon výlučných a sdílených pravomocí EU; 2) má pravomoc

¹ K řízení o předběžné otázce srov. M. Bobek, J. Komárek, J. Passer, M. Gillis, *Předběžná otázka v komunitárním právu* (Linde 2005).

² K dalším účastníkům řízení o předběžné otázce srov. čl. 23 Statutu Soudního dvora, popř. M. Bobek, J. Komárek, J. Passer, M. Gillis, *Předběžná otázka v komunitárním právu* (Linde 2005), s. 288 až 291.

rozhodovat o žalobách na neplatnost směřujících proti rozhodnutím, jimiž se stanoví omezující opatření vůči fyzickým nebo právnickým osobám, přijatým Radou například v rámci boje proti terorismu (zmrazení aktiv).

Řízení o předběžné otázce se týká též aktů přijatých institucemi nebo jinými subjekty EU, jež jsou v důsledku toho začleněny do práva EU a které může Soudní dvůr vykládat a podrobovat přezkumu platnosti na žádost vnitrostátních soudů, aby jim umožnil ověřit soulad jejich vnitrostátních právních předpisů s tímto právem.

VLZ je osobou příslušnou přijímat za ČR dokumentaci zasílanou Soudním dvorem k předběžným otázkám. Ke všem předběžným otázkám zpracuje VLZ analýzu v podobě shrnující tabulky, kterou následně zašle rezortům, do jejichž gesce řešená problematika spadá, aby tyto mohly kvalifikovaně zvážit, zda by bylo v daném případě účelné, aby se ČR vyjádřila. Podrobná analýza je prováděna také ve fázi po vyjádření ostatních účastníků v řízení, protože i v této fázi se mohou objevit nové skutečnosti podstatné pro případné vyjádření ČR.

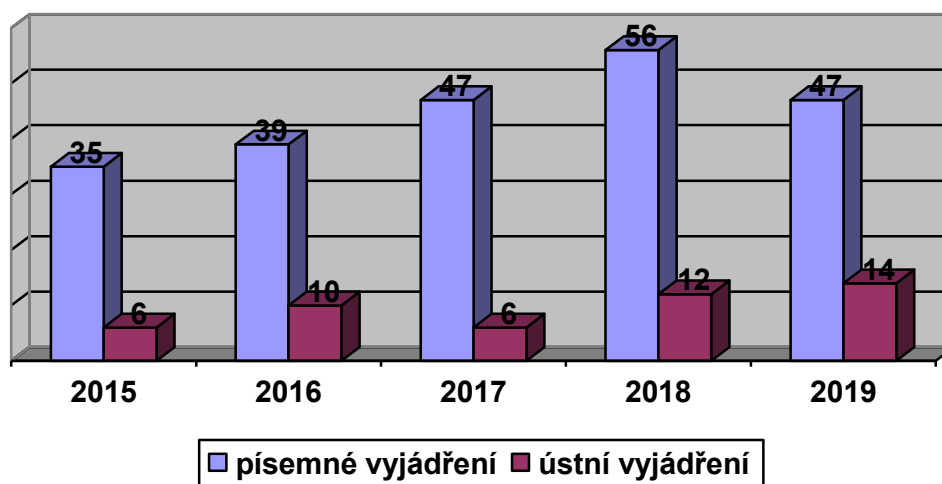
Již od roku 2004 jsou všechny dokumenty vztahující se k řízení o předběžné otázce v Kanceláři VLZ elektronicky zpracovávány a následně distribuovány rezortům prostřednictvím databáze ISAP. V případech, kde příslušný resort vyhodnotí určitou předběžnou otázku jako důležitou s ohledem na možné budoucí dopady na aplikaci práva EU v ČR, je ve spolupráci s VLZ zpracováno písemné nebo ústní vyjádření (podle fáze), které je následně předloženo Soudnímu dvoru, resp. před Soudním dvorem předneseno.

K účasti vládního zmocněnce na řízení o předběžné otázce v roce 2019

Kancelář VLZ obdržela v roce 2019 cca 840 podání v cca 570 řízeních o předběžné otázce. Ke každému podání byla vypracována analýza. Z uvedeného počtu řízení se ČR aktivně zapojila do celkem 58, a to v podobě písemného vyjádření nebo ústního vystoupení, případně obojího.³ Důvodem pro vyjádření ČR v jednotlivých řízeních byla zejména důležitost položených předběžných otázek pro vnitrostátní úpravu a aplikační praxi v ČR a zájem na prosazení výkladu zastávaného ČR. Ve 47 věcech bylo Soudnímu dvoru zasláno písemné vyjádření, a ve 14 věcech se prostřednictvím VLZ účastnila ČR ústního jednání (ve 3 případech se ČR zapojila do obou fází řízení). Aktivita ČR v řízení o předběžné otázce v roce 2019 se tedy pohybovala v intencích této aktivity během posledních pěti let, se vzrůstajícím trendem.

³ Rozhodným datem je datum předložení vyjádření (popř. účasti ČR na ústním jednání). Pokud tedy bylo zahájené řízení o předběžné otázce oznámeno ČR před 31. 12. 2019, ale k předložení písemného vyjádření došlo až po tomto datu, není v uvedeném přehledu zahrnuto.

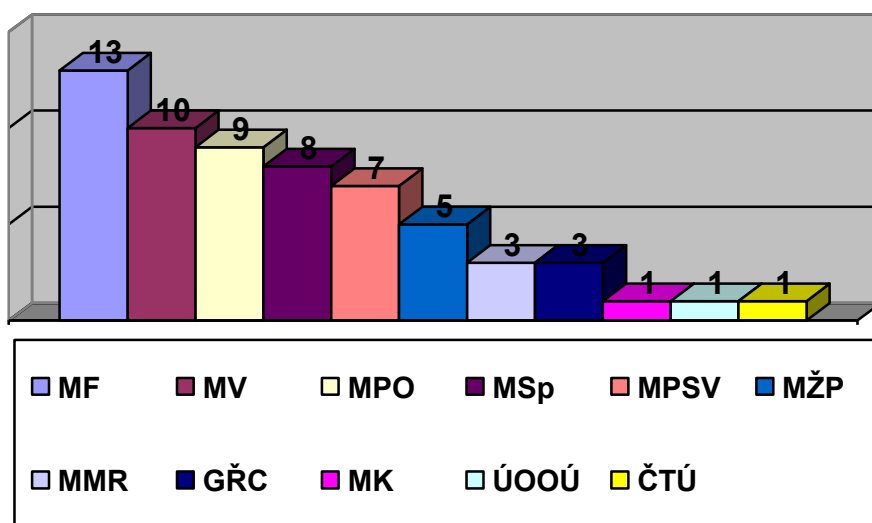
Přehled vyjádření ČR v řízení o předběžné otázce v letech 2015 – 2019

Vyjádření směřovala zejména do oblasti daní a finančního trhu, volného pohybu osob, sociálního zabezpečení migrujících osob, ochrany osobních údajů, ochrany spotřebitele a justiční spolupráce v civilní i trestní oblasti.

Jelikož má každé řízení o předběžné otázce svůj příslušný vnitrostátní hlavní gesční resort, lze vyjádření ČR v roce 2019 srovnat také z hlediska podílu jednotlivých gestorů na celkovém počtu zpracovaných vyjádření.

Přehled vyjádření ČR v řízení před Soudním dvorem v roce 2019 podle gestorů

Shrnutí vyjádření ČR v řízení o předběžné otázce v roce 2019

Následuje přehled řízení, ve kterých ČR předložila v roce 2019 písemné vyjádření nebo se účastnila ústního jednání.⁴

1. Zemědělství

15 zahájených řízení (označování a bezpečnost potravin, společná pravidla pro režim přímých podpor, hnojiva, zemědělské fondy, veterinární léčivé přípravky, atd.);

ČR se nevyjádřila v žádné věci.

2. Životní prostředí

15 zahájených řízení (kvalita ovzduší, obnovitelné zdroje, posuzování vlivů na životní prostředí, účast veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně životního prostředí, ochrana přírodních stanovišť, nakládání s odpady atd.);

ČR se písemně nebo ústně vyjádřila v pěti věcech.

C-723/17 Craeynest

V rámci původního řízení, které se týkalo údajného porušování unijního práva z hlediska kvality ovzduší, jeho monitoringu i nápravných opatření v lokalitě města Brusel, vyvstala zejména otázka, v jakém rozsahu je nutné vykládat diskreční pravomoc, kterou směrnice 2008/50 o kvalitě vnějšího ovzduší ponechává vnitrostátním orgánům při výběru míst, na kterých se v jednotlivých zónách zřizují stanice odběru vzorků, a to především pokud jde o roli soudů při posuzování této pravomoci. Dne 10. ledna 2019 se uskutečnilo ústní jednání, kde Česká republika zastávala názor, že případný soudní přezkum sítě monitorovacích stanic by měl sloužit pouze pro účely eliminace excesů, v žádném případě však směrnice nevyžaduje, aby vnitrostátní soudy mohly na žádost jednotlivce nařizovat, kde by se měla nacházet konkrétní místa pro odběr vzorků.

C-411/19 WWF Italia

Původní spor se týká zejména možnosti členského státu rozhodnout podle směrnice 92/43 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin o slučitelnosti trasy státní silnice se životním prostředím na základě převažujícího veřejného zájmu, existuje-li k dané variantě alternativa, která je sice

⁴ Případy jsou řazeny vzestupně dle spisových značek, pořadí nemusí nutně odrážet posloupnost, v jaké byly případy doručovány VLZ.

ekonomicky náročnější, nicméně již byla z hlediska životního prostředí schválena. Ve spolupráci s MŽP bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že unijní právo takovému postupu brání.

C-473/19 a C-474/19 *Föreningen Skydda Skogen a další*

Předmětem původního sporu je oznámení o kácení stromů v lesní oblasti, kde žije několik druhů chráněných živočichů. V rámci řízení vyvstala otázka, za jakých podmínek je nutné aplikovat zákazy určitých jednání, která mají vliv na ochranu ptáků, resp. obecně živočichů, na základě směrnice 2009/147 o ochraně volně žijících ptáků a směrnice 92/43 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin. Ve spolupráci s MŽP bylo Soudnímu dvoru zasláno písemné vyjádření v tom smyslu, že unijní právo brání vnitrostátní úpravě, podle níž se zákazy vztahují pouze na druhy, které jsou ohroženy nebo trpí dlouhodobým poklesem populace.

C-477/19 *Magistrat der Stadt Wien*

Předmětem původního řízení je žaloba proti rozhodnutí o pokutě, která byla jakožto správní sankce uložena zaměstnanci stavebního developera, jenž zadal jistému stavebnímu podniku stavební práce, v jejichž důsledku bylo zničeno, resp. poškozeno místo odpočinku nebo rozmnožování křečků polních. Ve spolupráci s MŽP bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že při výkladu rozsahu působnosti zákazu poškozování či ničení míst odpočinku a míst rozmnožování podle směrnice 92/43 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin je nezbytné zohlednit především to, zda by posuzovaná činnost mohla mít u dotčeného druhu negativní vliv na jeho stav z hlediska ochrany.

C-617/19 *Granarolo*

Společnost Granarolo postavila ve svém závodě kombinované zařízení (kogenerátor) na výrobu elektřiny a tepla určených pro výrobu potravin, které posléze převedla na společnost E.On Connecting Energies Italia. Předmětem sporu se stala otázka, zda je nutné tento zdroj, který již nebyl pod správou ani kontrolou společnosti Granarolo, započítávat jakožto emisní zdroj pro účely povolení k vypouštění emisí skleníkových plynů pro celý závod. Ve spolupráci s MŽP bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření ve smyslu, že pokud spadá kogenerátor spolu se zbytkem závodu pod definici pojmu zařízení dle směrnice 2003/87 o vytvoření systému pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, což je potřeba hodnotit zejména

z hlediska vzájemné funkční propojenosti jednotlivých částí, nelze z předmětného povolení kogenerátor vyloučit, a to bez ohledu na příslušné vlastnické, nájemní, smluvní či jiné vztahy.

3. Dopravní politika

17 zahájených řízení (náhrady a pomoc cestujícím v letecké dopravě při zrušení či zpoždění letu, poskytovatelé všeobecných služeb, schvalování typu motorových vozidel z hlediska emisí, řidičské oprávnění, atd.);

ČR se nevyjádřila v žádné věci.

4. Energetická politika

11 zahájených řízení (podpora obnovitelných zdrojů energie, emisní povolenky, zdanění energetických produktů, společná pravidla pro vnitřní trh s elektřinou a zemním plynem atd.);

ČR se písemně vyjádřila v jedné věci.

C-798/18 Federazione nazionale delle imprese elettrotecniche ed elettroniche (Anie) a další

Podobně jako ve spojených věcech C-180/18, C-286/18 a C-287/18 *Agreenergy a další* se i v tomto případě stala spornou otázka, zda unijní právo brání tomu, aby členský stát změnil, resp. omezil stávající vnitrostátní režim podpory výroby energie z obnovitelných zdrojů. Ve spolupráci s MF bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že taková změna je s unijním právem slučitelná, konkrétně není v rozporu mj. se směrnicí 2009/28 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů či zásadou ochrany legitimního očekávání, ani Evropskou energetickou chartou.

5. Průmyslová politika (elektronické komunikace)

9 zahájených řízení (sítě a služby elektronických komunikací);

ČR se písemně vyjádřila v jedné věci.

C-807/18 a C-39/19 Telenor Magyarország

Maďarský telekomunikační operátor nabízel balíček služeb přenosu dat, v rámci kterého bylo umožněno koncovým uživatelům neomezeně používat vybrané aplikace/hudební kanály, avšak používání jiných aplikací/kanálů, které nejsou

zahrnutý ve zvýhodněném tarifu, bylo zpoplatněno a po vyčerpání datového objemu zpomaleno. Předkládajícímu soudu není jasné, zda uvedené jednání porušuje čl. 3 nařízení č. 2015/2150, kterým se stanoví opatření týkající se přístupu k otevřenému internetu, a jakým způsobem má být prováděna kontrola vnitrostátním regulačním orgánem. Ve spolupráci s ČTÚ bylo Soudnímu odesláno písemné vyjádření, ve kterém je zastáván názor, že posuzovaný případ *zero ratingu* je v rozporu s nařízením.

6. Ochrana osobních údajů

8 zahájených řízení (uchovávání osobních údajů za účelem vyšetřování trestných činů, svoboda projevu, předávání osobních údajů mezi jednotlivými správci a zvláštní aspekty ochrany osobních údajů na internetu);

ČR se písemně nebo ústně vyjádřila v šesti věcech.

C-623/17 Privacy International, C-511/18 a C-512/18 La Quadrature du Net a další, C-520/18 Ordre des barreaux francophones et germanophone e.a.

Předmětem těchto věcí, které byly ve dnech 9. a 10. září 2019 projednány na společném ústním jednání, je především slučitelnost právních úprav spočívajících v povinnosti poskytovatelů telekomunikačních služeb plošně uchovávat a následně předávat orgánům státu tzv. provozní a lokalizační údaje s čl. 7 a 8 Listiny. Na ústním jednání byla projednávána zejména otázka možného přehodnocení předchozích závěrů Soudního dvora ohledně nepřipustnosti plošného uchovávání těchto údajů za účelem boje proti trestné činnosti, jakož i případná přenositelnost těchto závěrů do oblasti zajišťování národní bezpečnosti. Česká republika na jednání zastávala názor, že samotná povinnost plošného uchovávání provozních a lokalizačních údajů není v rozporu s požadavky čl. 7 a 8 Listiny, jsou-li nastaveny dostatečně přísné záruky v oblasti přístupu k údajům. Dále Česká republika argumentovala v tom smyslu, že v oblasti zajišťování národní bezpečnosti musí existovat volnější podmínky, než je tomu v oblasti boje proti trestné činnosti.

C-687/18 Associated Newspapers

Spor se týká vnitrostátních pravidel pro sladění práva na svobodu projevu na jedné straně a ochranou osobních údajů na straně druhé. Jádrem sporu je otázka, zda směrnice 95/46 o ochraně osobních údajů a příslušná ustanovení Listiny umožňují, aby byl soudní přezkum otázky, zda při určitém konkrétním zpracování osobních údajů pro účely realizace svobody projevu nedošlo k nepřiměřenému zásahu do práva na soukromí, odložen až do chvíle, kdy budou dotčené osobní údaje

zveřejněny. Ve spolupráci s MV bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že unijní právo takovému odložení soudního přezkumu nebrání.

C-708/18 *Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA*

Žalobce se domáhá toho, aby sdružení vlastníků bytového domu, ve kterém žalobce bydlí, přestalo v domě provozovat monitorovací kamerový systém, s jehož provozem žalobce neposkytl souhlas. Jádrem sporu je otázka slučitelnosti vnitrostátní právní úpravy, jež takové monitorování umožňuje, se směrnicí 95/46 o ochraně osobních údajů, zejména s ohledem na nezbytnost a přiměřenost takového opatření. Ve spolupráci s MV bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že monitorování prostřednictvím kamerového systému je (při dodržení zásady přiměřenosti) možné i bez souhlasu subjektu údajů, a to na základě oprávněného zájmu správce na ochraně jeho majetku.

C-272/19 *Land Hessen*

Spor se týká zpracování osobních údajů petičním výborem zemského parlamentu, konkrétněji pak věcné působnosti nařízení GDPR a výkladu pojmu „orgán veřejné moci“ ve smyslu tohoto nařízení. V řízení však vyvstává i otázka požadované míry nezávislosti vnitrostátního soudu pro účely předložení předběžné otázky. Ve spolupráci s MV a MSp bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že výklad pojmu „orgán veřejné moci“ není relevantní pro vyřešení vnitrostátního sporu, jelikož povinnosti podle čl. 15 nařízení GDPR, o jejichž splnění v původním řízení jde, dopadají na každého správce, nikoli pouze na orgány veřejné moci. Zároveň předkládací rozhodnutí neobsahuje nic, co by naznačovalo, že hesenské soudy nesplňují nároky na nezávislost stanovené judikaturou Soudního dvora.

C-505/19 *Bundesrepublik Deutschland*

Žalobce se brání oznámení o hledané osobě (*red notice*) vydanému Mezinárodní organizací kriminální policie (Interpol) na základě žádosti třetího státu, a to z důvodu údajného neoprávněného zpracování jeho osobních údajů v souvislosti s vyšetřováním trestných činů. I přesto, že trestní stíhání žalobce vedené německým státním zastupitelstvím pro tytéž skutky bylo zastaveno, údaje o žalobci jsou dle něj nehledě na zásadu *ne bis in idem* i nadále k dispozici v systémech členských států i států Schengenské dohody, a mohou tedy být kdykoliv opět využity za účelem zadržení žalobce, resp. jeho opětovného trestního stíhání pro tentýž skutek. Předkládající soud má pochybnosti o slučitelnosti takového nakládání s osobními

údaji ze strany Interpolu, když má za to, že zpracování ve smyslu směrnice 2016/680 je zákonné pouze pokud je v souladu s unijním právem, tedy i zásadou *ne bis in idem*, a Interpol příslušné osobní údaje přitom nevymazává a dále je i přes zákaz dvojího trestání předává členským státům. Ve spolupráci s MSp a MV bylo Soudnímu dvoru zasláno písemné vyjádření v tom smyslu, že zásada *ne bis in idem* ani směrnice 2016/680 nebrání takovému užití údajů, jež je předmětem projednávané věci, tj. užití zejména za účelem posouzení, zda se vůbec jedná o případ, na nějž se zásada *ne bis in idem* uplatní.

C-620/19 J & S Service

Spor se týká insolvenčního řízení, v rámci kterého insolvenční správce za účelem zkoumání nároků z odpůrčí žaloby žádá finanční úřad o poskytnutí některých osobních údajů dlužnice v úpadku. Ve spolupráci s MV, MF a GFŘ bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že čl. 23 odst. 1 písm. e) a j) GDPR nebrání vnitrostátní právní úpravě, jež umožňuje finančním úřadům tento druh informací neposkytnout.

7. Veřejné zakázky

24 zahájených řízení (postup při zadávání veřejných zakázek a přezkumné řízení);
ČR se nevyjádřila v žádné věci.

8. Státní podpory

10 zahájených řízení (státní podpora v jednotlivých sektorech a definice státní podpory);
ČR se nevyjádřila v žádné věci.

9. Hospodářská soutěž

6 zahájených řízení (kartelové dohody, dominantní postavení atd.);
ČR se nevyjádřila v žádné věci.

10. Daně a finanční trh

77 zahájených řízení (DPH, karuselové podvody, pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel, spotřební daň, zdanění mateřských a dceřiných společností, zdanění při fúzích a převodech aktiv, kolektivní investování, platební služby na vnitřním trhu atd.);

ČR se písemně nebo ústně vyjádřila v osmi věcech.

C-127/18 A-PACK CZ

Navrhovatelka je obchodní společností, které nebyly ze strany jejího obchodního partnera, který se následně ocitl v insolvenčním řízení, uhrazeny faktury za dodání zboží a poskytnutí služeb. Český zákon o DPH sice umožňuje v takových případech snížení základu daně na straně věřitele, ovšem pouze za podmínky, že jeho dlužník nepřestane být plátcem daně. Jádrem sporu je otázka, zda je taková podmínka v souladu s čl. 90 odst. 2 směrnice 2006/112 o DPH a základními zásadami systému DPH. Dne 9. ledna 2019 se konalo ústní jednání, na kterém Česká republika zastávala pozici, že směrnice dotčené vnitrostátní úpravě nebrání.

C-446/18 AGROBET CZ

Žalobce je obchodníkem s řepkovým olejem a v této souvislosti vykázal za zdaňovací období prosinec 2015 nadměrný odpočet DPH. Vzhledem k tomu, že některé obchody žalobce považoval správce daně za podezřelé z hlediska možného podvodu na DPH, zahájil u žalobce daňovou kontrolu. Jelikož vnitrostátní právní úprava nezná institut částečného vyměření daně, došlo v souvislosti s daňovou kontrolou k zadržení nadměrného odpočtu vzhledem ke všem zdanitelným plněním v daném zdaňovacím období, nikoliv pouze vzhledem k těm plněním, u kterých existuje pochybnost o jejich oprávněnosti. Předkládající soud se táže, zda je taková vnitrostátní právní úprava a praxe v souladu se směrnicí 2006/112 o DPH, zejména s ohledem na zásady daňové neutrality a proporcionality. Na ústním jednání konaném dne 11. září 2019 zastávala Česká republika názor, že sama směrnice chápe nadměrný odpočet jako výsledek matematické operace za celé zdaňovací období, a tudíž do skončení daňové kontroly neexistuje žádná „nesporná část nadměrného odpočtu“, kterou by bylo možné žalobci vyplatit.

C-788/18 Stanleyparma a Stanleybet Malta

Předmětem sporu je, zda čl. 56 SFEU brání tomu, aby členský stát uložil zvláštní daň z hazardních her i na tzv. „střediska přenosu dat“, která zprostředkovávají hazardní hry na účet bookmakerů, jež nejsou držiteli koncese k provozování hazardních her na území dotčeného členského státu. Ve spolupráci s MF a GŘ bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že unijní právo uložení takové daně nebrání, jelikož je tato daň v souladu s principem daňové teritoriality a není ukládána diskriminačním způsobem.

C-20/19 *kunsthhaus muerz*

Podstatou sporu je otázka, zda čl. 35 odst. 1 a čl. 36 odst. 1 směrnice 2002/83 o životním pojištění přiznávají práva související s odstoupením od smlouvy o životním pojištění v plném rozsahu rovněž pojistníkovi, který není spotřebitelem. Ve spolupráci s MF bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že práva související s odstoupením od smlouvy o životním pojištění náleží rovněž pojistníkovi, který není spotřebitelem. Zároveň dotčená ustanovení nepožadují, aby v případě poučení před uzavřením smlouvy, které požaduje písemnou formu pro odstoupení od smlouvy, ačkoli vnitrostátní právo pro odstoupení žádnou formu nepředepisuje, lhůta pro výkon práva na odstoupení nezačala běžet.

C-44/19 *Repsol Petróleo*

Jádrem sporu je otázka, zda čl. 21 odst. 3 směrnice 2003/96 o zdanění energetických produktů a elektřiny umožňuje částečně zdanit spotřebu energetických produktů při výrobě jiných energetických produktů, pokud v rámci výrobního procesu vznikají také neenergetické produkty. Soudnímu dvoru bylo zasláno písemné vyjádření připravené ve spolupráci s GŘC a MF v tom smyslu, že takové zdanění není možné, je-li výroba těchto neenergetických produktů jen sekundární a uskutečňuje se nevyhnutelně jako důsledek výroby energetických produktů.

C-544/19 *ECOTEX BULGARIA*

Předmětem sporu je bulharská právní úprava, jež stanoví zákaz provádění hotovostních plateb ve výši od 10 000 BGN. Ve spolupráci s MF a ČNB bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že takové vnitrostátní právní úpravě nebrání ani směrnice 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, ani ustanovení SFEU týkající se volného pohybu kapitálu.

C-558/19 *Impresa Pizzarotti & C SPA Italia Sucursala Cluj*

Podstatou sporu je otázka uplatňování metodiky tzv. převodních cen. V daném případě šlo o situaci, kdy rumunská daňová správa dodatečně podrobila metodice převodních cen *de facto* bezúročné půjčky, které poskytla pobočka (v podobě stálé provozovny) usazená v Rumunsku své mateřské společnosti (svému zřizovateli) usazené v Itálii. Avšak pokud by se jednalo o bezúročnou půjčku mezi pobočkou usazenou v Rumunsku a mateřskou společností také usazenou v Rumunsku, pak by se tato metodika neuplatnila. Vystala tedy otázka slučitelnosti takového postupu

s unijním právem. Ve spolupráci s GŘ a MF bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že takový postup je s právem EU zcela slučitelný, neb jde o dvě objektivně odlišné situace, resp. daný postup je ospravedlnitelný naléhavým obecným zájmem, kterým je v tomto případě nutnost zachovat vyvážené rozdělení zdaňovací pravomoci mezi státy.

E-5/19 Criminal proceedings against F and G

V původním řízení před norským soudem vyvstaly pochybnosti o tom, zda určitá jednání na finančním trhu mohou představovat manipulaci s trhem ve smyslu směrnice 2003/6 o zneužívání trhu. Ve spolupráci s MF a ČNB bylo Soudu ESVO odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že jakákoliv transakce či příkaz k obchodování jsou způsobilé manipulovat s trhem, dále že pro posouzení, zda určité šíření informace je manipulací s trhem, není relevantní, zda taková informace byla zveřejněna, a dále že oprávněné důvody, pro které se může uplatnit výjimka ze zákazu manipulace s trhem, jsou oprávněné pouze tehdy, pokud odpovídají uznávaným tržním postupům existujícím na dotyčném regulovaném trhu.

11. Volný pohyb služeb a svoboda usazování

17 zahájených řízení (služby na vnitřním trhu, vysílání pracovníků, sdílená ekonomika, uznávání kvalifikací atd.);

ČR se písemně a/nebo ústně vyjádřila v pěti věcech.

C-16/18 Dobersberger

Jádrem sporu je otázka, zda do rozsahu působnosti směrnice 96/71 o vysílání pracovníků v rámci poskytování služeb spadají z hlediska jejich povahy i služby palubního servisu poskytovaného v mezinárodních vlakových spojích. Sporná je rovněž otázka, zda jde o vyslání ve smyslu směrnice, pokud podnik poskytující služby se sídlem ve vysílajícím členském státě neposkytuje tyto služby v rámci plnění smlouvy se železniční společností se sídlem v hostitelském členském státě (příjemce služeb), ale na základě smlouvy s dalším podnikem se sídlem ve vysílajícím členském státě, který má smluvní vztah s železniční společností (taktéž v rámci subdodavatelského řetězce). V neposlední řadě je otázkou, zda jsou vnitrostátní požadavky na hlášení zaměstnání vyslaných pracovníků a předložení mzdových a pracovních dokladů poskytovatelem služby v místě výkonu práce slučitelné s volným pohybem služeb. Na ústním jednání dne 12. března 2019 zastávala Česká republika stanovisko, že uvedené služby do působnosti směrnice nespadají a v každém případě jsou předmětné vnitrostátní požadavky nepřiměřené.

C-64/18, C-140/18, C-146/18 a C-148/18 *Maksimovič a další*

Stěžovatelům jakožto statutárním orgánům chorvatských společností a rakouské společnosti podílejících se na stavebních pracích v Rakousku byla uložena pokuta, jelikož orgánům finanční policie nepředložili příslušné mzdové a pracovní podklady (navíc v německém jazyce) týkající se všech vyslaných pracovníků. Dle rakouské právní úpravy je pak sice stanovení výše konečného trestu na uvážení soudce, nicméně vzhledem k tomu, že úprava obsahuje minimální výši trestů a zároveň striktně stanovuje kumulační sankce podle počtu pracovníků, jichž se neposkytnuté podklady týkají, jsou konečné peněžité sankce pro stíhané společnosti, resp. jejich zástupce, zpravidla likvidační, a to i za situace, kdyby soud uznal za vhodné sankce snížit na nejnižší možné. Otázkou je, zda je taková vnitrostátní úprava v souladu se zásadou volného pohybu služeb a zásadou proporcionality sankcí. Na ústním jednání dne 6. května 2019 zastávala Česká republika stanovisko, že vnitrostátní úprava neodůvodněně brání volnému pohybu služeb.

C-405/18 *AURES Holdings*

Předmětem sporu je, zda v případě přesunu daňového domicilu obchodní společnosti mezi členskými státy vyplývá z čl. 49 SFEU povinnost členského státu, do kterého byl daňový domicil přenesen, umožnit uplatnění daňových ztrát vzniklých v jiném členském státě. Dne 12. června 2019 proběhlo ústní jednání, na kterém Česká republika zastávala názor, že čl. 49 SFEU odmítnutí uplatnění daňové ztráty v těchto případech nebrání. Naopak, odmítnutí uplatnění daňové ztráty je v souladu se zásadou daňové teritoriality a zajišťuje, aby si obchodní společnosti nemohly svobodně volit členský stát, ve kterém budou zdaněny.

C-724/18 a C-727/18 *Cali Apartments*

Vlastník garsoniéry se sídlem v Paříži, bylo uloženo zaplacení pokuty a nařízeno navrácení způsobu užívání věci zpět k bydlení. Odvolací soud považoval za prokázané, že garsoniéra, která byla nabízena k pronájmu na internetové stránce, byla pronajata krátkodobě příležitostným zákazníkům v rozporu s vnitrostátním právem z důvodu, že navrhovatel neměl pro takový krátkodobý pronájem předchozí povolení. Navrhovatel je toho názoru, že došlo k porušení zásady přednosti práva EU, neboť nebylo prokázáno, že je toto omezení volného pohybu služeb odůvodněné naléhavým důvodem obecného zájmu a sledovaného cíle nelze dosáhnout pomocí méně omezujícího opatření. Ve spolupráci s MMR a MPO bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že se ubytovací služby sjednané v předmětné věci řídí obecným unijním režimem pro služby stanoveným směrnicí 2006/123 o službách na vnitřním trh a jejich výkon lze omezit pouze v souladu

s pravidly stanovenými touto směrnicí. Toto stanovisko zastávala Česká republika i na ústním jednání, které se konalo dne 19. listopadu 2019.

C-311/19 *Bonver Win*

Spor se týká slučitelnosti obecní vyhlášky města Děčín, která zakazuje provoz hazardních her v určitých částech města, s čl. 56 SFEU. Ve spolupráci s MF bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že se v daném případě čl. 56 SFEU vůbec neuplatní, jelikož se v původním řízení jedná o tzv. „čistě vnitrostátní situaci“. I kdyby se však čl. 56 SFEU použil, byla by s ním dotčená vyhláška v souladu, jelikož vyhláškou zaváděný zákaz sleduje legitimní cíle a je přiměřený.

12. Volný pohyb zboží a duševní vlastnictví

28 zahájených řízení (ochranné známky, dodatková ochranná osvědčení, kolektivní správa autorských práv, ochranné známky, zdravotnické prostředky a zemědělské produkty atd.);

ČR se ústně vyjádřila v jedné věci.

C-263/18 *Nederlands Uitgeversverbond a Groep Algemene Uitgevers*

Podstatou sporu je otázka, zda se čl. 4 směrnice 2001/29 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti daná úprava upravující rozšiřování originálu nebo rozmnoženiny díla, včetně vyčerpání autorova práva na udělení souhlasu s tímto rozšiřováním, vztahuje rovněž na zpřístupnění elektronických knih k časově neomezenému užívání třetím osobám úplatně prostřednictvím on-line stažení ze serveru. Na ústním jednání dne 2. dubna 2019 byl zastáván názor, že se tato úprava uplatní pouze ve vztahu k dílu, jež je součástí hmotného předmětu, zatímco v případě digitálního originálu či rozmnoženiny se v takovém případě jedná o sdělení veřejnosti ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice, k němuž je souhlas autora vyžadován.

13. Volný pohyb kapitálu

7 zahájených řízení (volný pohyb kapitálu, daně);

ČR se nevyjádřila v žádné věci.

14. Ochrana spotřebitele

32 zahájených řízení (spotřebitelský úvěr, odpovědnost za škodu způsobenou vadou výrobku, nepřiměřené podmínky ve spotřebitelských smlouvách, nekalé obchodní praktiky, záruka na spotřební zboží atd.);

ČR se písemně a/nebo ústně vyjádřila v devíti věcech.

C-583/18 *Verbraucherzentrale Berlin*

Jedná se o výklad pojmu „smlouvy o poskytování služeb“ ve smyslu směrnice 2011/83 o právech spotřebitelů. Žalovaná nabízí jako zprostředkovatelka produkt BahnCard, jehož prostřednictvím může zákazník obdržet slevu z ceny jízdních dokladů. BahnCard lze zakoupit i na internetu. Na internetových stránkách žalované však není uvedeno poučení o právu odstoupit od smlouvy při uzavření smlouvy na dálku. Jedná se o otázku, zda pojem „smlouva o poskytování služeb“ ve smyslu směrnice zahrnuje také smlouvy, které podnikatele nezavazují přímo k poskytnutí služby, nýbrž jejich prostřednictvím spotřebitel nabývá právo na slevu z budoucích objednaných služeb. A pokud ano, pak vzniká otázka, zda musí být výjimka z působnosti směrnice pro „smlouvy týkající se služeb v oblasti přepravy cestujících“ použita i na situace, kdy spotřebitel neobdrží jako protiplnění přímo přepravní službu, nýbrž nárok na slevu v budoucnu. Ve spolupráci s MPO bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že pojem „smlouva o poskytování služeb“ dotčené smlouvy nezahrnuje. Pokud by Soudní dvůr odpověděl opačně, pak by se výjimka ze směrnice uplatnila i na tyto smlouvy.

C-616/18 *Cofidis*

Je otázkou, zda je v souladu se směrnicí 2008/48 o spotřebitelském úvěru taková vnitrostátní úprava, která stanoví pětiletou promlčecí lhůtu pro uplatnění námitky neplatnosti nároků ze smlouvy v případě porušení povinnosti věřitele prověřit úvěruschopnost spotřebitele. Ve spolupráci s MF, ČNB a MPO bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že tato vnitrostátní úprava není se směrnicí v rozporu, jelikož účinná, přiměřená a odrazující povaha sankcí musí být vždy posouzena v kontextu všech sankcí stanovených vnitrostátním právem. Toto stanovisko zastávala Česká republika i na ústním jednání, které se konalo dne 4. září 2019.

C-679/18 *OPR-Finance*

Jádro položených otázek spočívá v tom, zda na základě směrnice 2008/48 o smlouvách o spotřebitelském úvěru je vnitrostátní soud povinen z moci úřední

stanovit neplatnost smlouvy v důsledku porušení povinnosti věřitele posoudit úvěruschopnost spotřebitele, a to bez ohledu na skutečnost, že vnitrostátní právo tento důsledek podmiňuje námitkou spotřebitele ve tříleté promlčecí lhůtě. Ve spolupráci s MF, ČNB a MPO bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že takovou povinnost vnitrostátní soud nemá. Toto stanovisko zastávala Česká republika i na ústním jednání, které se konalo dne 4. září 2019.

C-698/18 a C-699/18 *Raiffeisen Bank*

Podstatou sporu je otázka, zda ustanovení směrnice 93/13 o zneužívajících ustanoveních ve spotřebitelských smlouvách umožňují, aby se smluvní strana v postavení spotřebitele mohla domáhat určení zneužívající povahy ujednání úvěrové smlouvy i po ukončení smluvního vztahu. Ve spolupráci s MF bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že právo na určení zneužívající povahy smluvních ujednání je možné koncipovat jako nepromlčitelné, přičemž ale jednotlivé majetkoprávní nároky s ohledem na zásadu právní jistoty mohou podléhat promlčení v přiměřené lhůtě, jejíž počátek lze odvíjet od okamžiku ukončení dotčené smlouvy.

C-778/18 *Association française des usagers de banques*

V této věci se jedná o otázku, zda je v souladu s unijním právem vnitrostátní úprava, která umožňuje, aby věřitel ve smlouvě o hypotečním úvěru za určitých podmínek po spotřebiteli vyžadoval domicilaci příjmů na platebním účtu. Soudnímu dvoru bylo odesláno písemné vyjádření vypracované ve spolupráci s MF a ČNB v tom smyslu, že směrnice 2014/17 o spotřebitelském úvěru na nemovitosti určené k bydlení nebrání vnitrostátní úpravě, která umožňuje, aby věřitel uložil spotřebiteli povinnost domicilovat příjmy na platebním účtu vedeném u věřitele jako protiplnění za poskytnuté individualizované výhody. Takové úpravě nebrání ani směrnice 2007/64 o platebních službách na vnitřním trhu, jakož ani směrnice 2014/92 o porovnatelnosti poplatků souvisejících s platebními účty.

C-829/18 *Crédit Logement*

Sporný je výklad směrnice 93/13 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách, a to o důsledky skutečnosti, že do smluvního vztahu mezi poskytovatelem a spotřebitelem, založeného úvěrovou smlouvou, vstupuje ručitel, dále o otázku jasnosti a srozumitelnosti hlavního předmětu smlouvy v souvislosti s kurzovým rizikem, důkazní břemeno ohledně předání podkladů spotřebiteli, a rozsah neplatnosti smluvních ujednání v případě, že některá ustanovení vztahující

se k hlavnímu předmětu smlouvy nejsou sepsána jasným a srozumitelným jazykem. Ve spolupráci s MF, MPO a ČNB bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že na základě účasti ručitele nelze omezit posouzení zneužívající povahy smluvních ujednání, dále že jasnost a srozumitelnost smluvních ujednání je nutno posuzovat dle samotného textu smlouvy a dokumentů s ní neoddělitelně spojených a že skutečnost, že určité smluvní ujednání týkající se hlavního předmětu smlouvy není sepsáno jasným a srozumitelným jazykem, nemá za následek jeho neplatnost, nýbrž toliko skutečnost, že jej lze posoudit z hlediska možné zneužívající povahy.

C-66/19 *Kreissparkasse Saarlouis*

Tento případ se týká poučení o právu spotřebitele na odstoupení od smlouvy podle směrnice 2008/48 o spotřebitelském úvěru. Konkrétně se jedná o to, zda poskytovatel může uvést seznam informací, jejich opožděné poskytnutí posouvá lhůtu pro odstoupení, formou odkazu. Ve spolupráci s ČNB a MF bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že uvedení určitých informací formou odkazu je za určitých podmínek přípustné.

C-222/19 a C-252/19 *BW a další*

Podstatou sporu je otázka, zda směrnice 93/13 o zneužívajících podmínkách ve spotřebitelských smlouvách a směrnice 2008/48 o spotřebitelském úvěru brání členskému státu zavést do své vnitrostátní úpravy instituty upravující cenovou regulaci spotřebitelských úvěrů definicí nového matematického vzorce výpočtu dalších nákladů úvěru odlišných od úroků. Ve spolupráci s MF a ČNB bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření zastávající názor, že dotčené směrnice takové vnitrostátní úpravě nebrání.

C-287/19 *Deniz Bank AG*

Dotčená banka používá všeobecné obchodní podmínky a smluvní formuláře mj. pro používání platebních karet vybavených funkcí NFC (Near Field Communication), jimiž lze bez zadání kódu PIN bezkontaktně platit malé částky až do výše 25 eur. Předmětem sporu mezi bankou a sdružením na ochranu práv spotřebitelů se stala některá ujednání všeobecných obchodních podmínek, týkající se mj. absence nutnosti prokazovat, že platební transakce byla autorizována, přesně zaznamenána a zaúčtována, dále též vyloučení odpovědnosti za neautorizované platby a nemožnosti blokace drobných plateb při pozbytí platební karty. Vystála otázka, zda se v případě platební funkce NFC personalizovaných karet vůbec jedná

o platební prostředek ve smyslu směrnice 2015/2366 o platebních službách, a případně za jakých okolností je platební prostředek používán anonymně. Ve spolupráci s MF a ČNB bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že personalizovaná platební multifunkční platební karta s funkcí NFC je platebním prostředkem ve smyslu směrnice a že se nejedná o anonymní použití platebního prostředku ve smyslu výjimky obsažené ve směrnici.

15. Volný pohyb osob

39 zahájených řízení (navracení nelegálních migrantů, přemístění žadatele o azyl, zamítnutí žádosti o azyl, kvalifikační směrnice, nárok na dávky a sociální pomoc, vyhoštění, atd.);

ČR se písemně vyjádřila v pěti věcech.

C-754/18 Ryanair Designated Activity Company

Spor se týká otázky, zda má být čl. 5 odst. 2 pobytové směrnice 2004/38, dle kterého jsou rodinní příslušníci občana EU s pobytovou kartou (čl. 10 směrnice) osvobozeni od vízové povinnosti vykládán tak, že osvobozuje i držitele karty trvalého pobytu (čl. 20 směrnice). Ve spolupráci s MV bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření, v němž je zastáván názor, že osvobození od vízové povinnosti se vztahuje i na držitele karty trvalého pobytu.

C-806/18 JZ

Spor se týká otázky, zda návratová směrnice 2008/115 brání tomu, aby byl uložen trest odnětí svobody neoprávněně pobývajícím státnímu příslušníkovi třetí země, vůči němuž proběhly jednotlivé fáze řízení o navrácení a byl mu uložen zákaz vstupu, avšak ke skutečnému navrácení nedošlo. Ve spolupráci s MV bylo Soudnímu odesláno písemné vyjádření, ve kterém je zastáván názor, že za výše uvedených okolností je možné státnímu příslušníkovi třetí země uložit trest odnětí svobody.

C-225/19 a C-226/19 Minister van Buitenlandse Zaken

Ve sporech v původních řízeních podali žalobci v Nizozemsku žádost o krátkodobé vízum, kterou nizozemské orgány zamítly s odůvodněním, že jeden nebo několik členských států považuje žadatele za hrozbu ve smyslu Schengenského hraničního kodexu bez toho, aniž by na žádost žalobců podaly tyto orgány k důvodům a okolnostem zamítnutí žádosti bližší vysvětlení. Předběžné otázky se týkají přezkumu zamítnutí žádosti o vízum ve smyslu čl. 32 odst. 3 vízového kodexu

ve spojení s čl. 47 Listiny. Ve spolupráci s MV bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření, ve kterém je zastáván názor, že uplatní-li jiný členský stát námitky proti udělení víza a žádost o vízum je tak na základě zamítnuta, není pro účinnou právní ochranu zapotřebí rozebírat přesné důvody, z nichž tyto námitky vycházely.

C-233/19 CPAS de Liège

Podstatou položené otázky je, zda a za jakých podmínek směrnice 2008/115 o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí ve světle Listiny a rozsudku Soudního dvora ve věci C-562/13 *Abdida* přiznává odkladný účinek opravnému prostředku proti rozhodnutí, jímž bylo vážně nemocnému státnímu příslušníkovi třetí země nařízeno, aby opustil území členského státu, pokud výkon takového rozhodnutí může vystavit dotčenou osobu vážnému riziku, že se její zdravotní stav závažným a nezvratným způsobem zhorší. Ve spolupráci s MV bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření, ve kterém je zastáván názor, že členský stát je povinen přiznat odkladný účinek opravnému prostředku proti rozhodnutí za okolností uvedených výše. Riziko nezvratného zhoršení zdravotního stavu však musí být řádně posouzeno a prokázáno.

C-554/19 Staatsanwaltschaft Offenburg

Francouzský občan byl kontrolován policejní kontrolou po vstupu na německé území, přičemž bylo zjištěno, že dotčená osoba nemá potřebné řidičského oprávnění. Německá policie uvedla, že se kontrola uskutečnila za účelem zabránění a ukončení ilegální migrace dle vnitrostátního práva a že se jednalo o namátkové, nepravidelné a nikoliv trvalé opatření. Předmětem sporu je otázka, zda je provedená policejní hraniční kontrola v rozporu s nařízením 2016/399, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (Schengenský hraniční kodex), a zda z této okolnosti plyne zákaz použití důkazů získaných při policejní kontrole. Ve spolupráci s MV bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že uvedená kontrola není v rozporu s unijním právem. Otázka týkající se použitelnosti důkazů tak není relevantní, neboť důkazy a poznatky nebyly získány protiprávní cestou. Každopádně by z unijního práva žádné důsledky ohledně použitelnosti důkazů nevyplývaly, ani kdyby dotčená kontrola nebyla v souladu s unijním právem.

16. Sociální politika

31 zahájených řízení (rovné zacházení v zaměstnání a povolání, hromadné propouštění, pracovní poměry na dobu určitou, úprava pracovní doby, převody podniků, pracovní doba atd.);

ČR se písemně vyjádřila v jedné věci.

C-107/19 Dopravní podnik hl. m. Prahy

Předběžnými otázkami se předkládající soud v zásadě táže, zda doba přestávky, během které musí být zaměstnanec (hasič) zaměstnavateli k dispozici pro případ nenadálého výjezdu během 2 minut, je pracovní dobou ve smyslu čl. 2 směrnice 2003/88 o některých aspektech úpravy pracovní doby, a zda na posouzení, jestli se jedná o pracovní dobu, má vliv skutečnost, že k výjezdům dochází nahodile a nepředvídatelně, popř. zda je třeba vzít v úvahu jejich četnost. Ve spolupráci s MPSV bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že se o pracovní dobu jedná, přičemž na kvalifikaci pracovní doby ve smyslu směrnice nemá vliv nahodilost, nepředvídatelnost ani frekvence výjezdů, k nimž dochází během přestávky.

17. Sociální zabezpečení migrujících pracovníků

13 zahájených řízení (určení příslušného členského státu, závaznost osvědčení A1/E101, nárok na dávky sociálního zabezpečení a jejich výpočet atd.);

ČR se písemně nebo ústně vyjádřila v šesti věcech.

C-447/18 Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne Bratislava

Podstatou předběžné otázky je, zda unijní právo, zejména nařízení č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, brání vnitrostátní úpravě, která příspěvek ke starobnímu důchodu pro sportovního reprezentanta podmiňuje požadavkem státní příslušnosti. Na ústním jednání dne 7. května 2019 zastávala Česká republika stanovisko, že poskytování příspěvku nemůže být podmíněno státním občanstvím, zejména proto, že se jedná o dávku ve stáří, u níž unijní právo takovou podmínku nepřipouští.

C-610/18 AFMB a další

Předmětem sporu je otázka určení členského státu, jehož právním předpisům mají podléhat řidiči nákladních vozidel v mezinárodní dopravě, kteří jsou zaměstnáni

kyperskou společností, avšak ve skutečnosti jsou plně k dispozici dopravní společnosti se sídlem v Nizozemsku, pro kterou rozvázejí zboží napříč členskými státy. Ve spolupráci s MPSV a MPO bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že by tito pracovníci měli v zásadě podléhat kyperským právním předpisům.

C-769/18 Caisse d'assurance retraite et de la santé au travail d'Alsace- Moselle

Ve sporu v původním řízení jde o započtení náhradní doby pojištění z důvodu péče o zdravotně postižené dítě pro účely starobního důchodu. Podle francouzské právní úpravy však zohlednění doby péče o zdravotně postižené dítě podléhá podmínce pobírání příspěvku na výchovu zdravotně postiženého dítěte nebo příspěvku na kompenzaci postižení. Žadatelka výše uvedené dávky nepobírala ve Francii, ale v Německu jí byla přiznána podpora určená ke snížení nákladů spojených se zdravotním postižením. Podle předkládacího soudu je třeba určit, zda je nutno na základě principu asimilace faktů (viz čl. 5 nařízení č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení) pohlížet na podporu přiznanou žadatelce v Německu tak, že jejím pobíráním splnila žadatelka podmínku přiznání dotčených francouzských dávek pro účely započtení náhradní doby pojištění. Ve spolupráci s MPSV bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že v situacích, kdy pojištěnec pečující o postižené dítě pobírá během výkonu péče obdobnou dávku v jiném státě, není na místě uplatňovat asimilaci na základě čl. 5 nařízení 883/2004, neboť materiální podmínkou zhodnocení doby péče pro důchodové pojištění pečovatele není samotné pobírání dávky, ale *de facto* zdravotní stav dítěte, resp. míra jeho postižení.

C-17/19 Bouygues travaux publics

Jde o to, zda osvědčení E101 vydané dle čl. 11 nařízení č. 574/72, resp. osvědčení A1 vydané dle čl. 19 nařízení č. 987/2009 je závazné pro soudy hostitelského členského státu nejen v oblasti sociálního zabezpečení, ale i v oblasti pracovního práva, když osvědčení bylo získáno nebo uplatněno podvodně, k čemuž vydávající instituce jiného členského státu nepřihlédla. Ve spolupráci s MPSV bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že osvědčení je závazné pro soudy hostitelského členského státu, a to v rámci všech právních předpisů, které jakkoliv souvisejí s důsledky určení použitelných právních předpisů podle nařízení č. 1408/71, resp. nařízení č. 883/2004, přičemž toto osvědčení může být pro soudy hostitelského členského státu nezávazné pouze tehdy, pokud byla vydávající instituce upozorněna na důvodné pochybnosti, že toto osvědčení mohlo být vydáno

na základě podvodného jednání, ale přesto tato instituce v přiměřené lhůtě neprovedla přezkum opodstatněnosti jeho vydání.

C-29/19 *Bundesagentur für Arbeit*

Spor se týká toho, zda musí být čl. 62 odst. 1 nařízení č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení ve spojení s čl. 62 odst. 2 tohoto nařízení vykládán v tom smyslu, že při nezaměstnanosti pracovníka musí příslušná instituce členského státu bydliště založit výpočet dávek na platu, který dotyčná osoba obdržela za svou poslední činnost zaměstnance na území členského státu bydliště, i tehdy, pokud podle vnitrostátních právních předpisů nelze plat zohlednit kvůli nedostatečné době jeho pobírání, resp. i tehdy, pokud plat nelze zahrnout do referenčního období jako základ pro výpočet dávek, jelikož nebyl ještě vyúčtován, a namísto toho je předepsáno stanovení výše dávek za pomoci fiktivního základu. Ve spolupráci s MPSV bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že při nezaměstnanosti pracovníka založí příslušná instituce členského státu bydliště výpočet dávek na platu.

C-240/19 *TGSS*

V předmětné věci jde o to, zda žalobkyně (portugalská občanka bydlící ve Španělsku) má nárok na dobrovolné pojištění (přispívání) ve španělském systému sociálního zabezpečení prostřednictvím uzavření zvláštní dohody za situace, kdy dotyčná byla během své pracovní kariéry pojištěna výhradně v německém systému sociálního pojištění a ve španělském systému sociálního zabezpečení nikdy v minulosti pojištěna nebyla. Podstatou položené otázky je, zda je nutné, aby žalobkyně v nějaké době před podáním žádosti o uzavření zvláštní dohody podléhala španělské právní úpravě, či zda postačuje, že podléhala právní úpravě jiného členského státu. Ve spolupráci s MPSV bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že nařízení č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení neukládá členskému státu povinnost zohlednit pro účely přístupu k dobrovolnému pojištění doby pojištění, zaměstnání či samostatné výdělečné činnosti získané v jiných členských státech za situace, kdy nebyly dotčenou osobou získány žádné předchozí doby pojištění podle jeho vlastních právních předpisů.

18. Vnější vztahy

Žádné zahájené řízení;

ČR se nevyjádřila v žádné věci.

19. Celní unie

13 zahájených řízení (tranzit zboží, osvědčení původu zboží, celní prohlášení na vývoz zboží atd.);

ČR se písemně vyjádřila ve dvou věcech.

C-97/19 Pfeifer & Langen

Jádrem sporu je otázka, zda má být čl. 78 odst. 3 celního kodexu z roku 1992 vykládán v tom smyslu, že vyžaduje, aby v případě omylu v údajích o zastoupení a osobě deklaranta v celním prohlášení byla i po propuštění zboží na žádost deklaranta provedena oprava těchto údajů. Ve spolupráci s GŘC a MF bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že taková oprava není možná, jelikož by byla v rozporu se zásadou neodvolatelnosti celního prohlášení i některými dalšími ustanoveními celního kodexu.

C-476/19 Combinova

Předmětem sporu je otázka, zda provedení zušlechťovacích operací v souladu s podmínkami povolení zvláštního režimu aktivního zušlechťovacího styku je třeba považovat za „použití zboží“ ve smyslu čl. 124 odst. 1 písm. k) celního kodexu z roku 2013, které vylučuje možnost zániku celního dluhu. Ve spolupráci s GŘC a MF bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že za „použití zboží“ ve smyslu dotčeného ustanovení je třeba považovat pouze použití zboží nad rámec schválených zušlechťovacích operací.

20. Společný celní sazebník

7 zahájených řízení (celní zařazení zboží);

ČR se nevyjádřila v žádné věci.

21. Justice a vnitřní věci

46 zahájených řízení (soudní příslušnost v občanských a obchodních věcech a ve věcech rodičovské zodpovědnosti, rozhodné právo pro smluvní a mimosmluvní závazkové vztahy, doručování soudních a mimosoudních písemností, evropské dědické osvědčení, vydání k trestnímu stíhání či k výkonu trestu odnětí svobody atd.);

ČR se písemně nebo ústně vyjádřila v sedmi věcech.

C-208/18 *Petruchová*

Podstatou sporu je otázka, zda spotřebitelem ve smyslu čl. 17 odst. 1 nařízení Brusel I bis může být fyzická osoba, která na základě vlastních aktivních příkazů prováděných podnikatelem uskutečňuje transakce na mezinárodním devizovém trhu. Na jednání dne 31. ledna 2019 byl zastáván názor, že samotná míra aktivity bez dalšího automaticky nezbavuje takovouto osobu postavení spotřebitele. V tomto ohledu není rovněž rozhodné, zda je neprofesionálním zákazníkem podle směrnice 2014/65 o trzích finančních nástrojů. Pro vyhodnocení otázky, zda daná osoba jedná v rámci podnikatelské či profesionální činnosti anebo za účelem uspokojení své soukromé potřeby, je *ad hoc* zapotřebí zkoumat komplexně více aspektů, včetně soustavnosti a podílu tohoto jednání na celkové ekonomické aktivitě dané osoby.

C-634/18 *Prokuratura Rejonowa w Słupsku*

V rámcovém rozhodnutí 2004/757, kterým se stanoví minimální ustanovení týkající se znaků skutkových podstat trestných činů a sankcí v oblasti nedovoleného obchodu s drogami, chybí definice „velkého množství drog“. Nicméně tento neurčitý pojem rámcové rozhodnutí používá v čl. 4 odst. 2 písm. a), když zavádí zásadu rozlišování trestní sazby za trestné činy související s drogami v závislosti na jejich množství. Polské právo stanoví přísnější trestní odpovědnost pro pachatele, který drží značné množství psychotropních nebo omamných látek. Žádný právní akt, a to ani na vnitrostátní úrovni, ani na úrovni unijního práva, neobsahuje definici pojmu „značné množství drog“. To vede k nejednotné rozhodovací praxi vnitrostátních soudů při obdobných skutkových okolnostech. Předkládající soud si není jist, zda taková situace není v rozporu s rámcovým rozhodnutím a se zásadami rovnosti a zákazu diskriminace. Ve spolupráci s MSp bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření s tím, že rámcové rozhodnutí nebrání tomu, aby byl pojem „velké množství drog“ individuálně posuzován vnitrostátními soudy v každém jednotlivém případě, aniž by bylo konkrétní množství stanoveno legislativně.

C-59/19 *Wikingerhof*

Wikingerhof provozuje v Německu hotel a uzavřela se společností Booking.com smlouvu, na jejímž základě bylo ubytování v jejím hotelu nabízeno na známém internetovém portálu Booking.com. Součástí uzavřené smlouvy byly i všeobecné obchodní podmínky, se kterými Wikingerhof souhlasila. Booking.com pak v budoucnu několikrát všeobecné obchodní podmínky změnila. Wikingerhof se následně rozhodla obrátit na soud s tím, aby bylo Booking.com nařízeno zdržet se určitých jednání uvedených v podmínkách, neboť se jimi dopouští zneužití svého dominantního postavení. Podstatou položené otázky je, zda lze na takovou žalobu

použít čl. 7 odst. 2 nařízení Brusel I bis, který stanoví pravidla příslušnosti pro řízení ve věcech týkající se deliktů či kvazideliktů odpovědnosti, když jednání Booking.com je v zásadě upraveno smluvně v dotčených všeobecných obchodních podmínkách. Ve spolupráci s MSp bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření s tím, že se dotčené ustanovení nařízení na takovou situaci použít nedá, neboť předmět sporu se týká závazků vyplývajících ze smlouvy.

C-80/19 EE

Matka navrhovatele se provdala za německého státního příslušníka a spolu s navrhovatelem se přestěhovala do Německa. Na notářském úřadu však pořídila závěť, v níž za dědice svého majetku (bytu v Litvě) povolala svého syna. Ten se po smrti matky obrátil na notářský úřad s návrhem na zahájení dědického řízení a vydání osvědčení o dědických právech dle nařízení č. 650/2012 o dědictví. Notář úkony odmítl s odvoláním na místo obvyklého pobytu jeho matky (Německo) ve smyslu nařízení. Prvostupňový soud s odkazem na místo nemovitosti a vazby matky navrhovatele k Litvě rozhodnutí notáře zrušil a nařídil mu úkony provést. Odvolací soud však rozsudek prvostupňového soudu zrušil s tím, že v situaci, kdy je sporné místo pobytu zůstavitele, o tomto místě přísluší rozhodovat pouze soudu, na něhož se však navrhovatel s touto věcí neobrátil. Jádrem sporu je zejména otázka, jestli tento případ spadá pod nařízení a jakým způsobem ve vztahu k notáři vykládat pojmy „soud“ a „rozhodnutí“. Ve spolupráci s MSp bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření s tím, že se nařízení na tento spor vztahuje, přičemž pokud notář v konkrétním členském státě nevykonává soudní funkci, nespadá pod definici soudu dle nařízení a nemůže tedy ani vydat rozhodnutí.

C-221/19 Pomorski Wydział Zamiejscowy Departament Do Spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Krajowej a další

Podstatou položených předběžných otázek je, zda lze uložit souhrnný trest zahrnující nejen trest uložený soudem členského státu rozhodujícím o uložení souhrnného trestu, ale také trest uložený soudem jiného členského státu, který však byl v prvně jmenovaném členském státu uznán a je zde i vykonáván. Ve spolupráci s MSp bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že unijní úprava, zejm. rámcové rozhodnutí 2008/675 o zohledňování předchozích odsouzení při novém trestním řízení a rámcové rozhodnutí 2008/909 o uplatňování zásady vzájemného uznávání trestních rozsudků za účelem jejich výkonu, uložení souhrnného trestu za takové situace neumožňuje.

C-603/19 Úrad špeciálnej prokuratúry

Předmětem položených otázek je, zda lze směrnicí 2012/29 o právech obětí trestného činu použít rovněž na právnické osoby, a to pokud jde o práva, která dle předkládajícího soudu přísluší ze své povahy nejen fyzickým osobám, zejm. právo na aktivní účast poškozeného v trestním řízení a právo na náhradu škody. Dále je sporné, zda je v souladu s unijním právem, zejm. Listinou, čl. 325 SFEU a nařízením č. 1260/1999 o obecných ustanoveních o strukturálních фондах, taková vnitrostátní úprava a soudní praxe, dle níž nemůže stát jakožto poškozený v trestním řízení uplatňovat náhradu škody, jež mu byla způsobena trestným činem spočívajícím ve zpronevěře prostředků z unijního rozpočtu, ani nemůže v této souvislosti uplatnit odpovídající opravné prostředky. Ve spolupráci s MSp a MF bylo Soudnímu dvoru odesláno písemné vyjádření v tom smyslu, že směrnice není použitelná na právnickou osobu včetně státu a že unijní právo nevyžaduje, aby členský stát měl možnost v trestním řízení uplatňovat škodu, jež mu byla způsobena podvodným jednáním v oblasti pokryté unijním právem, nicméně unijní právo vyžaduje, aby ve vnitrostátním právu existoval způsob, jak se členský stát může těchto nároků domáhat.

C-649/19 Spetsializirana prokuratura

Podstatou položených otázek je, zda postavení obviněného ve smyslu čl. 4, čl. 6 odst. 2 a čl. 7 odst. 1 směrnice 2012/13 o právu na informace svědčí i osobě, která byla zatčena na základě evropského zatýkacího rozkazu (EZR) ve smyslu rámcového rozhodnutí 2002/584. Otázkou také je, jaké dopady by měla použitelnost těchto ustanovení směrnice ve vztahu k těmto osobám na podobu EZR či dokonce na platnost samotného rámcového rozhodnutí. Ve spolupráci s MSp bylo Soudnímu dvoru zasláno písemné vyjádření v tom smyslu, že práva obviněného ve smyslu uvedených ustanovení směrnice osobám zatčeným na základě EZR nesvědčí a o platnosti rámcového rozhodnutí o EZR nemůže být pochyb.

22. Právo institucí a jejich zaměstnanců

Žádné zahájené řízení;

ČR se nevyjádřila v žádné věci.

23. Společná zahraniční a bezpečnostní politika

Žádné zahájené řízení;

ČR se nevyjádřila v žádné věci.

24. Principiální a průřezové otázky

21 zahájených řízení (právní stát, mezinárodní spolupráce, nezávislost justičních orgánů atd.);

ČR se ústně vyjádřila v jedné věci.

C-743/18 Elme Messer Metalurgs

Spor se týká definičních znaků tzv. nesrovnalosti ve smyslu čl. 2 bod 7 nařízení č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti. Konkrétně, zda může být příjemci pomoci z unijních fondů přičitatelná nesrovnalost vzniklá v důsledku úpadku jeho obchodního partnera, který je zároveň jeho jediným odběratelem (a na kterém tak stál obchodní plán příjemce). Je tedy otázkou, zda odpovědnost za takto vzniklou nesrovnalost je objektivní odpovědností nebo subjektivní odpovědností. Česká republika zastávala na ústním jednání dne 11. prosince 2019 názor, že jde o odpovědnost subjektivní. Je tak nutno zkoumat konkrétní okolnosti, zejména jak se příjemce postavil k situaci vzniklé následkem úpadku. Příjemce musí na situaci reagovat a aktivně ji řešit, tedy učinit maximum, aby byl projekt realizován navzdory bankrotu obchodního partnera.

Zajímavé rozsudky vynesené v řízení o předběžné otázce v roce 2019

Následuje přehled z pohledu VLZ nejzajímavějších rozsudků vydaných v průběhu roku 2019 v řízení o předběžné otázce. Primárně byly v rámci jednotlivých tematických okruhů vybrány rozsudky, v nichž se ČR vyjadřovala, nebo rozsudky, o kterých bylo informováno na zasedáních výboru VLZ.⁵ Účelem tohoto přehledu není poskytnutí vyčerpávajících informací o každém z uvedených rozsudků, spíše na rozsudky a jejich závěry stručně upozornit. Plná znění všech rozsudků jsou dostupná na webových stránkách Soudního dvora (<http://curia.europa.eu>).

1. Zemědělství

12 rozsudků (označování a bezpečnost potravin, společná pravidla pro režim přímých podpor, veterinární léčivé přípravky atd.);

Shrnutí zajímavých rozsudků:

C-497/17 *Oeuvre d'assistance aux bêtes d'abattoirs* (rozsudek velkého senátu ze dne 26. února 2019, GA Wahl)

Spor se týkal toho, zda lze označení „ekologické zemědělství“ použít na výrobky pocházející ze zvířat, která byla poražena pro účely náboženských rituálů bez předchozího omráčení. Podle Soudního dvora nařízení č. 834/2007 o ekologické produkci a označování ekologických produktů ve spojení s článkem 13 SFEU musí být vykládáno v tom smyslu, že to možné není.

C-616/17 *Blaise* (rozsudek velkého senátu ze dne 1. října 2019, GA Sharpston)

Šlo o posouzení platnosti nařízení č. 1107/2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh vzhledem k zásadě předběžné opatrnosti v souvislosti s tím, zda přípravky na bázi glyfosátu představují riziko pro lidské zdraví a životní prostředí. Nařízení konkrétně nedefinuje, co je účinná látka, a je tedy na žadateli, aby se rozhodl, co ve svém výrobku označí za účinnou látku, přičemž má možnost soustředit obsah celé svojí dokumentace k žádosti na jedinou látku, ačkoliv jich hotový výrobek uváděný na trh obsahuje víc. Soudní dvůr rozhodl, že nelze mít za to, že by rozhodnutí unijního normotvůrce o povinnostech žadatele v souvislosti s identifikováním účinných látek obsažených v přípravku na ochranu rostlin byla stížena zjevně nesprávným posouzením, a tudíž neexistuje žádná skutečnost, kterou by mohla být dotčena platnost nařízení.

⁵ V rámci jednotlivých oblastí jsou rozsudky řazeny podle data jejich vynesení.

2. Životní prostředí

17 rozsudků (posuzování vlivů na životní prostředí, účast veřejnosti na rozhodování a přístupu k právní ochraně, ochrana přírodních stanovišť, systém pro obchodování s povolenkami na emise skleníkových plynů, povinnost vypracovat plán kvality ovzduší, nakládání s odpady atd.);

Shrnutí zajímavých rozsudků:

C-487/17 *Verleza a další* (rozsudek desátého senátu ze dne 28. března 2019, GA Campos Sánchez-Bordona)

Předmětem původního řízení byla obžaloba třiceti osob z trestných činů souvisejících s nakládáním s nebezpečnými odpady. Obžalovaným bylo jakožto správcům skládek zejména vytýkáno, že s odpady, kterým mohly být přiděleny kódy odpovídající nebezpečným odpadům nebo kódy odpovídající nikoliv nebezpečným odpadům, nakládali jako s nikoliv nebezpečnými odpady, aniž by předtím provedli vyčerpávající a úplný chemický rozbor. Soudní dvůr s ohledem na směrnici 2008/98 o odpadech konstatoval, že držitel odpadu, jehož složení není předem známo, musí za účelem správného zařazení mezi nebezpečné či nikoli nebezpečné odpady určit jeho složení a zjistit nebezpečné látky, které se v něm mohou důvodně nacházet, aby mohl stanovit, zda má odpad nebezpečné vlastnosti, přičemž je potřeba řídit se zásadou předběžné opatrnosti tak, že pokud po co nejúplnějším posouzení rizika nemůže držitel odpadu v praxi určit přítomnost nebezpečných látek nebo posoudit nebezpečné vlastnosti odpadu, musí být tento klasifikován jako nebezpečný odpad.

C-60/18 *Tallinna Vesi* (rozsudek druhého senátu ze dne 28. března 2019, GA Kokott)

Společnost Tallinna Vesi se zabývá odváděním komunálních odpadních vod města Tallinn a jejich čištěním na bázi aktivovaného kalu. Tyto kaly měla společnost v úmyslu uvádět na trh jako kompost pro zelené plochy v rámci postupu organické recyklace, a proto usilovala o získání odpovídajícího povolení k nakládání s odpady. V této souvislosti vyvstala zejména otázka, za jakých okolností podle směrnice 2008/98 může odpad přestat být odpadem, pokud pro to nebyla stanovena kritéria na úrovni EU. Soudní dvůr konstatoval, že pokud kritéria pro změnu statusu odpadu na neodpad nejsou stanovena na úrovni EU, může je stanovit členský stát, není však povinen tak učinit. Je věcí Komise, resp. členských států, aby při zohlednění všech vědeckých a technických poznatků umožnily konstatovat stav, kdy odpadem přestává být odpad, který byl předmětem některého způsobu využití, jež umožňuje jeho další uplatnění, aniž by došlo k ohrožení lidského zdraví či poškození životního

prostředí. Pokud však určité látky s sebou nesou rizika pro lidské zdraví, jako tomu bylo v posuzované věci, členský stát má právo v rámci své diskrece vyloučit, aby tyto látky mohly pozbýt status odpadu.

C-305/18 *Associazione "Verdi Ambiente e Società - Aps Onlus"* a další (rozsudek šestého senátu ze dne 8. května 2019, GA Hogan)

Spornou je italská právní úprava, která určovala celkovou zpracovatelskou kapacitu již existujících spaloven odpadu v provozu, využití těchto kapacit a rovněž vybudování nových spaloven. Podle žalobců by přitom mělo být spalování odpadů využíváno pouze jako krajní řešení, jakmile již není možné použít technik využití nebo recyklace. Dotčené opatření navíc nebylo podrobeno posouzení vlivů na životní prostředí. Podle Soudního dvora zásada hierarchie způsobů nakládání s odpady nebrání italské právní úpravě, která mj. označuje spalovny odpadů za „strategické infrastruktury a výstavby hlavního národního zájmu“. Nicméně s ohledem na směrnici 2001/42 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí je nutné dotčenou úpravu zařadit pod pojem „plány a programy“ podléhající předchozímu posouzení vlivů na životní prostředí.

C-634/17 *ReFood* (rozsudek pátého senátu ze dne 23. května 2019, GA Saugmandsgaard Øe)

Společnost ReFood se zabývá likvidací zbytků potravin a jídel, které pravidelně odváží od zákazníků v Nizozemsku do Německa k dalšímu využití v zařízení na výrobu bioplynu. Při jedné takové přepravě bylo policejními orgány nařízeno vrácení nákladu zpět do Nizozemska, neboť pro přepravu takových odpadů je podle německých orgánů nezbytné oznamovací řízení dle nařízení č. 1013/2006 o přepravě odpadů. Soudní dvůr nicméně rozhodl, že přeprava vedlejších produktů živočišného původu, na něž se vztahuje nařízení č. 1069/2009 o vedlejších produktech živočišného původu, je obecně vyňata z působnosti nařízení č. 1013/2006.

C-43/18 *CFE* (rozsudek prvního senátu ze dne 12. června 2019, GA Kokott)

Společnost C.F.E. se v rámci původního řízení domáhala zrušení belgické vyhlášky o vyhlášení lokality Natura 2000 z důvodu, že napadená vyhláška mj. nebyla podrobena posouzení vlivů na životní prostředí s ohledem na cíle ochrany stanovišť a druhů. Soudní dvůr konstatoval, že taková vyhláška, kterou členský stát vyhláší zvláštní oblast ochrany a stanoví cíle ochrany a určitá preventivní opatření, nepatří mezi „plány a programy“, u nichž je povinné posouzení vlivů na životní prostředí ve smyslu směrnice 2001/42 o posuzování vlivů některých plánů a programů na

životní prostředí. Vnitrostátnímu soudu ovšem náleží ověření, jakým způsobem je dotčený akt začleněn do hierarchie aktů podrobovaných posouzení vlivů na životní prostředí, aby toto nebylo prováděno několikrát, ale zároveň aby byly dostatečně chráněny zájmy podle uvedené směrnice.

C-321/18 *Terre wallonne* (rozsudek prvního senátu ze dne 12. června 2019, GA Kokott)

Společnost *Terre wallonne* se v rámci původního řízení domáhala zrušení belgické vyhlášky, kterou byly stanoveny cíle ochrany pro síť Natura 2000, z důvodu, že nebyla podrobena posouzení vlivů na životní prostředí. Soudní dvůr konstatoval, že taková vyhláška, kterou orgán členského státu stanoví na regionální úrovni cíle ochrany pro síť Natura 2000, které mají orientační povahu, zatímco na úrovni lokalit mají cíle ochrany normativní povahu, nepatří mezi „plány a programy“, u nichž je povinné provést posouzení vlivů na životní prostředí ve smyslu směrnice 2001/42 o posuzování vlivů některých plánů a programů na životní prostředí.

C-723/17 *Craeynest* (rozsudek prvního senátu ze dne 26. června 2019, GA Kokott)

Podle žalobců v původním řízení nesplnil region Brusel povinnost vypracovat plán kvality ovzduší z důvodu překročení mezních hodnot znečištění, a to mj. též proto, že nebyl zřízen reprezentativní systém míst odběru vzorků, na kterých má být sledována kvalita ovzduší, v souladu se směrnicí 2008/50 o kvalitě vnějšího ovzduší. V rámci původního řízení vyvstala otázka, do jaké míry musí být chápána diskreční pravomoc, kterou směrnice ponechává vnitrostátním orgánům při výběru míst odběru vzorků, jakož i zda překročení mezní hodnoty musí být posuzováno podle jednoho místa odběru vzorků nebo na základě výsledků všech míst odběru vzorků v dotčené zóně. Soudní dvůr konstatoval, že vnitrostátní soudy mohou ověřovat na návrh jednotlivce přímo dotčeného porušováním mezních hodnot uvedených ve směrnici, zda byla místa odběru vzorků umístěna v určité zóně zřízena v souladu s kritérii stanovenými směrnicí, a případně mohou přijmout vůči příslušnému orgánu všechna nezbytná opatření (dle vnitrostátního práva), jako například soudní příkaz, aby byla tato místa odběru vzorků umístěna v souladu s těmito kritérii. Pro určení překročení mezní hodnoty postačuje, aby byla úroveň znečištění překračující tuto hodnotu naměřena na jednom místě odběru vzorků.

C-624/17 *Tronex* (rozsudek druhého senátu ze dne 4. července 2019, GA Kokott)

Společnost *Tronex* nakoupila v Nizozemsku od různých maloobchodníků, velkoobchodníků a dovozců malá elektrická zařízení, která mj. obsahovala přístroje

vrácené spotřebiteli v rámci záruky, a plánovala je vyvézt do Tanzanie. Zásilka však byla zachycena nizozemskými celními orgány a vyvstala otázka, zda přeprava zásilky elektrických přístrojů, které byly původně určeny pro maloobchodní prodej, ale byly vráceny spotřebitelem, nebo které byly z různých důvodů vráceny obchodníkem jeho dodavateli, do třetí země musí být považována za „přepravu odpadů“ ve smyslu nařízení č. 1013/2006 o přepravě odpadů. Soudní dvůr uvedl, že pokud dotčená zásilka obsahuje přístroje, u nichž nebylo předem zjišťováno, zda fungují správně, nebo které nejsou správně chráněny proti škodám spojeným s přepravou, spadá do režimu přepravy odpadů. Naproti tomu takové zboží, které se stalo nadbytečným v sortimentu prodávajícího a nachází se v nepoškozeném původním obalu, nemusí být považováno za odpad, pokud žádné okolnosti nemohou vést k opačnému závěru.

C-411/17 *Inter-Environnement Wallonie et Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen* (rozsudek velkého senátu ze dne 29. července 2019, GA Kokott)

Spor se týkal zejména otázky, zda rozhodnutí o prodloužení provozu reaktorů jaderné elektrárny (belgické Doel 1 a Doel 2) podléhá posuzování vlivů na životní prostředí. Soudní dvůr se při svém přezkumu soustředil především na soulad se směrnicí 2011/92 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí a směrnicí 92/43 o stanovištích, které dle jeho názoru plně zohledňují související Úmluvu z Espoo a Aarhuskou úmluvu. V dotčeném případě se podle něj jednalo o „záměr“ podléhající procesu EIA, jakož i posouzení dle směrnice o stanovištích, nicméně jako jeden ze základních určujících znaků Soudní dvůr vyzdvihl navázání prodloužení provozu na provedení rozsáhlých modernizačních a renovačních prací, které zahrnovaly i stavební práce mající vliv na fyzický stav místa.

C-674/17 *Luonnonsuojeluyhdistys Tapiola* (rozsudek druhého senátu ze dne 10. října 2019, GA Saugmandsgaard Øe)

Předmětem původního řízení jsou dvě rozhodnutí vydaná finským úřadem pro volně žijící živočichy, kterými byly povoleny výjimky pro účely lovu vlka, který jinak spadá do režimu přísné ochrany podle směrnice 92/43 o stanovištích. Soudní dvůr konstatoval, že rozhodnutí o povolení výjimek ze zákazu úmyslného usmrcování vlka za účelem regulace stavu vlčí populace, jehož cílem je boj proti pytláctví, je možné, pouze pokud naplní následující kritéria: 1) cíl sledovaný výjimkami musí být jasně a konkrétně podložený a dosažitelný; 2) neexistuje jiné uspokojivé řešení; 3) výjimky nesmí mít negativní dopad na zachování populací dotčeného druhu v jejich přirozeném areálu rozšíření ve stavu příznivém z hlediska jejich ochrany; 4) výjimky

byly podrobeny vyhodnocení dopadu na stav populací příslušného druhu z hlediska ochrany; 5) byly splněny všechny podmínky týkající se selektivního a omezeného odebrání omezeného a specifikovaného počtu některých jedinců dotčeného druhu za přísně kontrolovaných podmínek.

C-280/18 *Flausch* (rozsudek prvního senátu ze dne 7. listopadu 2019, GA Kokott)

Předmětem sporu se stala výstavba turistického komplexu na ostrově Ios (Řecko). V návaznosti na provedení posouzení vlivů na životní prostředí bylo pro dotčený záměr vydáno rozhodnutí o schválení environmentálních požadavků, které však bylo u řeckého soudu napadeno několika vlastníky nemovitostí na daném ostrově. Vystaly proto otázky týkající se souladu postupu řeckých orgánů se směrnicí 2001/92 o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí. Soudní dvůr konstatoval, že pokud je účast veřejnosti v daných rozhodovacích řízeních zajištěna na úrovni regionálního správního orgánu namísto městské jednotky, v níž bude záměr proveden, což vede k tomu, že stanovené podmínky ve skutečnosti nezajišťují dotčené veřejnosti účinné dodržení jejích práv, je takový postup v rozporu se směrnicí 2001/92. Obdobně je v rozporu se směrnicí 2001/92 i situace, kdy 60 denní lhůta pro podání žaloby běžela od oznámení o schválení záměru na speciálních internetových stránkách, aniž by se příslušníci dotčené veřejnosti mohli předem odpovídajícím způsobem dozvědět o probíhajícím povolovacím řízení.

C-752/18 *Deutsche Umweltshilfe* (rozsudek velkého senátu ze dne 19. prosince 2019, GA Saugmandsgaard Øe)

V německém Mnichově došlo na různých místech k překročení mezní hodnoty pro oxid dusičitý stanovené ve směrnici 2008/50 o kvalitě vnějšího ovzduší. V návaznosti na to přikázal německý soud spolkové zemi Bavorsko, aby zavedla zákazy provozu některých vozidel s naftovým motorem v různých zónách města Mnichov, a co nejrychleji tak zajistila dodržování mezních hodnot. Bavorsko ovšem tyto povinnosti nesplnilo. Předkládající soud položil Soudnímu dvoru předběžnou otázku, zda unijní právo, zejména pak čl. 47 Listiny, musí být vykládáno tak, že za daných okolností - vyznačujících se trvalým odmítáním vnitrostátního orgánu vyhovět soudnímu rozhodnutí, které mu ukládá splnění jasné, přesné a bezpodmínečné povinnosti vyplývající z unijního práva - je příslušný vnitrostátní soud oprávněn či dokonce povinen nařídit donucovací vazbu vůči dotčeným nositelům funkcí spadajících pod výkon veřejné moci. Soudní dvůr konstatoval, že rozhodnutí o použití takového opatření náleží vnitrostátnímu soudu, pokud v ustanoveních vnitrostátního práva existuje dostatečně přesný zákonný základ pro takové opatření

a pokud omezení práva na svobodu je v souladu se zásadou proporcionality. Při neexistenci příslušného zákonného základu ve vnitrostátním právu ale unijní právo neopravňuje uvedený soud použít takové opatření.

3. Dopravní politika

34 rozsudků (náhrady a pomoc cestujícím v letecké dopravě při zrušení či zpoždění letu, silniční doprava, atd.);

Shrnutí zajímavých rozsudků:

C-501/17 *Germanwings* (rozsudek třetího senátu ze dne 4. dubna 2019, GA Tančev)

Podstatou položených otázek bylo, zda je situaci, kdy dojde ke zpoždění letu v důsledku poškození pneumatiky letadla šroubem ležícím na letištní dráze, třeba považovat za mimořádnou okolnost ve smyslu nařízení č. 261/2004 o leteckých náhradách. V důsledku takové kvalifikace by pak letecký dopravce nebyl povinen poskytnout odškodnění cestujícím dle nařízení. Soudní dvůr rozhodl, že se v daném případě jedná o mimořádnou okolnost, neboť poškození pneumatiky způsobené nárazem cizího předmětu nacházejícího se na letištní dráze nelze považovat za vzešlé z běžné činnosti leteckého dopravce, navíc se vymyká jeho účinné kontrole. Aby se však letecký dopravce zprostil povinnosti poskytnout náhradu podle nařízení, musí rovněž prokázat, že učinil vše pro to, aby zabránil významnému zpoždění dotčeného letu.

C-163/18 *HQ* (rozsudek třetího senátu ze dne 10. července 2019, GA Saugmandsgaard Øe)

Předmětem sporu je nárok na náhradu škody za zrušený let, který si žalobci objednali prostřednictvím cestovní kanceláře Hellas u letecké společnosti Aegean Airlines jako soubor cestovních služeb ve smyslu směrnice 90/314 o souborných službách pro cesty. Ke zrušení letu došlo v důsledku nízkého počtu rezervací a rušení zájezdů kvůli nejisté finanční situaci v Řecku. Žalobci po cestovní kanceláři žádají mimo náhrady za zrušený let dle nařízení č. 261/2004 o leteckých náhradách také úhradu výdajů za letenky dle směrnice 90/314. Bylo sporné, zda je takový souběh nároků možný. Podle Soudního dvora tyto nároky nelze kumulovat. Pokud cestujícím vznikne nárok na náhradu ceny zájezdu dle směrnice, z její dikce jednoznačně vyplývá, že tito cestující již nemají nárok na náhradu ceny letenek dle nařízení, neboť kompenzace za tyto letenky je obsažena již v náhradě dle směrnice.

C-532/18 *Niki Luftfahrt* (rozsudek čtvrtého senátu ze dne 19. prosince 2019, GA Saugmandsgaard Øe)

Cestující se po letecké společnosti domáhala náhrady škody z důvodu popálenin způsobených z neznámých důvodů převrhnutým kelímkem s horkou kávou z vedlejšího stolku. Podle Soudního dvora se pojem „nehoda“ podle Montrealské úmluvy vztahuje na všechny situace nastalé na palubě letadla, kdy předmět používaný pro poskytnutí služby cestujícím způsobil cestujícímu zranění, aniž je nutno zjišťovat, zda škoda vznikla v důsledku realizace rizika spojeného s leteckou dopravou nebo zda existuje souvislost mezi „nehodou“ a provozem nebo pohybem letadla.

4. Energetická politika

12 rozsudků (pravidla pro vnitřní trh s elektřinou a plynem, podpora využívání energie z obnovitelných zdrojů);

Shrnutí zajímavých rozsudků:

C-294/18 *Oulun Sähkönyhti* (rozsudek desátého senátu ze dne 2. května 2019, GA Wahl)

Společnost Oulun Sähkönyhti prodává ve Finsku elektřinu a její ceny tvoří fixní měsíční tarif jakožto poplatek za přístup k distribuční soustavě (2,50 euro měsíčně) a cena energie založená na spotřebě elektřiny. Od roku 2016 poskytovala společnost Oulun Sähkönyhti slevu ve výši 1 euro na měsíční poplatek za přístup k distribuční soustavě těm zákazníkům, kteří si zvolili možnost dostávat vyúčtování v elektronické podobě. Finská Energetická agentura nicméně společnosti Oulun Sähkönyhti uložila, aby praxi vyúčtování změnila a zaručila svým zákazníkům právo dostávat vyúčtování bezplatně. V rámci následného sporu se předkládající soud dotázal Soudního dvora, zda je tato praxe v souladu se směrnicí 2012/27 o energetické účinnosti. Soudní dvůr konstatoval, že směrnice nebrání takové praxi, kdy je sleva z poplatku za přístup k distribuční soustavě elektřiny poskytována dodavatelem pouze těm konečným zákazníkům, kteří si zvolili možnost dostávat vyúčtování v elektronické podobě.

C-180/18, C-286/18 a C-287/18 *Agrenergy a další* (rozsudek desátého senátu ze dne 11. července 2019, GA Saugmandsgaard Øe)

Spornou se stala otázka, zda je s unijním právem slučitelná vnitrostátní právní úprava, která vládě členského státu umožňuje, aby prostřednictvím následných prováděcích opatření snížila nebo dokonce zrušila dříve stanovené pobídkové sazby

v rámci podpory využívání energie vyrobené v solárních fotovoltaických zařízeních. Soudní dvůr odpověděl kladně. Poukázal v tomto ohledu na diskreci členských států, které nejsou povinny přijmout za účelem podpory využívání energie z obnovitelných zdrojů režimy podpory. Současně se Soudnímu dvoru jeví, že daná vnitrostátní úprava byla pro dotčené subjekty v zásadě předvídatelná, ověření této skutečnosti však ponechal na předkládajícím soudu.

5. Průmyslová politika (elektronické komunikace)

4 rozsudky (služby elektronických komunikací, univerzální služba);

Shrnutí zajímavého rozsudku:

C-417/18 AW a další (rozsudek čtvrtého senátu ze dne 5. září 2019, GA Campos Sánchez-Bordona)

V původním sporu Litva dle žalobců nezajistila řádné provedení čl. 26 odst. 5 směrnice 2002/22 o univerzální službě, podle kterého jsou provozovatelé komunikačních služeb povinni poskytovat tísňovým službám informace o místě, kde se nacházejí osoby, které volají na jednotné číslo tísňového volání „112“, a tím porušila své povinnosti podle směrnice. Soudní dvůr došel k závěru, že členské státy mají povinnost (pokud je to technicky proveditelné) zajistit, aby telekomunikační podniky bezplatně zpřístupnily orgánu vyřizujícímu tísňová volání na číslo 112 informace o tom, kde se volající nachází, a to jakmile je tísňové volání přepojeno (i v případě, že mobilní telefon není vybaven SIM kartou). Dále Soudní dvůr konstatoval, že kritéria týkající se přesnosti a spolehlivosti informací o místě, kde se volající nachází, musí v mezích technické proveditelnosti zajistit natolik spolehlivé a přesné určení místa, kde se volající nachází, jak je to nezbytné k tomu, aby mu mohly tísňové služby užitečně přijít na pomoc. Nakonec se Soudní dvůr zabýval otázkou odpovědnosti členského státu a rozhodl, že pokud je to v souladu s vnitrostátním právem, musí být nepřímá příčinná souvislost mezi porušením unijního práva, které lze členskému státu přičíst, a škodou utrpěnou jednotlivci považována za dostatečnou pro vznik odpovědnosti za porušení.

6. Ochrana osobních údajů

10 rozsudků (odpovědnost správce internetové domény, zpracování osobních údajů a jejich předávání třetím osobám);

Shrnutí zajímavých rozsudků:

C-345/17 *Buivids* (rozsudek druhého senátu ze dne 14. února 2019, GA Sharpston)

Jádrem sporu byla otázka, zda pořízení a zveřejnění videozáznamu několika policistů při výkonu jejich funkcí spadá do oblasti působnosti směrnice 95/46 o ochraně osobních údajů a za jakých okolností lze pořízení takového záznamu považovat za zpracování osobních údajů pro účely žurnalistiky ve smyslu čl. 9 směrnice. Soudní dvůr rozhodl, že dotčené zpracování spadá do působnosti směrnice i přes to, že zachycuje policisty v rámci výkonu jejich úřední činnosti. Dále Soudní dvůr uvedl, že dotčené zpracování je možné považovat za zpracování osobních údajů pro účely žurnalistiky pouze tehdy, pokud jeho jediným účelem bylo zpřístupnit veřejnosti informace, názory či myšlenky. Zda tyto podmínky byly naplněny, musí posoudit předkládající soud.

C-40/17 *Fashion ID* (rozsudek druhého senátu ze dne 29. července 2019, GA Bobek)

Spor se týkal odpovědnosti za zpracování osobních údajů, ke kterému dochází umístěním sociálního modulu „to se mi líbí“ společnosti Facebook na webovou stránku, což v konečném důsledku umožňuje společnosti Facebook přístup k osobním údajům uživatelů této webové stránky. Soudní dvůr rozhodl, že i provozovatel webové stránky musí být v této souvislosti považován za správce osobních údajů ve smyslu směrnice 95/46 o ochraně osobních údajů, a to i přesto, že sám nemá přístup k osobním údajům shromážděným a předaným společnosti Facebook. Jeho odpovědnost a související povinnosti jsou nicméně omezeny na ta zpracování osobních údajů, u nichž skutečně určuje účely a prostředky, tedy zpravidla pouze na samotný sběr a přenos dotčených údajů.

C-136/17 *GC a další* (rozsudek velkého senátu ze dne 24. září 2019, GA Szpunar)

Předmětem sporu byla problematika zpracování tzv. „citlivých“ osobních údajů internetovými vyhledávači. Soudní dvůr navázal na své závěry v rozsudku C-131/12 *Google Spain a Google* a dospěl k závěru, že i na internetový vyhledávač se vztahuje obecný zákaz zpracování těchto kategorií údajů. Internetový vyhledávač je proto dle Soudního dvora povinen vyhovět žádostem o odstranění odkazů na internetové stránky, na kterých jsou uvedeny osobní údaje tohoto druhu, nejsou-li splněny specifické podmínky směrnice 95/46 o ochraně osobních údajů pro zpracování těchto údajů. Internetový vyhledávač by však také měl posoudit, zda v daném případě není zachování odkazu odůvodněné právem uživatelů internetu na svobodu informací chráněným čl. 11 Listiny.

C-507/17 Google (rozsudek velkého senátu ze dne 24. září 2019, GA Szpunar)

Předmětem sporu byla otázka územního dosahu tzv. „práva být zapomenut“, resp. „práva na výmaz“. Konkrétně šlo o to, zda je provozovatel internetového vyhledávače v případě splnění podmínek pro odstranění odkazu provést toto odstranění u všech jazykových mutací svého vyhledávače, či pouze u některých. Soudní dvůr dospěl k závěru, že unijní právo obecně vyžaduje, aby k odstranění došlo pouze u jazykových mutací vyhledávače pro členské státy Unie, nikoliv pro třetí země. Je však třeba vždy přihlídnout k tomu, že poměrování práva na informace a práva na ochranu osobních údajů může i v jednotlivých členských státech vést k odlišným výsledkům. Zároveň unijní právo nebrání tomu, aby dozorové úřady či soudy v případech, kdy to bude nezbytné, uložily provozovateli vyhledávače povinnost odstranit odkaz ze všech jazykových mutací dotčeného vyhledávače.

C-673/17 Planet 49 (rozsudek velkého senátu ze dne 1. října 2019, GA Szpunar)

Předmětem sporu byla otázka, zda lze souhlas s ukládáním tzv. „cookies“ považovat za udělený v souladu se směrnicí 2002/58 o soukromí v elektronických komunikacích a směrnicí 95/46 o ochraně osobních údajů, resp. později nařízením GDPR, pokud je tento souhlas udělen prostřednictvím již předem zaškrtnutého políčka na webové stránce, jehož zaškrtnutí musí uživatel k odmítnutí svého souhlasu nejprve zrušit. Soudní dvůr s ohledem na znění, účel a legislativní historii relevantních ustanovení těchto předpisů dospěl k závěru, že aby byl souhlas platný, je třeba jej udělit aktivním jednáním, tj. vlastním zaškrtnutím políčka. Zároveň se Soudní dvůr zabýval otázkou informační povinnosti správce a shledal, že informace, které musí poskytovatel služeb poskytnout uživateli internetových stránek, zahrnují mj. dobu funkčnosti souborů cookies a otázku možného přístupu třetích osob k takto sbíraným údajům.

C-708/18 Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA (rozsudek třetího senátu ze dne 11. prosince 2019, GA Pitruzzella)

Předmětem sporu byla slučitelnost vnitrostátní právní úpravy, jež umožňuje umístění kamer monitorujících společné prostory bytového domu i bez souhlasu monitorovaných osob, se směrnicí 95/46 o ochraně osobních údajů. Soudní dvůr rozhodl, že směrnice dotčené vnitrostátní právní úpravě nebrání, jsou-li splněny podmínky nezbytnosti a přiměřenosti. V této souvislosti musí předkládající soud posoudit mj. povahu zpracovávaných údajů, počet osob, který k nim má přístup, rozumná očekávání subjektu údajů apod.

7. Veřejné zakázky

20 rozsudků (postup při zadávání veřejných zakázek);

Shrnutí zajímavých rozsudků:

C-465/17 *Falck Rettungsdienste a Falck* (rozsudek třetího senátu ze dne 21. března 2019, GA Campos Sánchez-Bordona)

Spornou se stala otázka použitelnosti pravidel o zadávání veřejných zakázek na služby v oblasti přepravy pacientů. Soudní dvůr konstatoval, že jak péče o akutní pacienty ve vozidle zdravotnické záchranné služby poskytovaná záchranářem/sanitářem, tak i kvalifikovaná sanitní přeprava spadají pod pojem „prevence nebezpečí“ poskytované neziskovými organizacemi nebo sdruženími ve smyslu čl. 10 písm. h) směrnice 2014/24 o zadávání veřejných zakázek, která se totiž týká nejen kolektivních, ale i individuálních rizik. Rozhodující je pak existence pohotovostní služby. Vedle péče o akutní pacienty ve vozidle záchranky tak může být z působnosti směrnice vyloučena i kvalifikovaná sanitní přeprava, ovšem pouze za podmínky, že je skutečně poskytována personálem řádně vyškoleným v oblasti pomoci a zaměřuje se na pacienta, u kterého existuje nebezpečí zhoršení jeho zdravotního stavu během přepravy. Neziskovými organizacemi nebo sdruženími ve smyslu téhož ustanovení jsou organizace nebo sdružení, jejichž cíl spočívá v plnění sociálních úkolů, které nejsou zaměřeny na dosahování zisku, a případné zisky reinvestují za účelem dosažení jejich cíle.

C-264/18 *P.M. a další* (rozsudek pátého senátu ze dne 6. června 2019, GA Bobek)

Spornou se stala platnost ustanovení čl. 10 písm. c) a d) bodů i), ii) a v) směrnice 2014/24 o zadávání veřejných zakázek, která vylučují z působnosti směrnice rozhodčí služby, smírčí služby a určité právní služby advokátů. Vzhledem k objektivním vlastnostem (rozhodci určení vzájemnou dohodou, služby advokátů založeny na klientově svobodné volbě obhájce a jejich vztahu důvěrnosti, podílení se na výkonu veřejné moci) předmětné služby podle Soudního dvora nejsou srovnatelné s ostatními službami zahrnutými do působnosti této směrnice. Nebyla tak odhalena žádná skutečnost, která by mohla ovlivnit platnost uvedených ustanovení s ohledem na zásadu rovného zacházení a subsidiarity, jakož i čl. 49 a 56 SFEU.

C-697/17 *Telecom Italia* (rozsudek pátého senátu ze dne 11. července 2019, GA Campos Sánchez-Bordona)

Italské holdingové společnosti podaly žádost o účast v užším zadávacím řízení a následně v době mezi fází rozesílání výzev k účasti předběžně vybraným

subjektům a podáváním nabídek uzavřely dohodu o fúzi sloučením schválenou Komisí a provedenou po skončení fáze podávání nabídek. Spornou se stala otázka, zda směrnice 2014/24 o zadávání veřejných zakázek s ohledem na požadavek právní a materiální totožnosti předběžně vybraných hospodářských subjektů nebrání možnosti takového zájemce podat nabídku. Soudní dvůr pro tento případ, kdy jeden z uchazečů rozšířil svou způsobilost převzetím jednoho z ostatních předem vybraných uchazečů, sice konstatoval neexistenci materiální totožnosti, zároveň však uvedl, že takovéto posílení ekonomické a technické způsobilosti zájemce neporušuje zásadu rovného zacházení, a tudíž nebrání podání jeho nabídky.

C-63/18 *Vitali* (rozsudek pátého senátu ze dne 26. září 2019, GA Campos Sánchez-Bordona)

Žalobkyně byla vyloučena ze zadávacího řízení o zadání zakázky na rozšíření jízdního pruhu dálnice z důvodu, že její subdodávky překročily maximální podíl 30 % celkové hodnoty zakázky na stavební práce. Soudní dvůr konstatoval, že takové vnitrostátní množstevní omezení subdodávek je v rozporu se směrnicí 2014/24 o zadávání veřejných zakázek, když odmítl argument Itálie, že tato úprava má přispět k ochraně veřejného pořádku, protože činí účast na veřejných zakázkách méně atraktivní pro zločinecké organizace. Dle Soudního dvora je sice boj proti fenoménu pronikání organizovaného zločinu do oblasti veřejných zakázek legitimním cílem, avšak dotčená úprava překračuje meze toho, co je pro dosažení tohoto cíle nezbytné; veřejný zadavatel totiž může ověřit identitu dotčených subdodavatelů.

8. Státní podpory

8 rozsudků (státní podpora v jednotlivých sektorech a definice státní podpory);

Shrnutí zajímavých rozsudků:

C-387/17 *Fallimento Traghetti del Mediterraneo* (rozsudek prvního senátu ze dne 23. ledna 2019, GA Wahl)

Žalobkyně se vůči Itálii domáhala náhrady škody, která jí v letech 1976 až 1980 vznikla tím, že její konkurující společnost byla příjemcem veřejných dotací. Spornou se stala otázka, zda takovouto dotaci lze považovat za tzv. existující podporu z toho důvodu, že byla poskytnuta před liberalizací dotčeného trhu. Podle Soudního dvora nikoli, jestliže daná dotace mohla ovlivnit obchod mezi členskými státy a narušovala nebo mohla narušit hospodářskou soutěž, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu. Na daný případ není použitelné nařízení č. 659/1999, kterým se stanoví prováděcí

pravidla k čl. 93 Smlouvy o ES, a na takovou žalobu proti členskému státu na náhradu škody se tak nevztahuje promlčecí lhůta stanovená čl. 15 nařízení. Obecně je posouzení takové žaloby nezávislé na posouzení dotčené státní podpory Komisí, tedy lze jí v zásadě vyhovět i tehdy, kdy již Komise podporu schválila.

C-349/17 *Eesti Pagar* (rozsudek velkého senátu ze dne 5. března 2019, GA Wathelet)

Společnost uzavřela kupní smlouvu na zařízení určené pro cílový projekt a až poté požádala ve vztahu k tomuto projektu o státní podporu spolufinancovanou ze strukturálního fondu. Spornou se stala otázka, zda lze takovou podporu považovat za podporu s motivačním účinkem, jež je vyňata dle obecného nařízení č. 800/2008 o blokových výjimkách z oznamovací povinnosti a o níž musí být požádáno před zahájením prací na projektu. Podle Soudního dvora jsou tyto práce považovány za zahájené uzavřením první objednávky na dané zařízení, byla-li provedena přijetím nepodmíněného právního závazku. Dále Soudní dvůr uvedl, že poté, co vnitrostátní orgán zjistí nesplnění podmínek pro přiznání výjimky, je povinen požadovat navrácení protiprávně poskytnuté podpory z vlastního podnětu, a to v promlčecí lhůtě 4 let podle nařízení č. 2988/95 o ochraně finančních zájmů ES (jsou-li splněny podmínky pro použití tohoto nařízení) a s úroky v tržní výši. Zároveň však nelze vyloučit, že tento orgán dřívějším poskytnutím dané podpory vzbudil u jejího příjemce legitimní očekávání ohledně její oprávněnosti.

C-659/17 *Azienda Napoletana Mobilità* (rozsudek druhého senátu ze dne 29. července 2019, GA Hogan)

Italská společnost ANM, která je na základě přímého zadání výlučným poskytovatelem služby místní veřejné dopravy, byla dle italské právní úpravy osvobozena od placení příspěvků na sociální zabezpečení svých zaměstnanců. Rozhodnutím Komise o režimu podpor poskytnutých Itálií na opatření k podpoře zaměstnanosti byla tato podpora shledána částečně neslučitelnou s unijním právem, načež ji měla ANM v tomto rozsahu vrátit. Podstatou sporu bylo, zda se rozhodnutí Komise použije rovněž na takovýto podnik vykonávající danou činnost v nesoutěžním režimu. Soudní dvůr odpověděl kladně s výhradou ověření ze strany předkládajícího soudu, zda byl daný trh místní veřejné dopravy otevřen soutěži, případně zda ANM vykonávala činnost i na jiných trzích otevřených hospodářské soutěži.

9. Hospodářská soutěž

5 rozsudků (kartelové dohody, dominantní postavení);

Shrnutí zajímavých rozsudků:

C-724/17 *Skanska Industrial Solutions a další* (rozsudek druhého senátu ze dne 14. března 2019, GA Wahl)

Spornou se stala otázka, zda lze odpovědnost za škodu způsobenou kartelovou dohodou přičítat nástupnickým společnostem, které převzaly všechny akcie a obchodní činnost zaniklých společností, které se kartelové dohody účastnily. Soudní dvůr vyložil pojem podnik ve smyslu čl. 101 SFEU v rámci zajištění jeho užitečného účinku tak, že vzhledem k dané totožnosti z hospodářského hlediska mezi dotčenými subjekty převzaly nástupnické společnosti po zaniklých společnostech vedle aktiv a závazků rovněž odpovědnost za škodu způsobenou touto kartelovou dohodou.

C-637/17 *Cogeco Communications* (rozsudek druhého senátu ze dne 28. března 2019, GA Kokott)

Žalobkyně podala žalobu na náhradu škody způsobené zneužitím dominantního postavení před uplynutím lhůty pro provedení směrnice 2014/104 o určitých pravidlech upravujících žaloby o náhradu škody v případě porušení pravidel hospodářské soutěže (resp. před jejím provedením do vnitrostátního právního řádu). Soudní dvůr potvrdil, že tato směrnice není v dané věci použitelná *ratione temporis*. V rozporu s čl. 102 SFEU a zásadou efektivy ovšem shledal vnitrostátní úpravu, která stanovila promlčecí lhůtu pro žalobu na náhradu škody v délce tří let běžící ode dne, kdy se poškozený dozvěděl o svém nároku na náhradu škody, ač neznal osobu odpovědnou za protiprávní jednání, bez možnosti zastavení nebo přerušení běhu této lhůty během doby, kdy probíhá řízení před vnitrostátním orgánem pro hospodářskou soutěž, a která tak činila uplatnění takového nároku na náhradu prakticky nemožným nebo nepřiměřeně obtížným.

C-617/17 *Powszechny Zakład Ubezpieczeń na Życie* (rozsudek čtvrtého senátu ze dne 3. dubna 2019, GA Wahl)

Polské společnosti byla uložena sankce za zneužití dominantního postavení, přičemž v rámci téhož rozhodnutí jí byla vyměřena jednak pokuta za porušení vnitrostátního práva a jednak pokuta za porušení práva unijního v oblasti hospodářské soutěže. Soudní dvůr konstatoval, že zásada *ne bis in idem* zakotvená v čl. 50 Listiny nebrání vnitrostátnímu orgánu ve vydání takového rozhodnutí (kdy nedochází k opakování

řízení). Tento orgán se však vždy musí ujistit, že společně uložené pokuty jsou přiměřené povaze protiprávního jednání.

C-435/18 *Otis a další* (rozsudek pátého senátu ze dne 12. prosince 2019, GA Kokott)

Spolková země Horní Rakousko poskytovala v rámci podpory bytové výstavby zvýhodněné půjčky určené na financování staveb. Neoprávněná cenová kartelová dohoda v oblasti instalace a údržby výtahů vedla ke zvýšení stavebních nákladů příjemců těchto dotací a potažmo k vyšším půjčkám. Podle Soudního dvora takový poskytovatel dotací může po účastnících dané kartelové dohody požadovat náhradu škody, kterou utrpěl v důsledku toho, že částka těchto dotací byla vyšší, než by byla při neexistenci uvedené kartelové dohody, a tudíž nemohl použít tento rozdíl na jiné ziskovější účely.

10. Daně a finanční trh

72 rozsudků (DPH, vrácení daně, převodní příkaz, pojištění odpovědnosti z provozu motorových vozidel, spotřební daň, platební služby na vnitřním trhu, daňová optimalizace, dvojí zdanění atd.);

Shrnutí zajímavých rozsudků:

C-639/17 *KPMG Baltics* (rozsudek čtvrtého senátu ze dne 17. ledna 2019, GA Szpunar)

Podstatou sporu byla otázka, zda platební příkaz zadáný majitelem běžného účtu spočívající v prostém převedení finančních prostředků do jiné banky spadá pod pojem „převodní příkaz“ ve smyslu směrnice 98/26 o neodvolatelnosti zúčtování. Soudní dvůr konstatoval, že za převodní příkaz lze považovat pouze příkaz zadáný účastníkem platebního systému, přičemž za účastníka platebního systému nelze bez dalšího považovat majitele běžného účtu. Z tohoto důvodu dospěl Soudní dvůr k závěru, že běžný platební příkaz nelze považovat za převodní příkaz ve smyslu směrnice.

C-115/16 *N Luxembourg 1*, C-118/16 *X Denmark*, C-119/16 *C Danmark I*, C-299/16 *Z Denmark* (rozsudek velkého senátu ze dne 26. února 2019, GA Kokott)

Případy se stejně jako spojené věci C-116/16 *T Danmark* a C-117/16 *Y Denmark* týkaly zejména problematiky zneužití práva v souvislosti s praktikami daňové optimalizace, tentokrát v kontextu směrnice 2003/49 o společném systému zdanění úroků. Soudní dvůr dospěl v zásadě ke stejným závěrům jako ve výše uvedených

věcech. Soudní dvůr se dále zabýval některými dalšími aspekty dotčených vnitrostátních úprav, jež v konečném důsledku vedou k odlišnému zacházení se společnostmi rezidenty a společnostmi nerezidenty, přičemž v případě některých těchto aspektů dospěl k závěru, že nejsou v souladu s čl. 63 SFEU.

C-116/16 *T Danmark* a C-117/16 *Y Denmark* (rozsudek velkého senátu ze dne 26. února 2019, GA Kokott)

Případy se týkaly postihování některých praktik daňové optimalizace u srážkové daně z dividend, které žalované dánské společnosti vyplatily svým mateřským společnostem v zahraničí. Předběžné otázky směřovaly především na výklad směrnice 90/435 o společném systému zdanění mateřských a dceřiných společností ve světle zásady zákazu zneužití práva. Soudní dvůr rozhodl, že se i v případě chybějících ustanovení vnitrostátního práva nebo mezinárodních smluv uplatní obecná zásada unijního práva, podle níž se právní subjekty nemohou podvodně nebo zneužívajícím způsobem dovolávat unijních právních norem. V případě takového jednání pak mají vnitrostátní orgány povinnost odepřít osobě povinné k dani osvobození od daně. O takovém zneužití práva pak může svědčit souhrn určitých objektivních indicií, jako například existence konduktních společností postrádajících hospodářské odůvodnění, jakož i čistě formální povaha struktury skupiny společností, finanční konstrukce a úvěrů. Vnitrostátní orgán navíc dle Soudního dvora nemusí k tomu, aby prokázal případné zneužití práva, nezbytně identifikovat určitou entitu nebo entity, jež považuje za skutečné vlastníky těchto dividend. Soudní dvůr také uvedl, že v případě konstatování takového zneužití se nelze dovolávat uplatnění svobod zakotvených ve SFEU za účelem zpochybnění právní úpravy prvního členského státu, jíž se řídí zdanění těchto úroků.

C-567/17 *Bene Factum* (rozsudek třetího senátu ze dne 28. února 2019, GA Campos Sánchez-Bordona)

Jádrem případu byla otázka, zda členský stát může odmítnout osvobodit od spotřební daně kosmetické výrobky, které sice byly denaturovány v souladu s pravidly jiného členského státu, ovšem i přesto jsou některými osobami konzumovány jako alkoholické nápoje. To vše za situace, kdy si je dovozce této skutečnosti vědom a výrobu a označování těchto výrobků záměrně přizpůsobuje tak, aby zvýšil jejich prodej za tímto účelem. Soudní dvůr s odkazem na svou předchozí judikaturu dospěl k závěru, že nelze odmítnout osvobodit od daně výrobek, který byl denaturován v souladu s požadavky některého členského státu, jen z toho důvodu, že jej některé osoby konzumují za účelem opojení. Pokud má však členský stát za to, že v daném případě dochází k daňovému úniku, vyhýbání se daňovým

povinnostem nebo zneužití daňového režimu, může k odepření osvobození od daně využít formální procedury předpokládané v čl. 27 odst. 5 směrnice 92/83 o harmonizaci struktury spotřebních daní z alkoholu.

C-695/17 *Metirato* (rozsudek prvního senátu ze dne 14. března 2019, GA Bobek)

Finské orgány na základě žádosti Estonska podle směrnice 2010/24 o vzájemné pomoci při vymáhání daňových pohledávek zčásti vymohly ve prospěch Estonska pohledávku od společnosti Metirato Oy. Plnění vymožené ve prospěch Estonska mu bylo následně převedeno. Ve Finsku bylo proti společnosti Metirato Oy následně zahájeno insolvenční řízení, přičemž insolvenční správce zpochybnil postup finské správy daní při vymáhání předmětných pohledávek a dal podnět k tomu, aby byly již vymožené pohledávky včetně té, která byla vymožena ve prospěch Estonska, navráceny do majetkové podstaty. Za pasivně legitimovaný přitom v příslušném návrhu insolvenční správce označil vedle finského orgánu správy daní také Estonsko. Soudní dvůr rozhodl, že odpůřčí žaloba v tomto případě musí směřovat jen proti dožádanému členskému státu ve smyslu směrnice, jelikož při poskytnutí pomoci při vymáhání dožádaný členský stát přijímá opatření dle svých vnitrostátních předpisů, přičemž spory týkající se těchto opatření musí být vedeny proti orgánu členského státu, který je vydal.

C-245/18 *Tecnoservice Int.* (rozsudek desátého senátu ze dne 21. března 2019, GA Saugmandsgaard Øe)

Dlužník společnosti Tecnoservice Int. dal příkaz bance, aby provedla platbu bankovním převodem ve prospěch této společnosti z běžného účtu vedeného u Poste Italiane. Daný převod byl definován jedinečným identifikátorem IBAN, přičemž v převodu byl uveden rovněž název příjemce, společnosti Tecnoservice. Převod byl proveden na účet odpovídající číslu IBAN, tento účet však z důvodu chybného uvedení čísla IBAN ze strany dlužníka nepatřil společnosti Tecnoservice, ale jinému subjektu. Tecnoservice se domáhala odpovědnosti Poste Italiane za to, že při převodu neověřila, zda číslo IBAN odpovídá jménu příjemce. Jádrem sporu byla otázka, jestli se čl. 74 a 75 směrnice 2007/64 týkající se povinností a omezení odpovědnosti poskytovatele platebních služeb vztahují pouze na poskytovatele platebních služeb subjektu, který zadá příkaz k provedení platby, nebo se vztahují rovněž na poskytovatele platebních služeb příjemce platby. Soudní dvůr došel k názoru, že omezení odpovědnosti poskytovatele platebních služeb platí jak pro poskytovatele služeb plátce, tak pro poskytovatele platebních služeb příjemce.

C-275/18 Vinš (rozsudek třetího senátu ze dne 28. března 2019, GA Sharpston)

Jádrem sporu byla otázka, zda může členský stát podmínit přiznání osvobození od DPH v případě zboží odesílaného mimo EU tím, že toto zboží bude nejprve propuštěno do příslušného celního režimu na základě podání celního prohlášení. Soudní dvůr dospěl k závěru, že nikoliv. Osvobození od DPH při vývozu zboží mimo EU nelze podmínit splněním určitých dodatečných formálních podmínek, lze-li skutečnost, že k vývozu zboží opravdu došlo, účinně prokázat i jiným způsobem (např. prostřednictvím potvrzení poskytovatele poštovních služeb).

C-691/17 PORR Építési Kft. (rozsudek desátého senátu ze dne 11. dubna 2019, GA Bobek)

Předmětem sporu bylo, zda může daňový orgán členského státu odmítnout nárok osoby povinné k dani na odpočet DPH, kterou jakožto příjemce služeb chybně zaplatila poskytovateli těchto služeb, ačkoli se na relevantní plnění vztahoval mechanismus *reverse charge*, aniž zároveň přezkoumá, zda poskytovatel služby může této osobě neoprávněně zaplacenou částku DPH vrátit a sám získat zpět DPH, kterou neoprávněně odvedl do státního rozpočtu. Soudní dvůr uvedl, že v daném případě nebyly splněny hmotněprávní podmínky pro vznik nároku na odpočet DPH, a žádost o jeho vrácení tak bylo možné odmítnout. Zároveň však uvedl, že zásady daňové neutrality a proporcionality vyžadují, aby v případě, že je nemožné nebo nepřiměřeně obtížné, aby poskytovatel služeb vrátil příjemci služeb neoprávněně naúčtovanou DPH (např. z důvodu své platební neschopnosti), mohl příjemce služeb podat žádost o vrácení přímo daňovému orgánu.

C-127/17 A-PACK CZ (rozsudek prvního senátu ze dne 8. května 2019, GA Tančev)

Předmětem sporu byla otázka, zda směrnice 2006/112 o DPH brání vnitrostátní právní úpravě, která podmiňuje snížení základu DPH u prodávajícího v případě nezaplacení ceny a následné insolvence odběratele tím, že odběratel zboží zůstane plátcem DPH. Soudní dvůr uvedl, že směrnice umožňuje členským státům odchýlit se od povinnosti umožnit snížení základu DPH za účelem zohlednění nejistoty ohledně definitivní povahy nezaplacení kupní ceny. Členské státy však dle Soudního dvora nemají možnost vyloučit snížení daně v případech, kdy se nezaplacení kupní ceny ukáže jako definitivní. To, že dlužník přestal být plátcem daně v rámci insolvenčního řízení, je přitom dle Soudního dvora skutečností, která může potvrzovat, že nezaplacení je definitivní. Soudní dvůr proto rozhodl, že unijní právo dotčené vnitrostátní právní úpravě brání.

C-566/17 *Związek Gmin Zagłębia Miedziowego* (rozsudek druhého senátu ze dne 8. května 2019, GA Sharpston)

Jádrem sporu byla otázka, zda směrnice 2006/112 o DPH brání tomu, aby v případě, kdy vnitrostátní právní úprava nestanoví jasná pravidla pro rozdělení smíšených plnění na plnění, která souvisí s ekonomickou činností a která nikoliv, byl na základě vnitrostátní zásady legality daně umožněn odpočet DPH vzhledem k celému smíšenému plnění. Soudní dvůr dospěl k závěru, že směrnice takové praxi brání. Ze směrnice i příslušné vnitrostátní právní úpravy jasně vyplývá, že odpočet DPH je možný pouze v případě plnění souvisejících s ekonomickou činností osoby povinné k dani. Zásadu legality daně nelze vykládat tak, že by v daném případě absence detailních technických pravidel pro určení povahy plnění mohla vést k rozšíření nároku na odpočet DPH i na plnění, která nesouvisí s ekonomickou činností osoby povinné k dani.

C-568/17 *Geelen* (rozsudek prvního senátu ze dne 8. května 2019, GA Szpunar)

Jádrem sporu byla otázka, jak určit místo poskytnutí služby pro účely DPH v případě interaktivních erotických vystoupení přenášených v reálném čase webovou kamerou za situace, kdy se účinkující nacházejí na Filipínách a diváci v Nizozemsku. Soudní dvůr rozhodl, že dotčené služby neposkytují samotní účinkující, nýbrž osoba organizačně zajišťující tyto videochaty. Dle názoru Soudního dvora tak musí být tyto služby považovány za poskytnuté v místě sídla organizátora dotčených videochatů, tj. v Nizozemsku.

C-712/17 *EN.SA* (rozsudek prvního senátu ze dne 8. května 2019, GA Kokott)

Jádrem sporu byla otázka, zda v situaci, v níž fiktivní prodeje elektřiny uskutečněné kolotočovým způsobem mezi stejnými hospodářskými subjekty nezpůsobily ztráty daňových příjmů, musí být směrnice 2006/112 o DPH vykládána v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě, která vylučuje odpočet DPH zaplacené za fiktivní plnění a zároveň ukládá osobám, které uvedou DPH na faktuře, odvést daň za tato fiktivní plnění. Soudní dvůr rozhodl, že nikoliv, jelikož fiktivní plnění nemůže založit nárok na odpočet této daně a každá osoba, která uvede DPH na faktuře, je povinna ji odvést. Soudní dvůr nicméně uvedl, že aby v daném případě nedošlo k porušení zásad proporcionality a neutrality DPH, musí mít vystavitel faktury možnost opravit daňový dluh plynoucí z této povinnosti, pokud zcela zamezil riziku ztráty daňových příjmů. Tyto zásady dle Soudního dvora zároveň brání tomu, aby byl v této situaci protiprávní odpočet DPH sankcionován pokutou ve výši provedeného odpočtu.

C-420/18 IO (rozsudek druhého senátu ze dne 13. června 2019, GA Szpunar)

Předmětem sporu byla otázka, zda člen dozorčí rady nadace představuje osobu povinnou k DPH ve smyslu směrnice 2006/112 o DPH. Soudní dvůr dospěl k závěru, že nikoliv, mj. proto, že v daném případě není splněno kritérium samostatnosti výkonu ekonomické činnosti, jelikož člen dozorčí rady nenese na rozdíl od podnikatele jakékoliv ekonomické riziko vyplývající z vykonávané činnosti.

C-242/18 UniCredit Leasing (rozsudek prvního senátu ze dne 3. července 2019, GA Wahl)

Podstatou sporu byla otázka snížení základu DPH v případě, kdy leasingové společnosti nebyly po určité delší období hrazeny leasingové splátky, což z její strany vedlo k odstoupení od leasingové smlouvy. Z tohoto důvodu nyní leasingová společnost disponuje jak pohledávkou za neuhrazené služby z období před odstoupením od smlouvy, tak smluvní pokutou odpovídající výši budoucích splátek, které by obdržela v případě řádné realizace smlouvy. Soudní dvůr v první řadě dospěl k závěru, že dlužná smluvní pokuta představuje protiplnění za poskytnuté služby, a tudíž také podléhá DPH. Následně Soudní dvůr odkázal na svou judikaturu v oblasti snížení základu daně a rozhodl, že v případě částek dlužných za období před i po odstoupení od smlouvy je nutné posoudit, zda existuje rozumná pravděpodobnost jejich nezaplacení. Jsou-li tyto dluhy s rozumnou pravděpodobností nedobytné, má leasingová společnost nárok na odpovídající snížení základu daně.

C-316/18 *The Chancellor, Masters and Scholars of the University of Cambridge* (rozsudek prvního senátu ze dne 3. července 2019, GA Kokott)

Podstatou sporu byla otázka odpočitatelnosti DPH v případě výdajů na správu fondu, do kterého vzdělávací instituce investovala prostředky získané z darů a grantů a následně prostřednictvím něj financovala své aktivity. Soudní dvůr dospěl k závěru, že přijímání darů a grantů nepředstavuje ekonomickou činnost ve smyslu směrnice 2006/112 o DPH, jelikož bývají poskytovány převážně ze subjektivních důvodů, pro dobročinné účely a nahodile. DPH odvedená na vstupu vztahující se k výdajům spojeným s tímto investováním proto nemůže být odpočitatelná.

C-273/18 *Kuršu zeme* (rozsudek osmého senátu ze dne 10. července 2019, GA Bot)

Jádrem sporu byla otázka, zda k odmítnutí nároku na odpočet DPH v případě tzv. kolotočových podvodů postačí prokázat, že osoba nárokující si odpočet DPH o takovém podvodném jednání věděla nebo vědět musela, či zda je třeba také

prokázat existenci neoprávněného daňového zvýhodnění, tj. škody na státním rozpočtu. Soudní dvůr nejprve uvedl, že sama okolnost, že osoba povinná k dani převzala dotčené zboží již od prvního článku řetězce, není dostačující pro odmítnutí nároku na odpočet DPH z důvodu existence podvodu na DPH. Pokud však má dojít k odmítnutí nároku na odpočet DPH z důvodu zapojení do daňového podvodu, je dle Soudního dvora třeba prokázat i existenci určitého daňového zvýhodnění, ze kterého měla osoba povinná k dani nebo jiné osoby určitý majetkový prospěch.

C-189/18 *Glencore Agriculture Hungary* (rozsudek druhého senátu ze dne 16. října 2019, GA Saugmandsgaard Øe)

Podstatou sporu byla otázka, zda zásada práva na účinnou procesní obranu a čl. 47 Listiny brání praxi členského státu, podle které při ověřování nároku na odpočet DPH uplatňovaného osobou povinnou k dani je správce daně vázán skutkovými zjištěními a právními kvalifikacemi, které již učinil v rámci souvisejících správních řízení zahájených s jejími dodavateli. Soudní dvůr dospěl k závěru, že unijní právo dotčené praxi nebrání, ovšem pouze za splnění tří podmínek. Zaprvé musí být osoba povinná k dani seznámena se všemi relevantními důkazy, na nichž správce daně hodlá své rozhodnutí založit, a musí mít možnost je účinně zpochybnit. Zadruhé musí mít osoba povinná k dani přístup k relevantním částem spisu v těchto souvisejících řízeních, s výjimkou případů, kdy tomuto přístupu brání určitý legitimní cíl obecného zájmu. Zatřetí musí mít soud rozhodující o žalobě proti rozhodnutí správce daně možnost posoudit legalitu získání a použití dotčených důkazů.

C-653/18 *Unitel* (rozsudek desátého senátu ze dne 17. října 2019, GA Campos Sánchez-Bordona)

Jádrem sporu byla otázka, zda jsou daňové orgány členského státu oprávněny odmítnout nárok na osvobození od DPH při vývozu zboží do třetího státu, pokud toto zboží bylo ve skutečnosti dodáno jinému subjektu než příjemci uvedenému na faktuře. Soudní dvůr dospěl k závěru, že samotné dodání zboží jinému subjektu neodůvodňuje odepření nároku na osvobození od DPH tehdy, pokud lze prokázat, že zboží bylo skutečně odesláno a opustilo území Unie. Na druhou stranu, prokáže-li se osobě povinné k dani, že věděla nebo měla vědět o existenci daňového úniku, lze nárok na osvobození od DPH odepřít, a to i tehdy, když k tomuto úniku došlo na území třetího státu.

C-355/18, C-356/18, C-357/18 a C-479/18 *Rust-Hackner a další* (rozsudek třetího senátu ze dne 19. prosince 2019, GA Kokott)

Sporným se stalo, zda poučení o právu odstoupit od smlouvy o životním pojištění, které požaduje písemnou formu odstoupení od smlouvy, ačkoli vnitrostátní právo pro tento úkon žádnou formu nepředepisuje, má za následek, že lhůta pro výkon práva na odstoupení od smlouvy nezačne běžet. Podle Soudního dvora tato lhůta začíná běžet okamžikem, kdy je pojistník informován o tom, že smlouva je uzavřena, pokud takové uvedení formálních náležitostí v poučení nezbavuje pojistníka možnosti uplatnit právo na odstoupení v podstatě za týchž podmínek, jako kdyby poučení bylo správné. V případě absence poučení nebo chybného poučení zbavujícího pojistníka možnosti uplatnit právo na odstoupení lhůta pro uplatnění práva na odstoupení neběží, i když se pojistník o existenci práva na odstoupení dověděl jinými způsoby. Po vypovězení smlouvy a splnění všech z ní vyplývajících povinností, zejména pak vyplacení odbytného pojišťovnou, může pojistník ještě uplatnit právo na odstoupení, pokud rozhodné právo smlouvy neupravuje právní účinky nepoučení nebo chybného poučení.

11. Volný pohyb služeb a usazování

17 rozsudků (směrnice o službách na vnitřním trhu, vysílání pracovníků, služby informační společnosti, uznávání kvalifikace, přenos ztráty atd.);

Shrnutí zajímavých rozsudků:

C-581/17 *Wächtler* (rozsudek velkého senátu ze dne 26. února 2019, GA Wathelet)

Podstatou sporu bylo, zda Dohoda o volném pohybu osob uzavřená mezi Unií a Švýcarskem brání daňovému režimu členského státu, který v případě přesunu daňového domicilu do Švýcarska stanoví povinnost uhradit daň z latentních kapitálových zisků z obchodních podílů. Soudní dvůr konstatoval, že zdanění latentních kapitálových zisků je sice vhodným opatřením k dosažení cíle ochrany rozdělení daňových pravomocí, avšak tento cíl nemůže sám o sobě odůvodnit nemožnost odložit zaplacení této daně až do doby, kdy reálně dojde ke zcizení dotčených podílů. Z tohoto důvodu Soudní dvůr rozhodl, že Dohoda dotčené vnitrostátní právní úpravě brání.

C-545/17 *Pawlak* (rozsudek čtvrtého senátu ze dne 27. března 2019, GA Campos Sánchez-Bordona)

Spornou se stala vnitrostátní úprava, která z hlediska dodržení zákonných lhůt považuje za rovnocenné podání procesní písemnosti k soudu pouze uložení takové

písemnosti na poštovní pobočce určeného poskytovatele všeobecných poštovních služeb. Podle Soudního dvora je taková úprava neslučitelná s čl. 7 a 8 směrnice 97/67 o společných pravidlech pro rozvoj vnitřního trhu poštovních služeb ve znění směrnice 2008/6, neboť v podstatě vyčleňuje službu zasílání procesních písemností k soudům z volné hospodářské soutěže na vnitřním trhu poštovních služeb a činí tak bez objektivního odůvodnění vycházejícího z důvodu veřejného pořádku nebo veřejné bezpečnosti. Uvedené směrnice se však vůči jednotlivci nemůže dovolávat veřejný orgán považovaný za odnož členského státu.

C-431/17 *Monachos Eirinaios* (rozsudek velkého senátu ze dne 7. května 2019, GA Sharpston)

Soudní dvůr došel k závěru, že směrnice 98/5 o usnadnění trvalého výkonu povolání advokáta v jiném členském státě než v tom, ve kterém byla získána kvalifikace, brání vnitrostátní právní úpravě, která řeholníkovi (jenž je advokátem a je zapsán jako advokát u příslušného orgánu domovského členského státu) zakazuje, aby se u příslušného orgánu hostitelského členského státu zapsal za účelem výkonu své profese v tomto členském státě pod svým profesním označením udělovaným v domovském státě.

C-230/18 *PI* (rozsudek šestého senátu ze dne 8. května 2019, GA Bot)

Paní PI, bulharská státní příslušnice, nabízela v Rakousku na základě živnostenského oprávnění masérské služby. V prosinci 2017 byla v jejím masážním salonu provedena kontrola ze strany rakouské policie, která nabyla přesvědčení, že zde docházelo k nabízení sexuálních služeb. V důsledku toho byl salon s okamžitou platností uzavřen a zapečetěn. Paní PI byla o tomto rozhodnutí vyrozuměna pouze ústně a neobdržela žádný dokument, v němž by byly uvedeny důvody pro přijetí uvedeného rozhodnutí, čímž byla efektivně omezena v možnostech obrany proti policejnímu postupu. Soudní dvůr konstatoval, že za daných okolností je rakouská právní úprava v rozporu se svobodou usazování a obecnou zásadou práva na řádnou správu.

C-607/17 *Memira Holding* (rozsudek prvního senátu ze dne 19. června 2019, GA Kokott)

Spor se týkal povinnosti členského státu umožnit odpočet daňové ztráty z jiného členského státu v případě fúze. Konkrétně šlo o to, za jakých okolností lze tyto ztráty považovat za konečné ve smyslu rozsudku C-446/03 *Marks & Spencer*. Soudní dvůr

dospěl k závěru, že ztráty nelze považovat za konečné, pokud je nadále možné je hospodářsky uplatnit přenesením na třetí osobu.

C-608/17 *Holmen* (rozsudek prvního senátu ze dne 19. června 2019, GA Kokott)

Obdobně jako věc C-607/17 *Memira Holding*, i tento případ se týkal přenosu daňových ztrát napříč členskými státy. Spornou byla především otázka, zda lze závěry rozsudku C-446/03 *Marks & Spencer* použít i na ztráty vnukovské společnosti. Dle Soudního dvora je potřeba rozlišovat situace, kdy dceřiná společnost stojící mezi mateřskou a vnukovskou společností působí v členském státě mateřské společnosti a kdy nikoliv. Pokud dceřiná společnost působí v jiném členském státě, vedla by možnost zohlednění ztrát vnukovské společnosti k možnosti skupiny si svobodně zvolit, zda ztráta bude uplatněna ve státě sídla dceřiné či mateřské společnosti. To by dle Soudního dvora umožnilo strategickou optimalizaci zdanění skupiny, což by mohlo narušit vyvážené rozdělení zdaňovací pravomoci mezi členskými státy a vedlo k riziku dvojího uplatnění ztrát. V tomto případě tak neexistuje povinnost členského státu přenesené ztráty uznat.

C-622/17 *Baltic Media Alliance* (rozsudek druhého senátu ze dne 4. července 2019, GA Saugmandsgaard Øe)

Sporným se stalo rozhodnutí Litevské rady pro rozhlasové a televizní vysílání, kterým bylo distributorům televizních kanálů uloženo šířit dotčený kanál (vysílaný společností z jiného členského státu) litevským spotřebitelům po určitou dobu pouze v rámci balíčku televizních programů za příplatek, a to z důvodu, že program odvysílaný na tomto kanále podněcoval k nenávisti na základě státní příslušnosti vůči pobaltským zemím. Podle Soudního dvora takové vnitrostátní opatření sleduje cíle veřejného pořádku a přitom nebrání dalšímu přenosu jako takovému televizních pořadů dotčeného televizního kanálu z jiného členského státu na území přijímajícího členského státu. Na takové opatření se tudíž směrnice 2010/13 o audiovizuálních mediálních službách nevztahuje.

C-64/18, C-140/18, C-146/18 a C-148/18 *Maksimovic a další* (rozsudek šestého senátu ze dne 12. září 2019, GA Bobek)

Spornou se v těchto spojených věcech stala otázka, zda je rakouská úprava stanovující velmi vysoké sankce a víceleté náhradní tresty odnětí svobody za porušení formálních povinností při zaměstnávání pracovníků vyslaných z jiných členských států slučitelná s unijní úpravou, zejména se směrnicí 96/71 o vysílání pracovníků, a se zásadou volného pohybu služeb dle čl. 56 SFEU. Soudní dvůr

dospěl k závěru, že nikoliv. V rámci posuzování optikou čl. 56 SFEU konstatoval, že tato úprava představuje omezení volného pohybu služeb, neboť je způsobilá od výkonu této svobody odradit. Dále sice připustil možnost jejího ospravedlnění z důvodů obecného zájmu (ochrana pracovníků nebo boj proti podvodům zejména v sociální oblasti a prevence zneužívání), nikoliv však v tomto konkrétním případě. Dotčenou legislativu totiž nelze mít za přiměřenou zejm. z důvodu velmi zatěžující kombinace zákonem stanovených vysokých pokut, které nemohou být příslušnými orgány sníženy, a principu kumulace počtu pokut v závislosti na počtu pracovníků, jichž se údajné porušení rakouské úpravy týká. Nadto Soudní dvůr shledal za neslučitelné s unijním právem také další prvky rakouské úpravy, a sice víceleté náhradní tresty odnětí svobody a také velmi vysoký poplatek stanovený neúspěšnému žalobci na úhradu nákladů soudního řízení.

C-544/18 *Daknėviciute* (rozsudek čtvrtého senátu ze dne 19. září 2019, GA Pitruzzella)

Podstatou sporu bylo, zda je třeba čl. 49 SFEU vykládat obdobně jako v případě pracovníků čl. 45 SFEU ve světle rozsudku Soudního dvora ve věci C-507/12 *Saint Prix* (tedy tak, že osoba, která přestala vykonávat samostatnou výdělečnou činnost z důvodů fyzických omezení vyplývajících z pokročilého stadia těhotenství a situace po narození dítěte, si zachovává postavení osoby samostatně výdělečně činné ve smyslu uvedeného článku, pokud v přiměřené době po narození dítěte obnoví ekonomickou aktivitu nebo hledá zaměstnání). Soudní dvůr zodpověděl tuto otázku kladně s tím, že obě ustanovení zajišťují stejnou právní ochranu před důsledky znevýhodnění, tudíž kvalifikace způsobu výkonu hospodářské činnosti je irelevantní. Na uvedeném nemůže dle Soudního dvora nic měnit ani argument, že osoba samostatně výdělečně činná se hypoteticky může nechat po dobu těhotenství zastoupit.

C-222/18 *VIPA* (rozsudek pátého senátu ze dne 18. září 2019, GA Bot)

Předmětem sporu byl výklad pojmu „lékařský předpis“ ve smyslu směrnice 2011/24 o uplatňování práv pacientů v přeshraniční zdravotní péči a uznávání lékařských předpisů vystavených zmocněnou osobou v jiném členském státě. Maďarská vnitrostátní úprava rozlišuje dva typy lékařských předpisů – recepty a objednávky – a léčivé přípravky mohou být lékařům, kteří vykonávají činnost v jiném členském státě, vydávány pouze na základě receptu, nikoli na základě objednávky. Příslušný vnitrostátní orgán shledal, že společnost provozující lékárnu neoprávněně vydala léčivé přípravky britskému a rakouskému subjektu vykonávajícímu lékařskou činnost, a to právě na základě jejich objednávek. Podle Soudního dvora směrnice

nebrání právní úpravě členského státu, která nepovoluje lékárně tohoto členského státu, aby vydala léčivé přípravky podléhající omezení výdeje na lékařský předpis na základě objednávky, pokud tuto objednávku vystavil zdravotnický pracovník, který je zmocněn předepisovat léčivé přípravky a vykonávat činnost v jiném členském státě, zatímco takový výdej léčivých přípravků povoluje, pokud takovou objednávku vystavil zdravotnický pracovník, který je zmocněn k výkonu činnosti v tomto prvním členském státě. Články 35 a 36 SFEU nebrání takové vnitrostátní právní úpravě v rozsahu, v němž je odůvodněna cílem ochrany zdraví a života lidí, je způsobilá zaručit uskutečnění tohoto cíle a nepřekračuje meze toho, co je k jeho dosažení nezbytné.

C-18/18 *Eva Glawischnig-Piesczek* (rozsudek třetího senátu ze dne 3. října 2019, GA Szpunar)

Rakouská poslankyně strany Zelených se domohla uložení předběžných opatření vůči Facebooku na zdržení se zveřejňování a šíření jejích fotografií, obsahovala-li připojená zpráva stejná nebo rovnocenná tvrzení jako komentář jednoho z uživatelů Facebooku k takovému příspěvku dříve připojený, který mohl poslankyni ublížit na cti a pomluvit ji. Vyvstala otázka rozsahu takového opatření. Soudní dvůr rozhodl, že čl. 15 odst. 1 směrnice 2000/31 o službách informační společnosti sice neukládá poskytovatelům služeb obecnou povinnost dohlížet na jimi přenášené informace, ani aktivně vyhledávat protiprávní obsah, to se však netýká zvláštních případů, kdy jde o konkrétní informaci, která byla soudem označena za protiprávní. Tehdy je možné poskytovateli hostingu uložit, aby stejný či rovnocenný obsah odstranil či zablokoval. Soudní dvůr upřesnil, že taková povinnost je přiměřená, neboť se omezuje na informace vymezené v příslušném soudním příkazu a z hlediska rovnocennosti, kdy není vyžadováno konstatování totožného obsahu, může poskytovatel při plnění svých povinností využít automatizovaných nástrojů. Soudní dvůr navíc uvedl, že směrnice nijak nebrání působnosti soudních příkazů na celosvětové úrovni.

C-405/18 *AURES Holdings* (stanovisko GA Kokott ze dne 17. října 2019)

Podstatou sporu je otázka, zda unijní právo brání vnitrostátní právní úpravě, jež neumožňuje převod daňových ztrát z jiného členského státu v případě přesunu sídla skutečného vedení společnosti. Generální advokátka dospěla k závěru, že se jedná o takové omezení svobody usazování, které je odůvodněno potřebou zachování vyvážené zdaňovací pravomoci mezi členskými státy. Generální advokátka dále uvedla, že na věc nelze aplikovat závěry rozsudku C-446/03 *Marks & Spencer*, a to mj.

z důvodu, že v případě pouhého přesunu sídla skutečného vedení nelze ztráty společnosti považovat za konečné ve smyslu této judikatury.

C-722/18 KROL (rozsudek devátého senátu ze dne 27. listopadu 2019, GA Tančev)

Zhotovitel silnice, jejíž stavba byla financována z unijních strukturálních fondů (o čemž zhotovitel při uzavření smlouvy nevěděl) uplatnil nárok na úroky z prodlení vůči objednateli. Spornou se stala vnitrostátní úprava, která ve vztahu k transakcím financovaným z unijních strukturálních fondů vylučovala právo smluvní strany na náhradu za opožděnou platbu, které je zpravidla v rámci jiných obchodních transakcí zaručeno. Soudní dvůr dospěl k závěru, že daná úprava je v rozporu se směrnicí 2000/35 o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích, tj. nelze vylučovat obchodní transakce financované ze strukturálních fondů.

C-16/18 Dobersberger (rozsudek velkého senátu ze dne 19. prosince 2019, GA Szpunar)

Jádrem sporu byla otázka, zda do rozsahu působnosti směrnice 96/71 o vysílání pracovníků spadají i služby palubního servisu poskytovaného v mezinárodních vlakových spojkách. Soudní dvůr rozhodl, že nikoliv, neboť pracovníci vykonávající tyto služby nemají dostatečnou spojitost s členskými státy, kterými dopravní prostředky na mezinárodních spojkách projíždějí, a nejsou tedy „vyslanými“ pracovníky v pravém slova smyslu. Rozhodující zejména je, že tito pracovníci konají významnou část své práce ve členském státě, v němž je usazen podnik, který je k poskytování služeb přidělil, a v tomto členském státě výkon práce zahajují i končí. Soudní dvůr dále uvedl, že aspekt subdodavatelských vztahů je v tomto případě bezvýznamný, jinými slovy nehraje roli, zda podnik přidělí k poskytování služeb vlastní zaměstnance nebo zaměstnance jiného subjektu usazeného v témže členském státě. Vzhledem k tomu, že předběžné otázky byly položeny ve vztahu k vnitrostátní úpravě provádějící směrnici 96/71 a jelikož tato úprava nemůže být na palubní personál použita, Soudní dvůr shledal, že na otázku ohledně souladu této úpravy s čl. 56 SFEU není třeba odpovídat.

C-390/18 Airbnb Ireland (rozsudek velkého senátu ze dne 19. prosince 2019, GA Szpunar)

V další z otázek povahy služeb sdílené ekonomiky rozhodl Soudní dvůr tak, že služba zprostředkování krátkodobých pronájmů je službou informační společnosti ve smyslu čl. 2 písm. a) směrnice 2000/31 o elektronickém obchodu, neboť jednak splňuje všechny podmínky její definice ve smyslu notifikační směrnice 2015/1535,

a jednak se jedná o svébytnou službu, jež má oddělitelnou povahu od samotného poskytování ubytování jako takového, které lze provádět i pomocí jiných kanálů než v rámci elektronické platformy. Na uvedeném dle Soudního dvora nic nemění ani skutečnost, že v rámci takové služby zprostředkování jsou rovněž nabízeny doplňkové služby. Navíc oproti službám posuzovaným ve věcech C-434/15 *Asociación Profesional Elite Taxi* a C-320/16 *Uber France* nelze v případě platformy Airbnb konstatovat rozhodující vliv na výslednou podobu poskytovaného ubytování. Soudní dvůr také uvedl, že porušení povinnosti ve smyslu čl. 3 odst. 4 písm. b) druhé odrážky směrnice 2000/31 oznámit záměr přijmout vnitrostátní opatření omezující služby informační společnosti, kterým dotčená francouzská úprava je, má za následek neuplatnitelnost dotčené právní úpravy vůči jednotlivcům podobně jako porušení notifikační povinnosti dle směrnice 2015/1535, a to jak v trestním řízení, tak v řízení soukromoprávním.

12. Volný pohyb zboží (duševní vlastnictví)

25 rozsudků (odškodnění za porušení práv duševního vlastnictví, ochranné známky, dodatková ochranná osvědčení, označení produktů, léčivé přípravky, ochranné známky, atd.);

Shrnutí zajímavých rozsudků:

C-326/17 RDW a další (rozsudek čtvrtého senátu ze dne 24. ledna 2019, GA Wahl)

Spor se týkal odmítnutí uznat registrační doklady vozidel vydané jinými členskými státy a zaregistrovat tato vozidla v Nizozemsku. Konkrétně se jednalo o vozy vyrobené v letech 1950 a 1938 s belgickým a britským osvědčením o registraci. Nizozemský úřad pro dopravní provoz zamítl dotčené žádosti o registraci vozidel v Nizozemsku z důvodu, že předmětná vozidla nespádají do oblasti působnosti směrnice 2007/46, kterou se stanoví rámec pro schvalování motorových vozidel, ani směrnice 1999/37 o registračních dokladech vozidel. Soudní dvůr nicméně dospěl k závěru, že směrnice 1999/37 se v určitých ohledech použije i na vozidla zaregistrovaná před jejím provedením. Údaje uvedené v takovýchto osvědčeních o registraci musí odpovídat vozidlu, kterého se toto osvědčení týká, a musí umožňovat identifikaci předmětného vozidla na základě jednoduchého přezkoumání, které nezahrnuje žádnou dodatečnou kontrolu, jinak mají orgány členského státu, v němž se žádá o novou registraci vozidla registrovaného předtím v jiném členském státě, právo odmítnout uznání takové osvědčení. Směrnice 2007/46 oproti tomu dopadá pouze na nová vozidla a na daný případ se nepoužije.

C-443/17 *Abraxis Bioscience* (rozsudek čtvrtého senátu ze dne 21. března 2019, GA Saugmandsgaard Øe)

Sporné bylo, zda čl. 3 písm. d) nařízení č. 469/2009 o dodatkových ochranných osvědčeních (DOO) umožňuje udělení dodatkové ochrany i pro léčivý přípravek, který je pouze novou formulací starší, již registrované, účinné látky. Soudní dvůr rozhodl, že pro takový přípravek nelze udělit ochranu podle nařízení o DOO. Z nařízení vyplývá, že DOO lze přiznat pouze léčivým přípravkům, které obsahují novou účinnou látku anebo novou kombinaci dvou účinných látek, přičemž se musí jednat o první registraci této látky či kombinace. V projednávané věci se však jedná o kombinaci již registrované účinné látky s látkou bez vlastních terapeutických účinků, kterou podle Soudního dvora nelze považovat za novou účinnou látku. Proto nelze ani registraci takového přípravku považovat za první registraci účinné látky, která je podmínkou pro získání DOO.

C-614/17 *Fundación Consejo Regulador de la Denominación de Origen Protegida Queso Manchego* (rozsudek čtvrtého senátu ze dne 2. května 2019, GA Pitruzzella)

Chráněné označení původu „queso manchego“ se vztahuje na sýry vyráběné v regionu La Mancha z ovčího mléka v souladu s tradičními postupy výroby. V regionu La Mancha se vyrábí také jiné sýry, na které se toto označení nevztahuje. Fundación Consejo Regulador podala žalobu proti společnosti Quesera Cuquerella, neboť se domnívá, že tato společnost označuje své sýrové výrobky tak, že mohou vzbudit u spotřebitele dojem, že se na ně vztahuje chráněné označení původu „queso manchego“, přestože tomu tak ve skutečnosti není. Mohlo by tak údajně dojít k napodobení chráněného označení původu použitím grafických symbolů připomínajících toto označení. Žalobkyně tvrdí, že chráněné označení původu je napodobováno používáním postavy dona Quijota de la Mancha a obrázky krajiny s větrnými mlýny, ovci atd., neboť jsou to symboly spojené s regionem La Mancha, které v mysli veřejnosti vyvolávají asociaci týkající se původu výrobku. Bylo sporné, zda taková podobnost naplňuje požadavky čl. 13 nařízení 510/2006 o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. Podle Soudního dvora tomu tak je, jelikož připomenutí zapsaného názvu může spočívat v použití obrazových označení. Navíc používání obrazových označení, která připomínají zeměpisnou oblast, s níž je spojeno označení původu, může představovat připomenutí tohoto označení původu, a to i v případě, že uvedená obrazová označení používá výrobce, který je usazen v tomto regionu, ale na jehož produkty, které jsou podobné nebo srovnatelné s produkty chráněnými tímto označením původu, se toto označení původu nevztahuje.

C-387/18 Delfarma (rozsudek pátého senátu ze dne 3. července 2019, GA Hogan)

Jádrem sporu byla otázka, zda čl. 34 a 36 SFEU brání vnitrostátní úpravě, která pro povolení paralelního dovozu vyžaduje, aby léčivý přípravek již uvedený na trh v členském státě dovozu a léčivý přípravek, který má být předmětem paralelního dovozu, byly oba buď referenčními léčivými přípravky, či oba generiky. Soudní dvůr rozhodl, že taková úprava představuje opatření s účinkem rovnocenným množstevnímu omezení, když příslušnému vnitrostátnímu orgánu neumožňuje paralelní dovoz povolit, ani pokud se ujistí, že dovážený a ve členském státě dovozu již zaregistrovaný léčivý přípravek jsou vyrobeny stejným způsobem za použití stejné účinné látky a se stejnými léčivými účinky. Dané opatření dle Soudního dvora navíc nelze odůvodnit ochranou zdraví a života lidí dle čl. 36 SFEU, neboť pravidlo, dle něhož přezkum ve výše uvedeném smyslu není *de facto* možný, není pro zajištění takové ochrany nezbytné. Odmítnout povolení k dovozu by bylo možné, pouze pokud by i navzdory šetřením mj. na základě údajů předložených dovozcem či příslušným orgánem státu vývozu neměl orgán povolující dovoz dostatečné informace o bezproblémovosti dováženého léčivého přípravku.

C-469/17 Funke Medien NRW (rozsudek velkého senátu ze dne 29. července 2019, GA Szpunar)

Německé orgány odmítly německému provozovateli zpravodajského portálu poskytnout na jeho žádost utajované zprávy o nasazení vojáků v zahraničí. Provozovatel tyto zprávy přesto neznámým způsobem získal a zveřejnil je na svém webu, což Německo napadlo žalobou kvůli porušení autorských práv. Soudní dvůr předně připomněl kritéria, jejichž splnění musí vnitrostátní soud v případě daných zpráv ověřit, aby se jednalo o autorské dílo. Dále konstatoval, že svoboda informací a svoboda tisku ve smyslu čl. 11 Listiny nemohou odůvodnit výjimku z autorova práva na rozmnožování a na sdělování veřejnosti nad rámec výjimek taxativně stanovených v čl. 5 odst. 2 a 3 směrnice 2001/29 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti. Omezil prostor pro uvážení členských států při uplatňování výjimek týkajících se zpravodajství a citací obsažených v ustanoveních čl. 5 odst. 3 písm. c) a d) směrnice (jež na rozdíl od ustanovení o uvedených výlučných právech autora nepředstavují úplnou harmonizaci). Pro účely určení rozsahu těchto výjimek zdůraznil Soudní dvůr význam druhu dotčeného projevu nebo informace v rámci politické debaty.

C-476/17 *Pelham a další* (rozsudek velkého senátu ze dne 29. července 2019, GA Szpunar)

Spornou se stala otázka, zda použití byť jen velmi krátkého zvukového vzorku vyňatého ze zvukového záznamu a včleněného do jiného zvukového záznamu pomocí samplingu zasahuje do práva výrobce prvně zmíněného zvukového záznamu. Podle Soudního dvora se bez svolení tohoto výrobce jedná o neoprávněné rozmnožování zvukového záznamu po částech, ledaže daný uživatel v rámci výkonu svobody umění vyjmutý zvukový vzorek začlení do jiného zvukového záznamu v pozměněné a při poslechu nerozpoznatelné podobě. Soudní dvůr rovněž označil za neslučitelný s unijním právem německý předpis, jenž nad rámec výjimek taxativně uvedených ve směrnici 2001/29 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti stanoví další výjimku, dle níž lze využívat nezávislé dílo vytvořené na základě volného užití chráněného díla bez svolení nositelů práv. Užití zvukového vzorku, u něhož lze rozeznat, z jakého díla byl vyňat, může představovat citaci, zejména je-li cílem takového užití interakce s dotčeným dílem. Soudní dvůr též potvrdil, že obsah výlučného práva výrobce zvukového záznamu na rozmnožování podléhá plné harmonizaci.

C-516/17 *Spiegel Online* (rozsudek velkého senátu ze dne 29. července 2019, GA Szpunar)

Autor napadl zpřístupnění jeho rukopisu a článku, kterým byl tento rukopis v minulosti v mírně změněné podobě zveřejněn ve sborníku, na stránkách zpravodajského portálu, který umožňoval jejich stažení pomocí hypertextových odkazů. Rukopis i článek ovšem předtím rovněž zpřístupnil na svých internetových stránkách. Vyvstala otázka rozsahu výjimek týkajících se zpravodajství a citace ve smyslu čl. 5 odst. 3 písm. c) a d) směrnice 2001/29 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti. Soudní dvůr potvrdil, že tato ustanovení nejsou plnou harmonizací rozsahu těchto výjimek. Dále konstatoval, že vnitrostátní právo v zásadě nemůže vyžadovat předchozí svolení autora k užití chráněného díla za účelem zpravodajství týkajícího se aktuálních událostí. Rovněž uvedl, že dílo může být citováno prostřednictvím hypertextového odkazu, jestliže bylo již dříve veřejnosti zpřístupněno v jeho konkrétní podobě se svolením nositele práva nebo na základě nedobrovolné licence či zákonného povolení.

C-172/18 AMS Neve a další (rozsudek pátého senátu ze dne 5. září 2019, GA Szpunar)

Šlo o určení soudní příslušnosti za situace, kdy žalobci se sídlem ve Spojeném království jakožto vlastníci ochranné známky EU žalují španělské společnosti nabízející a prodávající napodobeniny výrobků se shodným označením spotřebitelům ve Spojeném království prostřednictvím internetových stránek. Pro posouzení, kde může vlastník ochranné známky EU žalovat, bylo třeba určit, zda ve smyslu čl. 97 odst. 5 nařízení č. 207/2009 o ochranné známce Společenství členským státem, na jehož území k porušení došlo, je členský stát, na jehož území žalovaný organizoval své internetové stránky, či zda se jedná o členský stát, na jehož území mají bydliště či sídlo spotřebitelé nebo podnikatelé, kterým jsou reklamy a nabídky k prodeji určeny. Soudní dvůr rozhodl, že vlastník ochranné známky EU může podat odpovídající žalobu u soudu členského státu, na jehož území se nacházejí spotřebitelé nebo podniky, kterým jsou tyto reklamy nebo nabídky k prodeji určeny, přičemž tak může učinit i přesto, že třetí osoba učinila rozhodnutí a opatření za účelem elektronického zobrazování v jiném členském státě.

C-299/17 VG Media (rozsudek čtvrtého senátu ze dne 12. září 2019, GA Hogan)

VG Media jakožto německý kolektivní správce autorských práv žaloval na náhradu škody společnost Google za to, že v rozporu s německou úpravou používala ve svém vyhledávači a na stránce Google News tzv. *snippets* (krátké úryvky či shrnutí textu z tisku), aniž by za to hradila poplatky, čímž se měla dopustit porušení autorských práv členů VG Media. K otázkám předkládajícího soudu Soudní dvůr konstatoval, že taková úprava, která zakazuje pouze komerčním provozovatelům vyhledávačů a komerčním poskytovatelům služeb s obdobným zpracováváním obsahu veřejně zpřístupňovat tiskoviny či jejich části s výjimkou jednotlivých slov nebo velmi krátkých úryvků, je technickým předpisem ve smyslu směrnice 98/34 o normách a technických předpisech, který musel být (a nebyl) oznámen Komisi, aby bylo možné ho uplatňovat vůči jednotlivcům, a to zejména proto, že je specificky zaměřen na služby informační společnosti.

C-683/17 Cofemel (rozsudek třetího senátu ze dne 12. září 2019, GA Szpunar)

Spornou se stala otázka, zda vnitrostátní právní úprava může předmětům chráněným jako vzory (v daném případě šlo o modely oděvů, konkrétně džíny) přiznat autorskoprávní ochranu z důvodu, že mají vedle užitného účelu vlastní charakteristický vizuální efekt z estetického hlediska. Soudní dvůr připomněl, že pro to, aby byl předmět považován za autorské dílo, stačí, je-li originální v tom smyslu, že je autorovým vlastním duševním výtvorem, tedy výrazem jeho rozhodnutí

učiněných na základě jeho tvůrčí svobody, a je-li dostatečně přesně a objektivně identifikovatelný. Autorským dílem může být i předmět chráněný jakožto (průmyslový) vzor, splňuje-li obě tato kritéria. Estetický účinek, který může určitý vzor vyvolat, je ze své podstaty výsledkem subjektivního pocitu krásy vnímaného každým, kdo si vzor prohlíží. Na základě tohoto samotného účinku subjektivní povahy tedy nelze usuzovat na existenci dostatečně přesně a objektivně identifikovatelného předmětu, ani na splnění požadavku originality. Podle Soudního dvora je tak na předmětnou otázku zapotřebí odpovědět záporně.

C-688/17 *Bayer Pharma* (rozsudek třetího senátu ze dne 12. září 2019, GA Pitruzzella)

Na základě návrhu žalobkyně, společnosti Bayer Pharma, jakožto vlastníka patentu na farmaceutický výrobek byla vydána předběžná opatření zamezující žalovaným další distribuci stejných výrobků na maďarském trhu, která započala před udělením patentu, nicméně po podání přihlášky patentu. Tato předběžná opatření byla následně zrušena z důvodu zrušení patentu, na základě čehož se žalovaní domáhali náhrady škody. V projednávaném případě bylo otázkou, zda čl. 9 odst. 7 směrnice 2004/48 o dodržování práv duševního vlastnictví, a zejména pojem *přiměřená náhrada*, brání vnitrostátní úpravě, dle které není namístě nahradit škodu osobě, které tato škoda vznikla proto, že nejednala tak, jak lze od každého obecně očekávat za účelem odvrácení nebo snížení újmy, a v důsledku níž soud povinnost k náhradě škody neuloží. Soudní dvůr rozhodl, že směrnice takové úpravě nebrání, pokud úprava umožňuje, aby soud náležitě zohlednil všechny objektivní okolnosti věci, včetně chování účastníků řízení, zejm. zda navrhovatel uvedená opatření nezneužil.

C-541/18 *Deutsches Patent- und Markenamt* (*#darferdas?*) (rozsudek pátého senátu ze dne 12. září 2019, GA Saugmandsgaard Øe)

Spor byl veden o zápis označení s mřížkou (tzv. hashtag) *#darferdas?* (v němčině *Smí to udělat?*) jako ochranné známky pro výrobky ze třídy *oděv* (zejména *trička*), *obuv* a *pokrývky hlavy*. Soudní konstatoval, že zápis takového označení jako ochranné známky nelze *a priori* vyloučit, pokud má rozlišovací způsobilost ve smyslu čl. 3 směrnice 2008/95 o ochranných známkách. Za tímto účelem musí příslušné vnitrostátní orgány zohlednit veškeré relevantní skutečnosti a okolnosti, včetně všech pravděpodobných (resp. významných) způsobů užívání výrobku s daným označením. Je na předkládajícím soudu, aby rozhodl, zda dotčené označení umístěné na přední straně trička a na vnitřní nášivce je průměrný spotřebitel schopen vnímat jako obchodní označení tohoto výrobku, a nikoliv jako pouhý dekorační prvek nebo zprávu společenské komunikace.

C-263/18 *Nederlands Uitgeversverbond a Groep Algemene Uitgevers* (rozsudek velkého senátu ze dne 19. prosince 2019, GA Szpunar)

Žalovaná na svých internetových stránkách nabízela svým čtenářům k prodeji použité elektronické knihy. Sporným se stalo, zda se v takovém případě uplatní vyčerpání autorova práva na udělení souhlasu s rozšiřováním díla, jako je tomu u knih listinných. Soudní dvůr konstatoval, že takovéto poskytování e-knih představuje sdělování veřejnosti, které podléhá schválení autora (je vyloučeno vyčerpání jeho práv). Jedná se o zpřístupnění děl autorů veřejnosti takovým způsobem, že každý jednotlivec ze strany veřejnosti má k těmto dílům přístup z místa a v době, které si zvolí ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice 2001/29 o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti.

13. Volný pohyb kapitálu

2 rozsudky (omezení volného pohybu kapitálu);

Shrnutí rozsudků:

C-28/18 *Verein für Konsumenteninformation* (rozsudek pátého senátu ze dne 5. září 2019, GA Szpunar)

Žalovaná Deutsche Bank nabízela rakouským zákazníkům rezervaci mezinárodních jízd po železnici přes internet nebo mobilní telefon, přičemž rezervaci bylo možno uhradit i prostřednictvím inkasního systému SEPA, což však bylo omezeno požadavkem, aby měl plátce bydliště v Německu. Vystala otázka slučitelnosti takové praxe s unijním právem, konkrétně s nařízením č. 260/2012, kterým se stanoví technické a obchodní požadavky pro úhrady a inkasa v eurech, jehož čl. 9 zakazuje plátcům a příjemcům určovat si členský stát, v němž se má nacházet platební účet, na který nebo z něhož má být SEPA platba provedena. Soudní dvůr dospěl k názoru, že tato praktika může narušit užitečný účinek čl. 9 odst. 2 nařízení č. 260/2012, když zbavuje plátce možnosti provést inkaso z účtu vedeného v členském státě, který si zvolí, čímž je bráněno cíli sledovanému tímto ustanovením, kterým je zamezit, aby obchodní pravidla narušovala vytvoření jednotného trhu s elektronickými platbami v eurech.

C-414/18 *Iccrea Banca* (rozsudek velkého senátu ze dne 3. prosince 2019, GA Campos Sánchez-Bordona)

Mezi Iccrea Banca, bankou stojící v čele sítě úvěrových institucí, jejíž úlohou je mimo jiné podporovat operace družstevních úvěrových bank v Itálii, a Italskou národní

bankou vznikl spor ohledně určení vhodného způsobu výpočtu částek, které má Iccrea Banca uhradit na zaplacení řádných, mimořádných a dodatečných příspěvků do italského vnitrostátního Fondu pro řešení krizí. Konkrétně vyvstala otázka, zda závazky plynoucí z transakcí mezi bankou druhé úrovně a členy uskupení, které tvoří s družstevními bankami, kterým poskytuje různé služby, aniž je kontroluje, a které nezahrnují úvěry poskytované na nekonkurenční a neziskové bázi za účelem prosazování cílů veřejné politiky ústřední nebo regionální vlády v členském státě, jsou vyloučeny z výpočtu příspěvků do vnitrostátního fondu pro řešení krize uvedených v čl. 103 odst. 2 směrnice 2014/59, kterou se stanoví rámec pro ozdravné postupy a řešení krize úvěrových institucí a investičních podniků a čl. 5 odst. 1 písm. a) a f) nařízení 2015/63, pokud jde o příspěvky předem do mechanismů financování k řešení krizí. Soudní dvůr dospěl k závěru, že uvedené závazky z tohoto výpočtu vyloučeny nejsou.

14. Ochrana spotřebitele

28 rozsudků (spotřebitelský úvěr, nepřiměřené podmínky ve spotřebitelských smlouvách, nekalé obchodní praktiky, navrácení zboží, náhrada škody, atd.);

Shrnutí zajímavých rozsudků:

C-70/17 Abanca Corporación Bancaria (rozsudek velkého senátu ze dne 26. března 2019, GA Szpunar)

Předmětem řízení byla otázka, jaké důsledky je třeba vyvodit ze zjištění zneužívající povahy ujednání o předčasné splatnosti ve smlouvě o hypotečním úvěru. Dle Soudního dvora směrnice 93/13 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách brání tomu, aby ujednání o předčasné splatnosti ve smlouvě o hypotečním úvěru, jež je považováno za zneužívající, bylo zčásti zachováno odstraněním prvků, které je činí zneužívajícím, kdyby takové odstranění vedlo ke změně obsahu uvedeného ujednání s dopadem na jeho podstatu. Směrnice však nebrání tomu, aby vnitrostátní soud zhojil neplatnost takového zneužívajícího ujednání jeho nahrazením novým zněním zákonného ustanovení, z něhož toto ujednání vycházelo, které je použitelné v případě dohody smluvních stran, pokud by smlouva o hypotečním úvěru nemohla v případě odstranění uvedeného zneužívajícího ujednání nadále existovat a zrušení smlouvy v plném rozsahu by spotřebitele vystavilo zvláště nepříznivým důsledkům.

C-681/17 *slewo* (rozsudek šestého senátu ze dne 27. března 2019, GA Saugmandsgaard Øe)

Dle Soudního dvora článek 16 písm. e) směrnice 2011/83 o právech spotřebitelů musí být vykládán v tom smyslu, že takové zboží, jako je matrace, jehož ochrannou fólii spotřebitel po jeho dodání odstranil, nelze podřadit pod pojem „zboží v uzavřeném obalu, které není možné vrátit z důvodu ochrany zdraví nebo z hygienických důvodů a které spotřebitel z tohoto obalu vyňal“.

C-266/18 *Aqua Med* (rozsudek prvního senátu ze dne 3. dubna 2019, GA Tančev)

Jednalo se o místní příslušnost vnitrostátních soudů k projednání žaloby o zaplacení kupní ceny, kterou podal prodávající nebo poskytovatel proti spotřebiteli. Dle Soudního dvora z působnosti směrnice 93/13 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách není vyloučeno smluvní ujednání, které odkazuje na použitelné vnitrostátní právní předpisy, pokud jde o určení příslušnosti soudu, který má rozhodovat o sporech mezi smluvními stranami. Směrnice nebrání procesním pravidlům, na která odkazuje smluvní ujednání a která prodávajícímu nebo poskytovateli umožňují zvolit si v případě žaloby pro údajné neplnění smlouvy spotřebitelem mezi soudem příslušným na základě bydliště žalovaného a soudem místa plnění dané smlouvy, ledaže volba místa plnění smlouvy má pro spotřebitele za následek takové procesní podmínky, které mohou nadměrným způsobem omezit jeho právo na účinnou právní ochranu, jež mu přiznává unijní právní řád. Splnění těchto podmínek přísluší ověřit vnitrostátnímu soudu.

C-52/18 *Filla* (rozsudek prvního senátu ze dne 23. května 2019, GA Wahl)

Jedná se o výklad směrnice 1999/44 o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží, konkrétně o určení místa, kde je spotřebitel, který obdržel zboží zakoupené na dálku, které neodpovídá smlouvě, povinen toto zboží prodávajícímu poskytnout za účelem uvedení do stavu odpovídajícího smlouvě. Dle Soudního dvora uvedené místo musí vyhovovat požadavku bezplatného provedení opravy nebo náhradního dodání zboží v přiměřené lhůtě a bez značných obtíží pro spotřebitele. Členské státy mají nadále pravomoc toto místo stanovit. Právo spotřebitele na „bezplatné“ uvedení zboží zakoupeného na dálku do stavu odpovídajícího smlouvě nezahrnuje povinnost prodávajícího předem zaplatit náklady na dopravu tohoto zboží za účelem jeho uvedení do stavu odpovídajícího smlouvě do místa podnikání tohoto prodávajícího, ledaže skutečnost, že by spotřebitel uhradil předem tyto náklady, představuje nadměrnou zátěž. Spotřebitel, který informoval prodávajícího o rozporu se smlouvou zboží zakoupeného na dálku, jehož doprava do místa podnikání prodávajícího by pro něj znamenala značné

obtíže, a který poskytl prodávajícímu toto zboží v místě svého bydliště za účelem jeho uvedení do stavu odpovídajícího smlouvě, má za určitých podmínek nárok na odstoupení od smlouvy.

C-38/17 GT (rozsudek sedmého senátu ze dne 5. června 2019, GA Wahl)

Soudní dvůr konstatoval, že směrnice 93/13 o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách nebrání právní úpravě členského státu, podle které není neplatná smlouva o úvěru vyjádřeném v cizí měně, která sice uvádí částku úvěru vyjádřenou v národní měně odpovídající žádosti spotřebitele o financování, ale neuvádí směnný kurz použitelný na tuto částku pro účely určení konečné výše úvěru v cizí měně, přičemž v jednom ze svých ujednání uvádí, že tento kurz stanoví věřitel po uzavření smlouvy v samostatném dokumentu. To platí za podmínky, že toto ujednání bylo sepsáno jasným a srozumitelným jazykem v tom smyslu, že mechanismus pro výpočet celkové půjčené částky, jakož i použitelný směnný kurz byly stanoveny transparentním způsobem, takže průměrný spotřebitel může vyhodnotit na základě přesných a srozumitelných kritérií ekonomické důsledky, které pro něj vyplývají ze smlouvy, včetně zejména celkových nákladů na jeho úvěr, nebo pokud se jeví, že uvedené ujednání sice nebylo sepsáno jasným a srozumitelným jazykem, ale přesto není zneužívající ve smyslu čl. 3 odst. 1 směrnice.

C-58/18 Schyns (rozsudek prvního senátu ze dne 6. června 2019, GA Kokott)

V původním řízení pan Schyns vytýkal dotčené společnosti, že mu půjčila příliš vysokou částku vzhledem k jeho příjmům, čímž porušila zákon o spotřebitelském úvěru. Společnost tvrdí, že dotčená vnitrostátní ustanovení ukládající věřiteli povinnost zdržet se uzavření smlouvy, pokud se domnívá, že spotřebitel nebude schopen půjčku splatit, nejsou slučitelná se směrnicí 2008/48 o smlouvách o spotřebitelském úvěru. Dle Soudního dvora směrnice nebrání vnitrostátní právní úpravě, která vyžaduje, aby věřitelé nebo zprostředkovatelé úvěru v rámci úvěrových smluv, které obvykle nabízejí, usilovali o co nejvhodnější druh a výši úvěru vzhledem k finanční situaci spotřebitele v době uzavření smlouvy a k účelu úvěru a aby smlouvu neuzavřeli, pokud mají po posouzení úvěruschopnosti pochybnosti o tom, že spotřebitel bude schopen plnit závazky vyplývající ze zamýšlené smlouvy.

C-628/17 *Orange Polska* (rozsudek pátého senátu ze dne 12. června 2019, GA Campos Sánchez-Bordona)

Podstatou položených otázek bylo, zda praktiku telefonního operátora, který spotřebitele *de facto* nutí vyslovit souhlas s návrhem smlouvy v okamžiku, kdy je u něj přítomen doručovatel doručující návrh smlouvy, aniž by spotřebitel měl možnost seznámit se nerušeně s obsahem takové smlouvy, je třeba považovat za nepatřičné ovlivňování spotřebitele resp. agresivní obchodní praktiku ve smyslu směrnice 2005/29 o nekalých obchodních praktikách. Podle Soudního dvora takový způsob uzavření smlouvy nepředstavuje agresivní obchodní praktiku jen proto, že je spotřebitel nucen podepsat smlouvu, jejíž obsah mu nebyl individuálně zaslán předem. Je totiž rovněž třeba přihlídnout k okolnostem v jednotlivých případech, jako je chování obchodníka, případně kurýra. Pokud by jejich chování spočívalo v nátlaku či jiných praktikách, jejichž cílem by bylo omezit svobodnou volbu spotřebitele, bylo by takové jednání možno považovat za agresivní obchodní praktiku.

C-407/18 *Addiko Bank* (rozsudek osmého senátu ze dne 26. června 2019, GA Saugmandsgaard Øe)

V původním řízení se jednalo o smlouvu o hypotečním úvěru formou přímo vykonatelného notářského zápisu, jenž byl určen k financování koupě nemovitosti určené k bydlení. Úvěr byl vyjádřen ve švýcarských francích, avšak spotřebitelé byli povinni hradit splátky v eurech podle referenčního směnného kurzu Evropské centrální banky platného k datu platby. Dle Soudního dvora směrnice 93/13 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách brání takové vnitrostátní právní úpravě, která vnitrostátnímu soudu, který rozhoduje o návrhu na výkon rozhodnutí na základě smlouvy o hypotečním úvěru, jež byla uzavřena mezi prodávajícím či poskytovatelem a spotřebitelem formou přímo vykonatelného notářského zápisu, neumožňuje jak na návrh spotřebitele, tak bez návrhu přezkoumat, zda ujednání, jež jsou obsažena v takovém notářském zápisu, nemají zneužívající povahu, a z tohoto důvodu odložit navrhovaný výkon rozhodnutí.

C-649/17 *Amazon EU* (rozsudek prvního senátu ze dne 10. července 2019, GA Pitruzzella)

Dle Soudního dvora článek 6 odst. 1 písm. c) směrnice 2011/83 o právech spotřebitelů brání vnitrostátní právní úpravě, která obchodníkovi ukládá, aby před tím, než se spotřebitelem uzavře smlouvu na dálku nebo mimo obchodní prostory, za všech okolností poskytl své telefonní číslo. Uvedené ustanovení neukládá obchodníkovi povinnost, aby zřídil telefonní nebo faxovou linku, nebo si založil novou e-mailovou

adresu, které umožní spotřebitelům kontaktovat jej, a vyžaduje, aby sdělil telefonní či faxové číslo nebo svou e-mailovou adresu pouze v případech, kdy tento obchodník již těmito prostředky komunikace se spotřebiteli disponuje. Když čl. 6 odst. 1 písm. c) směrnice vyžaduje, aby obchodník dal spotřebiteli k dispozici komunikační prostředek způsobilý splňovat kritéria přímé a efektivní komunikace, nebrání to tomu, aby obchodník poskytl jiné komunikační prostředky, než které jsou vyjmenovány v tomto ustanovení.

C-502/18 *České aerolinie* (rozsudek devátého senátu ze dne 11. července 2019, GA Pikamäe)

Žalobci požadují náhradu za zpožděný let Praha – Abú Dhabí – Bangkok. První část letu provedená žalovanou společností proběhla v souladu s letovým plánem. Při druhé části letu po mezipřistání došlo ke zpoždění o více než tři hodiny. Druhý úsek letu byl v rámci sdílení kódů (code sharing) proveden společností, která není dopravcem Společenství ve smyslu nařízení č. 261/2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů. Otázkou bylo, zda žalovaná odpovídá za zpoždění vzniklé na uvedeném druhém úseku letu. Dle Soudního dvora cestující může uplatnit svůj nárok na náhradu vůči leteckému dopravci, který provozoval první úsek letu.

C-331/18 *Pohotovosť* (rozsudek šestého senátu ze dne 5. září 2019, GA Sharpston)

V původním sporu se jednalo o odpovědnost poskytovatelky spotřebitelského úvěru (společnosti Pohotovosť) za to, že v úvěrové smlouvě neupřesnila členění jednotlivých splátek mezi umoření jistiny, úroky a případně další náklady na úvěr. Předkládající soud se dotazoval také na dopad rozsudku C-42/15 *Home Credit Slovakia*. Podle Soudního dvora směrnice 2008/48 brání vnitrostátní právní úpravě, podle níž musí úvěrová smlouva upřesňovat členění jednotlivých splátek mezi případné umořování jistiny, úroky a další poplatky. Článek 10 odst. 2 a čl. 22 odst. 1 směrnice 2008/48, jak byly vyloženy v rozsudku C-42/15, jsou použitelné na úvěrovou smlouvu, která byla uzavřena před vyhlášením tohoto rozsudku a před změnou vnitrostátní právní úpravy provedenou za účelem dosažení souladu s výkladem použitým v uvedeném rozsudku.

C-383/18 *Lexitor* (rozsudek prvního senátu ze dne 11. září 2019, GA Hogan)

Spor se týkal rozsahu snížení nákladů úvěru ve smyslu čl. 16 směrnice 2008/48 o smlouvách o spotřebitelském úvěru v případě předčasného splacení. Jednalo se

o smlouvy uzavřené na dobu určitou, přičemž za poskytnutí úvěrů inkasovaly úvěrové instituce provize, jejichž výše nezávisela na délce doby trvání úvěrových smluv. Spotřebitelé splatili úvěry předčasně a domáhali se snížení nákladů úvěru ve smyslu čl. 16 směrnice 2008/48 o část provizí v poměru odpovídajícím době splacení. Vystala otázka, zda lze snížení vztáhnout i na provizi, když tato nebyla vázána na délku doby trvání úvěrové smlouvy. Podle Soudního dvora právo spotřebitele na snížení celkových nákladů úvěru v případě předčasného splacení úvěru zahrnuje všechny náklady, které nese spotřebitel.

C-34/18 *Lovasné Tóth* (rozsudek třetího senátu ze dne 19. září 2019, GA Hogan)

Šlo o výklad směrnice 93/13 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách ve vztahu k situaci, kdy obsah úvěrové smlouvy je rovněž obsahem jednostranného prohlášení ve formě notářského zápisu s doložkou vykonatelnosti, a dochází tak k obrácení důkazního břemene z věřitele na spotřebitele. Podle Soudního dvora čl. 3 odst. 3 směrnice ve spojení s bodem 1 písm. q) její přílohy za zneužívající bez dalšího zkoumání obecně neoznačuje smluvní ujednání, které nebylo individuálně sjednáno a jehož předmětem či účinkem je přenést důkazní břemeno na spotřebitele. Tato ustanovení se na jedné straně nevztahují na ujednání, jehož předmětem nebo účinkem je to, že se spotřebitel může oprávněně domnívat, že musí splnit všechny své smluvní povinnosti, i když podle jeho názoru některá plnění nejsou splatná, jestliže toto ujednání nemění právní postavení spotřebitele, a na druhé straně se vztahují na ujednání, které brání spotřebiteli v podání žaloby či právních prostředků nápravy. Čl. 5 směrnice nevyžaduje, aby podnikatel poskytl doplňující informace k ujednání, které je sepsáno jasným jazykem, ale jehož právní účinky lze zjistit pouze výkladem ustanovení vnitrostátního práva, které není v judikatuře vykládáno jednotně. Článek 3 odst. 3 směrnice ve spojení s bodem 1 písm. m) její přílohy se nevztahuje na smluvní ujednání, které umožňuje podnikateli, aby jednostranně určil, zda bylo plnění ze strany spotřebitele poskytnuto v souladu se smlouvou.

C-621/17 *Kiss a CIB Bank* (rozsudek třetího senátu ze dne 3. října 2019, GA Hogan)

Žalobce v původním řízení se domáhal určení zneužívající povahy ujednání v úvěrové smlouvě týkajících se poplatků za správu a provize za uvolnění úvěru z důvodu, že smlouva nespécifikuje konkrétní služby, které za ně mají být poskytovány. Podle Soudního dvora požadavek, aby bylo smluvní ujednání sepsáno jasným a srozumitelným jazykem, nevyžaduje, aby taková smluvní ujednání, která nebyla sjednána individuálně, obsažená ve smlouvě o spotřebitelském úvěru, jež přesně stanoví výši poplatků za správu a provize za uvolnění úvěru, které platí

spotřebitel, způsob jejich výpočtu a jejich splatnost, upřesňovala rovněž všechny služby poskytované jako protiplnění za dotyčné částky. Smluvní ujednání, týkající se poplatků za správu úvěrové smlouvy, které neumožňuje jednoznačně určit konkrétní služby poskytované jako protiplnění, v zásadě nezpůsobuje v rozporu s požadavkem poctivosti významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele.

C-260/18 Dziubak (rozsudek třetího senátu ze dne 3. října 2019, GA Pitruzzella)

Jednalo se o smlouvu o hypotečním úvěru, která byla vyjádřena v polských zlotých (PLN), ale indexována na cizí měnu (CHF). Dlužníci se domáhali prohlášení smlouvy za neplatnou z důvodu zneužívající povahy ujednání o mechanismu indexace. Šlo o rozsah a důsledky prohlášení těchto ustanovení za neplatné z důvodu jejich zneužívající povahy. Podle Soudního dvora čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 nebrání tomu, aby vnitrostátní soud – poté, co konstatoval, že některá ujednání úvěrové smlouvy indexované na cizí měnu mají zneužívající povahu – měl v souladu s vnitrostátním právem za to, že smlouva nemůže bez těchto ujednání nadále existovat z důvodu, že by jejich zrušení mělo za následek změnu povahy hlavního předmětu smlouvy. Důsledky pro postavení spotřebitele způsobené neplatností celé smlouvy musí být posuzovány s ohledem na okolnosti existující nebo předvídatelné v okamžiku vzniku sporu a pro účely tohoto posouzení určující vůle spotřebitele. Čl. 6 odst. 1 směrnice 93/13 brání tomu, aby byly mezery ve smlouvě, jež vznikly zrušením jejich zneužívajících ujednání, překonány pouze na základě vnitrostátních ustanovení obecné povahy, podle nichž má právní jednání rovněž účinky, jež vyplývají ze zásady spravedlnosti nebo zvyklostí. Toto ustanovení rovněž brání zachování zneužívajících ujednání obsažených ve smlouvě, pokud by jejich zrušení vedlo k neplatnosti této smlouvy a pokud má soud za to, že by tato neplatnost měla pro spotřebitele nepříznivé důsledky, nedal-li spotřebitel k jejich zachování souhlas.

C-349/18 až C-351/18 Kanyeba (rozsudek pátého senátu ze dne 7. listopadu 2019, GA Pitruzzella)

Žalovaní v původním řízení opakovaně cestovali vlakem bez platného přepravního dokladu. Žalobkyně, Národní společnost belgických železnic, jim nabídla možnost srovnat situaci buď okamžitě, zaplacením cestovného navýšeného o příplatek zvaný „manipulační přírážka“, nebo ve lhůtě čtrnácti dnů uhrazením vyšší paušální částky, anebo po uplynutí lhůty 14 dnů uhrazením ještě výrazně vyšší paušální částky. Toho žalovaní nevyužili. Společnost tvrdila, že právní vztahy mezi ní a žalovanými nemají smluvní povahu, ale povahu vztahu plynoucího z nařizovacího předpisu, neboť nedošlo k zakoupení cestovního dokladu. Podle Soudního dvora z nařízení

č. 1371/2007 o právech a povinnostech cestujících v železniční přepravě plyne, že situace, v níž cestující nastoupí do volně přístupného vlaku s úmyslem cestovat, aniž si opatřil přepravní doklad, spadá pod pojem „přepravní smlouva“. Článek 6 odst. 1 směrnice 93/13 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách brání jednak tomu, aby vnitrostátní soud, který konstatuje zneužívající povahu ujednání o smluvní pokutě stanoveného ve smlouvě uzavřené mezi prodávajícím zbožím nebo poskytovatelem služeb a spotřebitelem, snížil výši pokuty spotřebitele, a jednak tomu, aby vnitrostátní soud toto ujednání nahradil ustanovením vnitrostátního práva dispozitivní povahy, s výjimkou případů, kdy by dotčená smlouva nemohla nadále existovat v případě zrušení zneužívajícího ujednání a kdy by zrušení smlouvy jako celku vystavilo spotřebitele zvláště nepříznivým důsledkům.

C-419/18 a C-483/18 *Profi Credit Polska* (rozsudek prvního senátu ze dne 7. listopadu 2019, GA Saugmandsgaard Øe)

Jednalo se o zajištění spotřebitelského úvěru tzv. vlastní blankosměnkou vystavenou ve prospěch věřitele, na níž nebyla uvedena žádná částka. Jelikož dlužníci nesplnili své smluvní povinnosti, věřitel do těchto směnek doplnil částku a podal návrh na vydání platebního rozkazu. Věřitel vymáhal pohledávky pouze na základě vlastních směnek a nepředložil soudu úvěrové smlouvy. Předkládající soud měl pochybnosti o souladu takového postupu se směrnicí 93/13 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách a směrnicí 2008/48 o smlouvách o spotřebitelském úvěru. S ohledem na povahu směnečného vztahu se dotazoval na rozsah své pravomoci zkoumat návrh, jímž se podnikatel vůči spotřebiteli domáhá zaplacení na základě vlastní směnky. Podle Soudního dvora směrnice 93/13 nebrání vnitrostátní právní úpravě, která za účelem zajištění pohledávky ze smlouvy o spotřebitelském úvěru umožňuje sjednat povinnost dlužníka vystavit vlastní směnku. Předkládající soud musí ověřit soulad s články 3 a 5 této směrnice, jakož i s článkem 10 směrnice 2008/48. Směrnice 93/13, jakož i směrnice 2008/48 musí být vykládány v tom smyslu, že pokud má vnitrostátní soud vážné pochybnosti o opodstatněnosti návrhu založeného na vlastní směnce zajišťující pohledávku ze smlouvy o spotřebitelském úvěru a emitent tuto směnku vystavil jako blankosměnku, kterou remitent později doplnil, musí tento soud i bez návrhu zkoumat, zda mají ujednání sjednaná mezi stranami zneužívající povahu. Od podnikatele lze vyžadovat, aby předložil písemnost obsahující tato ujednání, aby tak mohl zajistit, že budou dodržena práva, která spotřebiteli dávají tyto směrnice.

C-363/18 *Organisation juive européenne a Vignoble Psagot* (rozsudek velkého senátu ze dne 12. listopadu 2019, GA Hogan)

Soudní dvůr konstatoval, že na základě nařízení č. 1169/2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům musí být na potravinách pocházejících z území okupovaného Státem Izrael uveden nejenom údaj o tomto území, ale v případě, že takové potraviny pocházejí z jedné nebo několika lokalit tvořících izraelskou osadu na uvedeném území, také údaj o této provenienci.

C-453/18 a C-494/18 *Bondora* (rozsudek prvního senátu ze dne 19. prosince 2019, GA Sharpston)

Jednalo se o vydání evropských platebních rozkazů, v nichž společnost Bondora vymáhala nároky ze smluv o spotřebitelském úvěru. Předkládající soud řešil otázku, zda v rámci řízení o žádosti o vydání evropského platebního rozkazu může požadovat doplňující informace k posouzení případných zneužívajících ujednání, a měl za to, že by evropský platební rozkaz vydaný bez provedení posouzení případné existence zneužívajících ujednání i bez návrhu mohl ohrozit ochranu spotřebitelů zakotvenou v čl. 38 Listiny. Soudní dvůr shledal, že nařízení č. 1896/2006, kterým se zavádí řízení o evropském platebním rozkazu, jakož směrnice 93/13 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách ve světle čl. 38 Listiny umožňují „soudu“ ve smyslu uvedeného nařízení, aby v rámci řízení o evropském platebním rozkazu požádal věřitele o doplňující informace ke smluvním ujednáním, jichž se dovolává na podporu dotčeného nároku, a to za účelem posouzení i bez návrhu případné zneužívající povahy těchto ujednání. V důsledku toho unijní právo brání vnitrostátní právní úpravě, která stanoví, že jsou doplňující dokumenty předložené za tímto účelem nepřípustné.

C-290/19 *Home Credit Slovakia* (rozsudek šestého senátu ze dne 19. prosince 2019, GA Campos Sánchez-Bordona)

Jednalo se o smlouvu o spotřebitelském úvěru, v níž nebyla roční procentní sazba nákladů (RPSN) vyjádřena jako jedna sazba, nýbrž jako rozpětí odkazující na minimální a maximální procentní sazbu. Podle Soudního dvora směrnice 2008/48 o smlouvách o spotřebitelském úvěru brání takovému vyjádření RPSN.

15. Volný pohyb osob

33 rozsudků (zajištění žadatelů o azyl, navrácení nelegálních migrantů, přemístění žadatele o azyl, zamítnutí žádosti o azyl, kvalifikační směrnice, vyhoštění, nárok na sociální pomoc atd.);

Shrnutí zajímavých rozsudků:

C-661/17 M.A. a další (rozsudek prvního senátu ze dne 23. ledna 2019, GA Tančev)

S. A., státní příslušnice třetího státu, vstoupila na území Spojeného království na studentské vízum v roce 2010 a M. A. se k ní připojil o rok později jako vyživovaná osoba. V roce 2014 se jim narodilo dítě. V důsledku uzavření školy, kde S. A. studovala, pozbyla jejich víza platnosti a celá rodina se přemístila do Irska, kde v lednu 2016 požádala o azyl. Na žádost irských orgánů a s ohledem na nařízení Dublin III však byly tyto žádosti o azyl převzaty Spojeným královstvím. Žadatelé se v návaznosti na to obrátili na irský soud, který požádal Soudní dvůr mj. o určení, jaké důsledky může mít vystoupení Spojeného království z Unie na fungování dublinského systému. Soudní dvůr konstatoval, že okolnost, že členský stát určený jako „příslušný“ ve smyslu nařízení Dublin III oznámil záměr vystoupit z EU, nezavazuje jiný členský stát, jenž rozhoduje o tom, který stát je takto příslušný, aby sám posoudil předmětnou žádost o ochranu. Možnost atrahovat příslušnost k posouzení žádosti daná členskými státy v diskrečním ustanovení podle čl. 17 odst. 1 nařízení Dublin III není nijak zvlášť podmíněna a je na každém členském státu, aby rozhodl, za jakých okolností si přeje sám posoudit žádost o mezinárodní ochranu, k jejímuž posouzení není příslušný podle stanovených kritérií. Proto ani nelze po členských státech požadovat, aby proti rozhodnutí nevyužít uvedené možnosti posouzení žádosti bylo možné podat opravný prostředek.

C-221/17 Tjebbes a další (rozsudek velkého senátu ze dne 12. března 2019, GA Mengozzi)

Soudní dvůr se zabýval tím, zda je v rozporu s primárním právem, když dotčená osoba (státní příslušník třetí země) ztratí ze zákona státní příslušnost členského státu, a tedy občanství Unie, z toho důvodu, že se její trvalé bydliště po nepřetržitou dobu deseti let nacházelo mimo Unii, přestože existovala možnost plynutí desetileté lhůty přerušit. Soudní dvůr konstatoval, že taková vnitrostátní úprava je slučitelná s unijním právem, pokud jsou příslušné vnitrostátní orgány schopny incidenčně posoudit důsledky ztráty státní příslušnosti a případně zajistit, aby dotčným osobám byla státní příslušnost navracena *ex tunc* v případě, že požádají o vydání cestovního dokladu nebo jiného dokladu potvrzujícího jejich státní příslušnost.

C-635/17 E (rozsudek druhého senátu ze dne 13. března 2019, GA Wahl)

Spor v původním řízení se týkal žádosti nezletilého státního příslušníka třetí země o sloučení s jeho tetou, která měla být údajně jeho opatrovnící a které byla udělena v Nizozemsku doplňková ochrana. Jelikož žadatel nepředložil úřední doklady, které by prokázaly rodinné vztahy s příslušnou osobou, neposkytl věrohodné vysvětlení jejich nepředložení a nepodložil ani své tvrzení, že doklady nemůže předložit, nizozemské orgány žádost zamítly. Žadateli nebylo umožněno, aby prokázal rodinné vztahy jiným způsobem než listinnými důkazy, např. na základě výsledku žalobce a příslušné osoby. Soudní dvůr došel k závěru, že unijní právo brání tomu, aby byla žádost o sloučení zamítnuta pouze z toho důvodu, že osoba usilující o sloučení rodiny nepředložila úřední doklady osvědčující úmrtí biologických rodičů nezletilého, a tedy skutečnou povahu rodinných vztahů se svou tetou, a že je vnitrostátní orgán povinen zohlednit konkrétní situaci osoby usilující o sloučení rodiny a nezletilého, jakož i zvláštní obtíže, s nimiž se tyto osoby podle svého tvrzení potýkaly předtím a poté, co uprchly ze své země původu.

C-557/17 Y.Z. a další (rozsudek čtvrtého senátu ze dne 14. března 2019, GA Mengozzi)

V původním sporu získal státní příslušník třetí země povolení k pobytu na dobu určitou i neurčitou a souvislosti s tím získali jeho příbuzní v rámci sloučení rodiny řádná povolení k pobytu. Bylo však nesporné, že osoba, od které svá práva odvozovali i příbuzní, získala vlastní povolení k pobytu podvodem. Všem dotčeným osobám proto vnitrostátní orgány odejmulý udělená povolení k pobytu, bylo jim nařízeno okamžitě opustit území Nizozemska a zakázán návrat. Soudní dvůr konstatoval, že za výše uvedených okolností skutečnost, že rodinní příslušníci o podvodné povaze dokladů nevěděli, nebrání tomu, aby dotčený členský stát povolení odňal. Příslušné vnitrostátní orgány však musí provést individuální přezkum situace těchto rodinných příslušníků, při němž vyváženým a odpovídajícím způsobem posoudí všechny dotčené zájmy.

C-163/17 Jawo a C-297/17, C-318/17, C-319/17, C-438/17 Ibrahim a další (rozsudky velkého senátu ze dne 19. března 2019, GA Wathelet)

Věc *Jawo* se týkala především otázky, zda Listina brání přemístění žadatele o azyl podle nařízení Dublin III do členského státu, který je obvykle příslušným k posouzení žádosti, pokud by v něm byl dotčený žadatel (v případě, že zde mezinárodní ochranu získal) vystaven vážnému riziku, že bude podroben nelidskému či ponižujícímu zacházení. Ve věci *Ibrahim a další* se předkládající soud zabýval možností, jež je stanovena ve směrnici 2013/32 (procedurální směrnice),

podle níž lze odmítnout žádosti o azyl jako nepřipustné z důvodu předchozího přiznání doplňkové ochrany v jiném členském státě. Soudní dvůr došel v obou případech mimo jiné k závěru, že unijní právo nebrání přemístění žadatele o mezinárodní ochranu do příslušného členského státu nebo odmítnutí žádosti o přiznání postavení uprchlíka jakožto nepřipustné z toho důvodu, že žadateli již byla udělena doplňková ochrana v jiném členském státě, ledaže by bylo prokázáno, že by se žadatel v tomto jiném členském státě ocitl nezávisle na své vůli a osobní volbě v situaci silné materiální deprivace. Soudní dvůr dále konstatoval, že nedostatky systému sociálního zabezpečení dotčeného členského státu samy o sobě nestačí ke konstatování existence rizika takového zacházení.

C-444/17 *Arib a další* (rozsudek velkého senátu ze dne 19. března 2019, GA Szpunar)

Soudní dvůr se zabýval otázkou, zda má být Schengenský hraniční kodex ve spojení se směrnicí 2008/115 (návrátová směrnice) vykládán v tom smyslu, že znovuzavedená ochrana vnitřní hranice členského státu z důvodu závažné hrozby pro veřejný pořádek nebo vnitřní bezpečnost je srovnatelná s ochranou na vnější hranici, překročí-li ji státní příslušník třetí země, který nemá právo vstupu. Soudní dvůr konstatoval, že se unijní právo na takovou situaci nepoužije, resp. že vnitřní hranici členského státu, kde byla znovuzavedena kontrola hranic, nelze přirovnat k vnější hranici ve smyslu návratové směrnice.

C-129/18 *SM* (rozsudek velkého senátu ze dne 26. března 2019, GA Campos Sánchez-Bordona)

Soudní dvůr došel k závěru, že dítě, které je pouze v zákonném opatrovnictví občana Unie na základě institutu *recueil legal* (kafala) platném v Alžírsku, nemůže být považováno za „potomka v přímé linii“ občana Unie dle směrnice 2004/38 (pobyťová směrnice), neboť svěřením do takového opatrovnictví mezi nimi nevzniká trvalý vztah rodiče a dítěte. Vnitrostátní orgány nicméně musí v souladu s čl. 3 odst. 2 pobyťové směrnice posoudit aktuální okolnosti relevantní pro daný případ a ukáže-li se, že dítě a jeho opatrovník mají vést skutečný rodinný život a dítě je na svém opatrovníkovi závislé, pak má být právo na vstup a pobyt tomuto dítěti přiznáno.

C-587/17 a C-583/17 *H. a R.* (rozsudek velkého senátu ze dne 2. dubna 2019, GA Sharpston)

Soudní dvůr došel k závěru, že státní příslušník třetí země, který podal žádost o azyl v prvním členském státě, poté tento stát opustil a následně podal novou žádost

o mezinárodní ochranu v druhém členském státě, se v zásadě nemůže v rámci opravného prostředku na základě čl. 27 odst. 1 nařízení Dublin III proti rozhodnutí o přemístění dovolávat v tomto druhém členském státě kritéria příslušnosti dle čl. 9 (rodinní příslušníci, kteří požívají mezinárodní ochrany) nařízení Dublin III. Výjimečně je možné se v rámci takového opravného prostředku dovolávat tohoto kritéria příslušnosti v situaci, na kterou se vztahuje čl. 20 odst. 5 nařízení Dublin III.

C-483/17 *Tarola* (rozsudek třetího senátu ze dne 11. dubna 2019, GA Szpunar)

Spor se týkal toho, zda si osoba, která v hostitelském členském státě pracovala po dobu dvou týdnů a poté se stala nedobrovolně nezaměstnanou, zachovává postavení pracovníka po dobu alespoň šesti měsíců ve smyslu pobytové směrnice 2004/38, a tudíž má mít související právo na sociální dávky. Soudní dvůr rozhodl, že si taková osoba zachovává postavení pracovníka na dobu alespoň šesti měsíců, pokud je zaregistrována u příslušného úřadu práce jako uchazeč o zaměstnání.

C-391/16, C-77/17 a C-78/17 *M, X a X* (rozsudek velkého senátu ze dne 14. května 2019, GA Wathelet)

Spor se týkal platnosti čl. 14 odst. 4 a 6 kvalifikační směrnice 2011/95, podle nichž lze postavení uprchlíka odejmout osobě odsouzené za zvlášť závažný trestný čin. Předkládající soud si nebyl jist, zda tato ustanovení kvalifikační směrnice nejsou nepřipustným rozšířením tzv. cesační klauzule uvedené v čl. 1 písm. C Ženevské úmluvy, v souladu s níž je třeba vykládat příslušná ustanovení primárního práva. Soudní dvůr konstatoval, že odnětí postavení uprchlíka nebo nepřiznání tohoto postavení nemají za následek, že osoba mající oprávněné obavy před pronásledováním v zemi jejího původu přestane být uprchlíkem. I když takové osobě nebudou již svědčit všechna práva a všechny výhody, jež kvalifikační směrnice vyhrazuje osobám majícím postavení uprchlíka, dotčená osoba nadále požívá řadu práv upravených v Ženevské úmluvě. Soudní dvůr tak došel k závěru, že předmětná ustanovení kvalifikační směrnice jsou v souladu s mezinárodním právem a primárním právem EU.

C-720/17 *Bilali* (rozsudek pátého senátu ze dne 23. května 2019, GA Bot)

Panu Bilali byl odňat status doplňkové ochrany z důvodu, že zemí jeho původu nebylo Alžírsko, ale Maroko, jak později vyšlo najevo, což je země, ve které dle vnitrostátních orgánů nehrozilo dotčenému žádné ohrožení života a zdraví. V tomto kontextu Soudní dvůr došel k závěru, že dle kvalifikační směrnice 2011/95 musí členský stát odejmout status doplňkové ochrany, jestliže tento status přiznal a pokud

nebyly splněny podmínky pro jeho přiznání, a to i na základě skutečností, které se ukázaly být nesprávné až následně. Uvedené platí bez ohledu na skutečnost, zda omyl lze či nelze přičítat navrhovateli.

C-556/17 *Torubarov* (rozsudek velkého senátu ze dne 29. července 2019, GA Bobek)

Bylo sporné, zda je s unijním právem slučitelná vnitrostátní úprava, která v azylových věcech neumožňuje soudům měnit, ale pouze rušit rozhodnutí správních orgánů. Soudní dvůr rozhodl, že dle čl. 46 odst. 3 směrnice 2013/32 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany ve spojení s čl. 47 Listiny, pokud po provedení úplného a *ex nunc* (tj. aktuálního) posouzení všech relevantních skutkových a právních okolností vnitrostátní soud rozhodne, že ochrana musí být žadateli udělena, ale správní orgán následně přijme protichůdné rozhodnutí, aniž je prokázáno, že nastaly nové okolnosti odůvodňující jiné posouzení, musí vnitrostátní soud dané rozhodnutí správního orgánu změnit a nahradit jej vlastním.

C-680/17 *Vethanayagam* (rozsudek prvního senátu ze dne 29. července 2019, GA Sharpston)

Předmětem položených otázek byl výklad vízového kodexu v souvislosti se zamítnutím žádostí o udělení krátkodobého víza. Soudní dvůr nejprve došel k závěru, že čl. 32 odst. 3 vízového kodexu neumožňuje, aby referenční osoba podala vlastním jménem opravný prostředek proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti o udělení víza. Vízový kodex nebrání tomu, aby taková osoba byla k podání odvolání žadatelem zmocněna, přičemž vnitrostátní úprava navíc může připustit, aby se stala vedlejším účastníkem. Dále Soudní dvůr konstatoval, že existuje-li mezi členskými státy ujednání ve smyslu čl. 8 odst. 4 písm. d) vízového kodexu o tom, že jeden z nich zastupuje druhý při zamítání žádostí o víza, pak je k zamítnutí žádosti příslušný pouze zastupující členský stát. Takový kombinovaný výklad obou uvedených ustanovení vízového kodexu je dle Soudního dvora slučitelný s právem na účinnou soudní ochranu.

C-94/18 *Chenchooliah* (rozsudek velkého senátu ze dne 10. září 2019, GA Szpunar)

Irské orgány vydaly vůči státní příslušnici třetí země rozhodnutí o vyhoštění z důvodu, že dotčená osoba již nemá odvozené právo pobytu na základě pobytové směrnice 2004/38, neboť manžel, od kterého odvozovala své oprávnění, se vrátil z Irska (hostitelského členského státu) do Portugalska, jehož je státním příslušníkem. Žalobkyně má za to, že její neoprávněný pobyt nemůže být sankcionován pouze

na základě vnitrostátního práva, kdy s rozhodnutím o deportaci je bez dalšího spojen i zákaz vstupu na území platný po neomezenou dobu. Má za to, že se na danou situaci vztahuje pobytová směrnice, a tedy hostitelský členský stát nemůže v souvislosti s rozhodnutím o vyhoštění zakázat vstup do země. Soudní dvůr rozhodl, že přestože žalobkyně od okamžiku návratu manžela do Portugalska již nemá postavení „oprávněné osoby“ ve smyslu čl. 3 odst. 1 pobytové směrnice, spadá nadále do působnosti této směrnice, což vyplývá z čl. 15 této směrnice, a uplatní se tedy i záruky stanovené v čl. 30 a 31 pobytové směrnice. Dotčené osobě nelze proto spolu s rozhodnutím o vyhoštění v žádném případě zakázat vstup do země.

C-93/18 *Bajratari* (rozsudek prvního senátu ze dne 2. října 2019, GA Szpunar)

Bylo sporné, zda musí být čl. 7 odst. 1 písm. b) pobytové směrnice 2004/38 vykládán tak, že nezletilé dítě, které je občanem Unie, má dostatečné prostředky, aby se během svého pobytu nestalo zátěží pro systém sociální pomoci hostitelského členského státu, pokud tyto prostředky pochází z příjmu z činnosti, kterou v tomto členském státě vykonával jeho otec (státní příslušník třetí země) nezákonně, tedy bez povolení k pobytu a pracovního povolení. Soudní dvůr konstatoval, že i nezákonně získané prostředky rodičem nezletilého dítěte je třeba považovat za dostatečné prostředky ve smyslu směrnice, neboť v projednávané věci nejsou splněny podmínky pro odůvodnění omezení práva pobytu na základě důvodů veřejného pořádku.

C-302/18 X (rozsudek třetího senátu ze dne 3. října 2019, GA Saugmandsgaard Øe)

Bylo sporné, zda se podmínka stálých, pravidelných a dostatečných příjmů stanovená směrnicí 2003/109 o právním postavení státních příslušníků třetích zemí, kteří jsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty, vztahuje výhradně na vlastní příjmy státního příslušníka třetí země, nebo zda bez ohledu na jejich původ jde rovněž o příjmy, které státnímu příslušníkovi třetí země poskytne třetí osoba nebo jeho rodinný příslušník. Soudní dvůr došel k závěru, že se směrnice vztahuje i na prostředky pocházející od třetí osoby nebo rodinného příslušníka za předpokladu, že jsou stálé, pravidelné a dostatečné.

C-233/18 *Haqbin* (rozsudek velkého senátu ze dne 12. listopadu 2019, GA Campos Sánchez-Bordona)

Nezletilý státní příslušník třetí země přicestoval bez doprovodu do Belgie, kde podal žádost o azyl. Byl mu přidělen opatrovník a byl ubytován v ubytovacím středisku, ve kterém se dopustil hrubého porušení pravidel a násilnického chování. Z toho důvodu mu byly na dobu 15 dnů odepřeny výhody materiální pomoci poskytované

v přijímacím středisku. V tomto kontextu se předkládající soud zabýval otázkou sankcí a jejich použití vůči nezletilé osobě dle směrnice 2013/33, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu. Soudní dvůr došel k závěru, že členský stát nemůže v rámci sankcí dle čl. 20 odst. 4 a 5 směrnice ve spojení s čl. 1 Listiny odejmout, byť dočasně, výhody materiálních podmínek, které se týkají ubytování, stravy nebo ošacení, pokud by taková sankce mohla tohoto žadatele ve svém důsledku zbavit možnosti uspokojit jeho nejzákladnější potřeby. Dále Soudní dvůr konstatoval, že uložení jiných sankcí podle čl. 20 odst. 4 směrnice musí za všech okolností respektovat podmínky stanovené v odst. 5 tohoto článku, zejména zásady proporcionality a lidské důstojnosti. Pokud jde o nezletilou osobu bez doprovodu, musí být při přijímání těchto sankcí brán zvláštní zřetel na nejlepší zájem dítěte.

16. Sociální politika

30 rozsudků (rovné zacházení v zaměstnání a povolání, formy diskriminace, hromadné propouštění, pracovní poměry na dobu určitou, úprava pracovní doby, převody podniků atd.);

Shrnutí zajímavých rozsudků:

C-258/17 E.B. (rozsudek velkého senátu ze dne 15. ledna 2019, GA Bobek)

E.B. byl v roce 1974 odsouzen za pokus o homosexuální styk s nezletilými, pročež mu byla následně uložena rovněž disciplinární sankce spočívající v povinnosti odchodu do předčasného důchodu s krácenou výší důchodu. Později byl v rakouské úpravě trestný čin homosexuální nemravnosti zrušen pro neodůvodněnou diskriminaci na základě sexuální orientace. E.B. tak napadl disciplinární rozhodnutí jakožto diskriminační. Jádrem sporu se stala otázka, zda se lze dovolávat zákazu diskriminace podle směrnice 2000/78, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání, vůči takovémuto pravomocnému rozhodnutí přijatému před vstupem směrnice v platnost. Soudní dvůr odpověděl kladně, pokud jde o účinky, jež rozhodnutí zakládá po uplynutí lhůty k provedení směrnice, a uvedl, že za období počínající od tohoto data je zapotřebí předmětné krácení důchodu (nikoli nařízení odchodu do důchodu) přezkoumat.

C-193/17 Cresco Investigation (rozsudek velkého senátu ze dne 22. ledna 2019, GA Bobek)

Spor se týkal vnitrostátní úpravy, dle které je pro příslušníky evangelických církví augsburského a helvetského vyznání, starokatolické církve a evangelicko-

metodistické církve Velký pátek placeným svátkem s dobou pracovního klidu. Vykonávají-li příslušníci těchto církví zaměstnání i v tento den, vzniká jim dodatečný nárok na odměnu za práci ve svátek, kdežto jiným pracovníkům nárok nevznikne. Soudní dvůr rozhodl, že tato vnitrostátní úprava představuje přímou diskriminaci na základě náboženství. Soudní dvůr dále zdůraznil, že přiznání svátku na Velký pátek pracovníkovi, který je příslušníkem jedné z výše uvedených církví, není podmíněno tím, aby tento pracovník plnil během tohoto dne určitou náboženskou povinnost, nýbrž pouze formální příslušností tohoto pracovníka k jedné z těchto církví. Konečně dle Soudního dvora musí být čl. 21 Listiny vykládán v tom smyslu, že dokud členský stát nezmění za účelem znovunastolení rovného zacházení předmětnou právní úpravu, má soukromý zaměstnavatel povinnost přiznat nárok na svátek na Velký pátek všem pracovníkům, a tudíž i povinnost přiznat těmto pracovníkům nárok na dodatečnou náhradu ke mzdě za práci v tento svátek, nevyhověl-li zaměstnavatel takové žádosti.

C-24/17 *Österreichischer Gewerkschaftsbund* a C-396/17 *Leitner* (rozsudky prvního senátu ze dne 8. května 2019, GA Saugmandsgaard Øe)

Případy se týkaly systému započítávání předchozí doby služby zaměstnanců nezávisle na věku, a to v důsledku rozsudků ve věcech C-88/08 *Hütter* a C-530/13 *Schmitzer*. Soudní dvůr rozhodl, že směrnice 2000/78, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání, ve spojení s článkem 21 Listiny, brání vnitrostátní právní úpravě, která vstupuje v platnost se zpětnou účinností a která s cílem odstranit diskriminaci na základě věku stanoví přechod smluvních zaměstnanců do nového systému odměňování a služebního postupu, v jehož rámci se první zařazení těchto smluvních zaměstnanců řídí podle jejich posledního platu vyplaceného v rámci dřívějšího systému odměňování. Navíc čl. 45 SFEU a nařízení č. 492/2011 o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie brání vnitrostátní právní úpravě, podle které se při stanovení služebního věku smluvního zaměstnance pro účely odměňování v plném rozsahu zohlední všechny předchozí doby služby získané v rámci pracovního poměru k územnímu správnímu celku nebo obci členského státu EHP, Turecka nebo Švýcarska, k instituci EU, zatímco jakékoli jiné období předchozí činnosti se zohlední v rozsahu nanejvýš deseti let a pouze, pokud je tato činnost relevantní.

C-494/17 *Rossato* (rozsudek prvního senátu ze dne 8. května 2019, GA Szpunar)

Podle Soudního dvora ustanovení 5 bod 1 rámcové dohody o pracovních poměrech na dobu určitou, obsažené v příloze směrnice 1999/70, nebrání vnitrostátní právní úpravě, která vylučuje, aby pedagogickým pracovníkům, kteří jsou součástí

veřejného sektoru a jejichž pracovní poměr na dobu určitou byl s omezeným zpětným účinkem přeměněn na pracovní poměr na dobu neurčitou, měli jakýkoli nárok na finanční náhradu škody z důvodu zneužívání po sobě jdoucích pracovních smluv uzavřených na dobu určitou, pokud tato přeměna není nejistá, nepředvídatelná ani nahodilá a omezené zohlednění doby odpracované na základě uvedených pracovních smluv uzavřených na dobu určitou je přiměřeným opatřením k postihu tohoto zneužívání.

C-161/18 *Villar Láz* (rozsudek třetího senátu ze dne 8. května 2019, GA Saugmandsgaard Øe)

Žalobkyně pracovala po značnou část svého pracovního života na částečný úvazek, na základě čehož jí byl přiznán starobní důchod vypočítaný podle méně výhodných pravidel, než by tomu bylo v případě, kdy by pracovala na plný úvazek. Žalobkyně má za to, že takový postup je v rozporu se zásadou rovnosti a představuje (nepřímou) diskriminaci na základě pohlaví, a to z důvodu, že ženy častěji než muži pracují na částečný úvazek. Podle Soudního dvora článek 4 odst. 1 směrnice 79/7 o postupném zavedení zásady rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti sociálního zabezpečení brání vnitrostátní právní úpravě členského státu, podle níž výše starobního důchodu příspěvkového typu pracovníka na částečný pracovní úvazek je vypočtena vynásobením základní částky stanovené na základě skutečně obdržených odměn a skutečně zaplacených částek pojištění procentní sazbou, která závisí na době pojištění, načež je tato doba upravena redukčním koeficientem odpovídajícím poměru mezi skutečně odpracovanou dobou zaměstnání na částečný pracovní úvazek a dobou zaměstnání na plný pracovní úvazek odpracovanou srovnatelným pracovníkem a je zvýšena koeficientem 1,5, pokud uvedená právní úprava znevýhodňuje zejména pracovnice ve vztahu k pracovníkům mužského pohlaví.

C-55/18 *CCOO* (rozsudek velkého senátu ze dne 14. května 2019, GA Szpunar)

Šlo o to, zda z unijního práva vyplývá povinnost členských států zakotvit obecnou povinnost zaměstnavatele vést evidenci skutečně odpracované běžné pracovní doby svých zaměstnanců, která by umožňovala ověřit dodržování sjednané pracovní doby. Soudní dvůr rozhodl, že takováto povinnost z unijního práva vyplývá. Články 3, 5 a 6 směrnice 2003/88 o některých aspektech úpravy pracovní doby totiž musí být s ohledem na čl. 31 odst. 2 Listiny, jakož i čl. 4 odst. 1, čl. 11 odst. 3 a čl. 16 odst. 3 směrnice 89/391 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci, vykládány v tom smyslu, že brání právní úpravě členského státu, která podle výkladu ve vnitrostátní judikatuře neukládá zaměstnavatelům

povinnost zavést systém umožňující měřit délku denní pracovní doby skutečně odpracované každým zaměstnancem.

C-32/18 Moser (rozsudek osmého senátu ze dne 18. září 2019, GA Hogan)

Spor v původním řízení se týkal nároku na rodičovský příspěvek z Rakouska pro otce výdělečně činného v Německu za situace, kdy je Rakousko sekundárně příslušné pro výplatu rodinných dávek z titulu výdělečné činnosti matky a matka již rodičovský příspěvek z Rakouska dočerpala. Podle Soudního dvora platí, že rodič výdělečně činný v členském státě, který je dle čl. 68 odst. 1 písm. b) bod i) nařízení č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení příslušný k vyplácení rodinných dávek jako první v pořadí, může mít nárok na rodinnou dávku ve formě vyrovnávacího příspěvku v členském státě, který je příslušný k vyplácení rodinných dávek jako druhý v pořadí, na základě výdělečné činnosti manželky v posledně jmenovaném členském státu, přičemž je třeba vypočítat výši dávky podle příjmu skutečně dosaženého pracovníkem v členském státě zaměstnání.

C-95/18 a C-96/18 van den Berg a Giesen (rozsudek čtvrtého senátu ze dne 19. září 2019, GA Sharpston)

Případ se týkal toho, zda unijní právo brání členskému státu bydliště vyloučit z účasti na pojištění v systému sociálního zabezpečení osobu, která na základě výdělečné činnosti podléhá právním předpisům jiného členského státu, kde však vykonávaná výdělečná činnost není předmětem pojištění, v důsledku čehož tato osoba nemá nárok na pojistné dávky sociálního zabezpečení v členském státě bydliště ani v členském státě výkonu výdělečné činnosti. Podle Soudního dvora tomuto vyloučení články 45 a 48 SFEU nebrání, ale článek 13 nařízení č. 1408/71 o koordinaci systému sociálního zabezpečení brání tomu, aby členský stát, na jehož území má migrující pracovník bydliště a který není příslušný na základě tohoto článku, podmiňoval přiznání nároku na starobní důchod tomuto migrujícímu pracovníkovi tím, že musí být pojištěn, což zahrnuje placení povinných příspěvků.

C-171/18 Safeway (rozsudek velkého senátu ze dne 9. října 2019, GA Tančev)

Spor se týkal rovného zacházení pro muže a ženy v oblasti starobních důchodů. Podle Soudního dvora unijní právo v případě, že neexistuje objektivní odůvodnění, brání tomu, aby bylo v rámci penzijního plánu za účelem ukončení diskriminace, která pramení z toho, že se stanovený důchodový věk liší podle pohlaví, přijato opatření, které se zpětnou účinností sjednocuje pro období od oznámení tohoto opatření do jeho přijetí důchodový věk pro pojištěnce pojištěné podle tohoto plánu

na úroveň, která dříve platila pro znevýhodněnou kategorii pojištěnců, pokud je takové opatření povoleno vnitrostátním právem a stanovami upravujícími tento penzijní plán.

C-35/19 *Belgický stát* (rozsudek osmého senátu ze dne 24. října 2019, GA Sharpston)

Spor se týkal zdanění dávek pobíraných v důsledku pracovní neschopnosti způsobené dopravní nehodou v případě osoby, která v oblasti sociálního zabezpečení podléhá nizozemským právním předpisům, dle kterých jsou jí příslušné dávky vypláceny, ale daňový domicil má v Belgii. Podle belgického práva jsou však od daně osvobozeny pouze dávky pro zdravotně postižené, které jsou vypláceny Belgií. Podle Soudního dvora článek 45 SFEU dotčené belgické právní úpravě brání (Soudní dvůr se nezabýval příp. odůvodněním takovéto právní úpravy, jelikož Belgie v rámci tohoto řízení žádné neuvedla).

C-609/17 a C-610/17 *TSN a AKT* (rozsudek velkého senátu ze dne 19. listopadu 2019, GA Bot)

Spor se týkal převodu dovolené dle kolektivní smlouvy. Podle Soudního dvora článek 7 odst. 1 směrnice 2003/88 o některých aspektech úpravy pracovní doby nebrání vnitrostátním právním předpisům a kolektivním smlouvám, které přiznávají dny placené dovolené za kalendářní rok nad rámec minimální doby čtyř týdnů stanovené uvedeným ustanovením, ovšem vylučují převedení těchto dnů dovolené z důvodu nemoci, přičemž článek 31 odst. 2 Listiny ve spojení s jejím článkem 51 odst. 1 se na tuto situaci nepoužije.

17. Sociální zabezpečení migrujících pracovníků

11 rozsudků (osobní rozsah koordinace, určení příslušného členského státu, nárok na dávky sociálního zabezpečení, výpočet dávek, závaznost určení použitelných právních předpisů, atd.);

Shrnutí zajímavých rozsudků:

C-477/17 *Balandin* (rozsudek prvního senátu ze dne 24. ledna 2019, GA Wahl)

Jádrem sporu byla otázka, zda se na základě čl. 1 nařízení č. 1231/2010 o rozšíření působnosti nařízení č. 883/2004 a č. 987/2009 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení na státní příslušníky třetích zemí mají posledně zmíněná nařízení vztahovat i na občana třetí země, který nemá obvyklé bydliště na území žádného

členského státu a na území Unie pracuje pouze dočasně. Soudní dvůr rozhodl, že se na tyto osoby nařízení č. 1231/2010 vztahuje, pokud se oprávněně zdržují a pracují na území členských států.

C-322/17 Bogatu (rozsudek třetího senátu ze dne 7. února 2019, GA Mengozzi)

Případ se týkal poskytování rodinných dávek podle nařízení č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení. Pan Bogatu, rumunský stání příslušník, po několik let pracoval v Irsku. Má děti, které mají bydliště v Rumunsku. Poté, co se stal nezaměstnaným, pobíral v Irsku různé dávky sociálního zabezpečení. Žádost o rodinnou dávku mu však byla zamítnuta pro období, kdy nevykonával zaměstnání, respektive nepobíral žádnou příspěvkovou dávku. V tomto ohledu však Soudní dvůr došel k závěru, že v situaci pana Bogatu způsobilost určité osoby pro získání rodinných dávek v příslušném členském státě nevyžaduje, aby tato osoba vykonávala v tomto členském státě zaměstnání, ani aby jí tento členský stát vyplácel peněžitou dávku z důvodu nebo v důsledku zaměstnání.

C-437/17 Gemeinsamer Betriebsrat EurothermenResort Bad Schallerbach (rozsudek pátého senátu ze dne 13. března 2019, GA Saugmandsgaard Øe)

Soudní dvůr se zabýval otázkou, zda článek 45 SFEU a čl. 7 odst. 1 nařízení č. 492/2011 o volném pohybu pracovníků brání vnitrostátní právní úpravě, podle níž má zaměstnanec, jenž dosáhne celkem 25 odpracovaných let, které však nezískal u téhož rakouského zaměstnavatele, nárok na dovolenou za kalendářní rok pouze v délce pěti týdnů, zatímco zaměstnanec, který pracoval 25 let u téhož rakouského zaměstnavatele, má nárok na dovolenou za kalendářní rok v délce šesti týdnů. Soudní dvůr došel k závěru, že taková úprava není v rozporu s unijním právem.

C-447/18 Generálny riaditeľ Sociálnej poisťovne Bratislava (rozsudek třetího senátu ze dne 18. prosince 2019, GA Tančev)

Spor se týkal příspěvku sportovnímu reprezentantovi ke starobnímu důchodu, jehož přiznání podmiňuje vnitrostátní úprava slovenským občanstvím. Podle Soudního dvora příspěvek nespadá do působnosti nařízení č. 883/2004 o koordinaci systémů sociálního zabezpečení, ale podmínění přístupu k této dávce slovenskou státní příslušností brání nařízení č. 492/2011 o volném pohybu pracovníků uvnitř Unie.

18. Vnější vztahy

Žádný rozsudek.

19. Celní unie

4 rozsudky (celní prohlášení, výpočet celní hodnoty, antidumpingové clo);

Shrnutí zajímavého rozsudku:

C-249/18 CEVA Freight Holland (rozsudek osmého senátu ze dne 10. července 2019, GA Sharpston)

Podstatou sporu byla otázka, zda čl. 78 celního kodexu z roku 1992 musí být vykládán v tom smyslu, že poskytuje deklarantovi možnost požádat o přezkum jím podaného celního prohlášení za účelem nahrazení ceny, kterou původně uvedl, nižší transakční cenou, aby tak snížil svůj celní dluh. Soudní dvůr uvedl, že uvedení vyšší hodnoty bylo důsledkem pochybení deklaranta při výkladu použitelného práva, a lze jej tedy považovat za chybný údaj, o jehož přezkoumání lze dle čl. 78 celního kodexu požádat.

20. Společný celní sazebník

7 rozsudků (celní zařazení zboží);

Shrnutí zajímavého rozsudku:

C-306/18 KORADO (rozsudek osmého senátu ze dne 15. května 2019, GA Bot)

Jádrem případu byla otázka, zda ocelové svařované díly sloužící k propojení potrubí a radiátorů mají být zařazeny pod číslo 7307 KN (jakožto fitinky) či pod číslo 7322 KN (jakožto části a součásti radiátorů). Ačkoliv jsou dotčené díly nepostradatelné pro fungování radiátorů, to samo o sobě dle Soudního dvora nemůže vést k jejich zařazení pod číslo 7322. Dle Soudního dvora je totiž vždy nejprve třeba zkoumat, zda dotčené díly jsou také všeobecně použitelné, a pokud ano, je třeba zařadit je pod číslo 7307 KN. Vzhledem k tomu, že dotčené díly měly klasické rozměry a mohly být spojeny s jakoukoliv trubkou, dospěl Soudní dvůr s výhradou ověření skutkových okolností předkládajícím soudem k závěru, že dotčené díly mají být zařazeny pod číslo 7307 KN.

21. Justice a vnitřní věci

41 rozsudků (soudní příslušnost v občanských a obchodních věcech a ve věcech rodičovské zodpovědnosti, rozhodné právo pro smluvní a mimosmluvní závazkové vztahy, doručování soudních a mimosoudních písemností, vydání k trestnímu stíhání či k výkonu trestu odnětí svobody atd.);

Shrnutí zajímavých rozsudků:

C-97/18 ET (rozsudek prvního senátu ze dne 10. ledna 2019, GA Bobek)

V Belgii byl dle rámcového rozhodnutí 2006/783 o vzájemném uznávání příkazů ke konfiskaci vydán příkaz k zabavení částky 800 000 eur, a to vůči odpůrci nacházejícímu se v Nizozemsku. Nizozemský státní zástupce žádal soud o udělení povolení k výkonu pořádkového trestu odnětí svobody, protože stále nebyla uhrazena částka ve výši zhruba 650 000 eur a nadále trvalo podezření na možné skryté peněžní toky. Podstatou otázek bylo, zda lze na základě příkazu ke konfiskaci vydaného v jiném členském státě uložit v dožádaném členském státě pořádkový trest dle vnitrostátního práva dožádaného státu. Podle Soudního dvora rámcové rozhodnutí takovému postupu nebrání, neboť stanoví, že se výkon příkazu ke konfiskaci řídí právě právem vykonávajícího členského státu. Pořádkový trest nelze nadto považovat za alternativní opatření, ke kterému by vykonávající členský stát potřeboval souhlas vystavujícího členského státu, neboť se jedná o donucovací opatření, jehož cílem je splnění původního cíle příkazu.

C-386/17 *Liberato* (rozsudek prvního senátu ze dne 16. ledna 2019, GA Bot)

Došlo k podání dvou návrhů na rozvod a úpravu péče o nezletilého. První byl podán v Itálii a druhý, pozdější, v Rumunsku. Rumunský soud však odmítl námitku litispendence s tím, že řízení v Itálii se týká rozluky, zatímco v Rumunsku byl podán návrh na rozvod, a ve věci pak sám rozhodl. Podstatou položených otázek bylo, zda porušení pravidel litispendence obsažených v nařízení č. 2201/2003 Brusel II bis představuje překážku veřejného pořádku, na jejímž základě by bylo možné odmítnout uznání rumunského rozhodnutí. Soudní dvůr rozhodl, že soud členského státu nemůže odmítnout uznat rozhodnutí vydané v jiném členském státě pouze z důvodu, že soud jiného členského státu přijal toto rozhodnutí v rozporu s pravidly litispendence upravenými v nařízení. V opačném případě by se totiž jednalo o přezkoumání příslušnosti soudu, které odporuje zásadě vzájemné důvěry mezi soudy, jež je základem pro volný pohyb soudních rozhodnutí v rámci Unie.

C-102/18 *Brisch* (rozsudek šestého senátu ze dne 17. ledna 2019, GA Bot)

Podstatou položené otázky bylo, zda je žadatel o vydání evropského dědického osvědčení dle nařízení č. 650/2012 o dědictví povinen tuto žádost podat výlučně na formuláři upraveném v prováděcím nařízení Komise, či zda je využití tohoto formuláře pouze fakultativní. Soudní dvůr rozhodl, že využití formuláře podle prováděcího nařízení není pro žadatele povinné. To vyplývá jak z gramatického

výkladu, tak kontextuálního výkladu. Nařízení v čl. 65 odst. 2 stanoví, že žadatel k podání žádosti může využít standardizovaný formulář. Informaci o tom, že je nepovinný, navíc obsahuje samotný vzor formuláře obsažený v prováděcím nařízení.

C-492/18 PPU TC (rozsudek prvního senátu ze dne 12. února 2019, GA Szpunar)

Proti TC byl vydán evropský zatýkácí rozkaz s tím, že má být vydán k trestnímu stíhání za účast na organizované zločinecké skupině do Velké Británie, kde mu hrozí trest odnětí svobody na doživotí. TC byl zadržen v Nizozemsku, přičemž nizozemský soud využil možnosti dle čl. 17 rámcového rozhodnutí 2002/584 o evropském zatýkacím rozkazu (EZR) a prodloužil lhůtu pro rozhodnutí o výkonu EZR na 90 dnů. Dále se však rozhodl řízení přerušit až do okamžiku vydání rozsudku Soudního dvora ve věci C-327/18 PPU RO. V důsledku čekání na rozsudek Soudního dvora došlo k uplynutí 90 denní lhůty k přijetí rozhodnutí o výkonu EZR. Nizozemské právo však stanoví povinnost po uplynutí 90 denní lhůty stanovené v rámcovém rozhodnutí dotčenou osobu propustit z vazby. Nizozemská judikatura pak tuto úpravu vykládá tak, že v důsledku přerušení řízení lhůta z rámcového rozhodnutí neběží. Podle Soudního dvora je nizozemská úprava v rozporu s uniijním právem. Je-li soud povinen po uplynutí lhůty dotčenou osobu propustit z vazby, a to i přestože neexistují opatření, kterými by bylo možné snížit vážné nebezpečí útěku této osoby, je tím ohrožena efektivita celého systému předávání osob upraveného rámcovým rozhodnutím.

C-554/17 Jonsson (rozsudek třetího senátu ze dne 14. února 2019, GA Mengozzi)

Rebecka Jonsson žalovala v rámci řízení o drobných nárocích dle nařízení č. 861/2007, kterým se zavádí evropské řízení o drobných nárocích, společnost L'Est Républicain za porušení autorských práv, přičemž soud jejímu nároku vyhověl jen částečně. Přitom rozhodl, že každý účastník ponese své náklady řízení. R. Jonsson se proti rozhodnutí o nákladech řízení odvolala s tím, že byla v řízení úspěšná ve všech bodech a nebyla úspěšná pouze v minimálním rozsahu. Nařízení požaduje uložit účastníkovi řízení, který neměl úspěch ve věci, aby nahradil náklady řízení. Neobsahuje však údaje o tom, jak by se mělo postupovat, pokud každý účastník řízení má ve věci částečně úspěch a částečně neúspěch, pokud ve sporu bylo předloženo několik návrhů nebo pokud bylo návrhu vyhověno pouze částečně. Soudní dvůr rozhodl, že s ohledem na skutečnost, že nařízení úpravu náhrady nákladů pro případy částečného úspěchu a neúspěchu stran řízení neobsahuje, řídí se tato situace procesním právem členského státu, ve kterém řízení probíhá.

C-579/17 *Gradbeništvo Korana* (rozsudek druhého senátu ze dne 28. února 2019, GA Bot)

Vídeňský pracovní soud přiznal BUAK, pojišťovně pro nároky stavebních dělníků na dovolenou a odstupné, rozsudkem v nepřítomnosti žalované nárok na částku téměř 38.500 EUR za příplatky za vyslání zaměstnanců do Rakouska, kterou má uhradit slovinská společnost Gradbeništvo Korana. BUAK nyní usiluje o vydání osvědčení k tomuto rozsudku podle čl. 53 nařízení č. 1215/2012 (Brusel I bis), aby mohla rozsudek snadno vymáhat ve Slovinsku. Je však otázkou, jsou předmětem rozsudku „občanské a obchodní věci“ ve smyslu čl. 1 odst. 1 nařízení. Podle Soudního dvora je klíčové, zda má podle rakouského práva stanovení výše pohledávky ze strany BUAK konstitutivní účinek, tedy zda vnitrostátní soud nemá možnost přezkoumat opodstatněnost údajů, z nichž stanovení výše pohledávky vycházelo. V takovém případě by BUAK jednala na základě výsady veřejného práva, a věc by tudíž nespadala do působnosti nařízení. Soudní dvůr zároveň upřesnil, že vnitrostátní soud při vydávání osvědčení dle čl. 53 nařízení vykonává fázi navazující na předchozí soudní řízení, a jedná se tudíž o činnost soudní povahy, v jejímž rámci je soud oprávněn obrátit se na Soudní dvůr s předběžnou otázkou.

C-603/17 *Bosworth a Hurley* (rozsudek prvního senátu ze dne 11. dubna 2019, GA Saugmandsgaard Øe)

Pánové Bosworth a Hurley jsou britskými státními příslušníky s bydlištěm ve Švýcarsku. Arcadia Petroleum po nich soudně vymáhá náhradu škody, která jí údajně vznikla v důsledku podvodného jednání z jejich strany. Jako výkonný ředitel, resp. finanční ředitel byli odpovědní za každodenní chod obchodních operací Arcadia Group – skupiny podniků Arcadia London, Arcadia Singapore a Arcadia Switzerland. Oba měli v rozhodné době uzavřenou pracovní smlouvu s konkrétní společností v rámci skupiny, nicméně vždy šlo o jinou společnost. Bylo konstatováno, že navrhovatelé sice byli zaměstnanci, avšak měli kontrolu nad tím, u koho, kde a za jakých podmínek byli zaměstnáni. Položené otázky se týkaly toho, zda se v případě obou dotčených pánů jednalo skutečně o pracovní poměr a příslušnost soudu je tedy třeba určit dle pravidla týkajícího se pracovních smluv Luganské úmluvy. Soudní dvůr rozhodl, že právní vztah ředitelů vůči společnostem skupiny Arcadia nelze kvalifikovat jako pracovněprávní vztah ve smyslu Luganské úmluvy, neboť v důsledku toho, že oba ovládali osobu, která je zaměstnávala, neexistoval vztah podřízenosti vůči dotčené společnosti. Nebyl tedy naplněn základní předpoklad pracovněprávního vztahu. Vzhledem k totožnému znění je tento výklad relevantní i pro výklad nařízení Brusel I bis.

C-464/18 *Ryanair* (rozsudek šestého senátu ze dne 11. dubna 2019, GA Saugmandsgaard Øe)

Žalobkyně, peruánská státní příslušnice, která nemá bydliště ve Španělsku, se domáhá zaplacení náhrady škody dle nařízení č. 261/2004 o leteckých náhradách proti letecké společnosti Ryanair. Žalobu podala u španělského soudu, v jehož obvodu má žalovaná letecká společnost pobočku, zatímco její sídlo je v Irsku. Podstatou položených otázek bylo, zda lze založit příslušnost soudu dle nařízení č. 1215/2012 Brusel I bis v místě pobočky, pokud jejím prostřednictvím nebyly zakoupeny letenky. Soudní dvůr rozhodl, že příslušnost nelze založit v místě sídla pobočky leteckého dopravce, pokud se tato pobočka nepodílela na vztahu mezi společností a dotýčným cestujícím. V takovém případě se zjevně nejedná o spor vyplývající z provozování pobočky.

C-694/17 *Pillar Securitisation* (rozsudek třetího senátu ze dne 2. května 2019, GA Szpunar)

Dle Soudního dvora článek 15 Úmluvy o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech („Luganské úmluvy II“) musí být vykládán v tom smyslu, že za účelem určení, zda úvěrová smlouva je úvěrovou smlouvou uzavřenou „spotřebitelem“, není třeba ověřit, zda spadá do působnosti směrnice 2008/48 o smlouvách o spotřebitelském úvěru v tom smyslu, že celková výše dotčeného úvěru nepřesahuje horní hranici stanovenou ve směrnici. V tomto ohledu je irelevantní, že vnitrostátní právní předpisy provádějící směrnici nestanoví vyšší horní hranici.

C-658/17 *WB* (rozsudek prvního senátu ze dne 23. května 2019, GA Bot)

Stěžovatelka se domáhá, aby bylo osvědčení notáře potvrzující její dědické právo vydané dle polských předpisů opatřeno potvrzením, že je rozhodnutím ve smyslu čl. 3 odst. 1 písm. g) nařízení č. 650/2012 o dědictví. Notář tento úkon odmítl provést, neboť podle čl. 3 odst. 2 nařízení tento úkon může provést pouze soud nebo jiný orgán, který byl členským státem Komisi oznámen jakožto orgán plnící funkci soudu v těchto věcech. Polsko notáře v tomto smyslu Komisi nenotifikovalo, a z toho důvodu se pověřený notář domnívá, že nemůže potvrzení dle nařízení vydat. Soudní dvůr rozhodl, že notifikace podle čl. 79 nařízení má pouze informativní charakter a otázku, zda lze notáře nebo jiný orgán, který má pravomoc v dědických věcech, považovat za soud ve smyslu nařízení, je třeba posoudit individuálně. Současně podle Soudního dvora nelze považovat za soud takový orgán, který nesplňuje podmínku výkonu soudní funkce, přičemž tuto podmínku nesplňuje v případě, že pravomoc dotčeného právního odborníka závisí pouze na vůli stran. Aby tedy bylo

dotčený orgán možno považovat za soud dle čl. 3 odst. 2 nařízení, musí být mimo jiné nadán pravomocí rozhodnout v případě sporu v dědických věcech.

C-508/18 OG a C-82/19 PPU PI (rozsudek velkého senátu ze dne 27. května 2019, GA Campos Sánchez-Bordona)

Podstatou otázek položených v obou řízeních bylo, zda lze německé státní zástupce považovat za justiční orgán dle čl. 6 rámcového rozhodnutí č. 2002/584 o evropském zatýkacím rozkazu. Soudní dvůr rozhodl, že německé státní zástupce za justiční orgán ve smyslu rámcového rozhodnutí požadovat nelze. Podle Soudního dvora musí být justiční orgán vydávající evropský zatýkací rozkaz způsobilý tuto funkci vykonávat nezávisle, aniž je vystaven riziku, že jeho rozhodovací pravomoc bude předmětem externích příkazů nebo pokynů. Vzhledem k tomu, že podle německého právního řádu je ministr spravedlnosti oprávněn udělovat ve vztahu ke státním zastupitelstvím pokyny, které se mohou týkat i vydávání evropských zatýkacích rozkazů, není požadavek na nezávislost německých státních zástupců vyplývající z rámcového rozhodnutí splněn.

C-509/18 PF (rozsudek velkého senátu ze dne 27. května 2019, GA Campos Sánchez-Bordona)

Bylo sporné, zda lze litevského nejvyššího státního zástupce považovat za justiční orgán ve smyslu čl. 6 rámcového rozhodnutí č. 2002/584 o evropském zatýkacím rozkazu. Soudní dvůr uvedl, že orgán pověřený vydáním evropského zatýkacího rozkazu musí při výkonu svých funkcí jednat nezávisle, a to i když se tento zatýkací rozkaz zakládá na vnitrostátním zatýkacím rozkazu vydaném soudcem nebo soudem. V případě litevského nejvyššího státního zástupce je podle Soudního dvora požadavek na nezávislost vyplývající z rámcového rozhodnutí splněn, neboť litevský právní řád umožňuje nejvyššímu státnímu zástupci jednat, aniž by byl vystaven jakémukoliv vnějšímu vlivu, zejména ze strany výkonné moci. Je nicméně třeba ověřit, zda rozhodnutí o vydání evropského zatýkacího rozkazu mohou být napadena oprávněným prostředkem, který v plném rozsahu splňuje požadavky na účinnou soudní ochranu. To přísluší ověřit předkládajícímu soudu.

C-361/18 Weil (rozsudek šestého senátu ze dne 6. června 2019, GA Bobek)

Soudní dvůr se zabýval jednak otázkou, zda je vnitrostátní soud v návaznosti na žádost o vydání osvědčení o rozhodnutí podle čl. 54 nařízení Brusel I povinen ověřit, zda předmětné rozhodnutí bylo vydáno ve věci, jež spadá do oblasti působnosti tohoto nařízení, a dále otázkou, zda žaloba na zrušení majetkových vztahů mezi

osobami žijícími v nesezdaném soužití spadá do působnosti tohoto nařízení. Na obě otázky odpověděl kladně. Pokud jde o druhou otázku, mimo jiné uvedl, že pro výklad, dle kterého pod výjimku z působnosti tohoto nařízení týkající se majetkových práv plynoucích z manželských vztahů nelze dotčené faktické partnerství zařadit, svědčí i rozšíření této výluky na vztahy považované za srovnatelné s manželstvím, které bylo zavedeno v nařízení Brusel I bis a které by při opačném výkladu postrádalo smysl.

C-518/18 RD (rozsudek šestého senátu ze dne 27. června 2019, GA Pitruzzella)

Bylo otázkou, zda lze rozsudek pro zmeškání potvrdit jako evropský exekuční titul dle nařízení č. 805/2004, když pobyt žalovaného byl neznámý, tudíž mu nemohlo být řádně doručováno. Podle Soudního dvora nelze takový rozsudek potvrdit jako evropský exekuční titul, nejsou totiž splněny minimální procesní normy dle nařízení, konkrétně požadavek na informovanost žalované o vedeném řízení a možnosti obrany, jakož i o důsledcích neúčasti na jednání. To platí, i pokud je žalovanému ustanoven opatrovník. Opatrovníka totiž nelze pokládat za „zástupce dlužníka“, neboť tento pojem míří na situace, kdy je žalovanému z právních důvodů znemožněno se zastupovat před soudem samostatně či kdy si žalovaný zástupce určí sám.

C-716/17 A (rozsudek čtvrtého senátu ze dne 11. července 2019, GA Szpunar)

A je dánským státním příslušníkem a je zaměstnán v Dánsku, kde rovněž podléhá neomezené daňové povinnosti. Bydliště má však ve Švédsku. A na sebe podal návrh na oddlužení, který se týká dluhů vůči dánským věřitelům. Dánský soud však návrh na oddlužení zamítnul s tím, že je nepřislušný z důvodu bydliště A ve Švédsku. Soudní dvůr rozhodl, že čl. 45 SFEU brání pravidlu soudní příslušnosti, které váže povolení oddlužení na splnění podmínky, že dlužník má bydliště nebo pobývá v tomto členském státě. Navíc čl. 45 SFEU ukládá vnitrostátnímu soudu, aby upustil od použití podmínky pobytu bez ohledu na to, zda řízení o oddlužení, které je rovněž upraveno v dotčené vnitrostátní úpravě, případně povede k ovlivnění pohledávek, jež mají jednotlivci na základě uvedené vnitrostátní úpravy.

C-38/18 Gambino a Hyka (rozsudek prvního senátu ze dne 29. července 2019, GA Bot)

Spornou se stala vnitrostátní úprava, dle které v případě, že dojde ke změně složení trestního senátu, musí být oběť trestného činu nově obsazeným trestním senátem znovu vyslechnuta, pokud některý z účastníků řízení nesouhlasí s tím, aby byl pro

účely řízení pouze přečten protokol o původním výsledku oběti. Soudní dvůr konstatoval, že směrnice 2012/29 o právech a ochraně obětí trestných činů nebrání opakovanému výsledku oběti, případnou potřebu zvláštní ochrany oběti lze zajistit za použití jiných prostředků směrnice.

C-451/18 *Tibor-Trans* (rozsudek velkého senátu ze dne 29. července 2019, GA Szpunar)

Maďarská společnost nakupovala od maďarských autorizovaných prodejců nákladní vozidla nizozemského výrobce, který se účastnil neoprávněné kartelové dohody (ujednané v Německu), na základě které došlo k umělému navýšení cen těchto vozidel. Spornou se stala otázka, zda dotčená společnost může žalovat daného výrobce, se kterým však nezaložila smluvní vztah, před maďarským soudem na náhradu škody podle čl. 7 bodu 2 nařízení Brusel I bis zakládajícího příslušnost v místě, kde došlo ke škodné události. Podle Soudního dvora lze dle tohoto ustanovení žalovat jak v místě události, která je příčinou škody, tak v místě, kde se škoda projevila. Škodu vzniklou na maďarském území spočívající v dodatečných nákladech z důvodu uměle navýšené ceny pak označil za nikoliv nepřímý, ale bezprostřední důsledek daného kartelu. Navíc tímto protisoutěžním jednáním, resp. pokřivením cen, byl narušen maďarský trh. Maďarský soud tak i přes absenci smluvního vztahu mezi stranami je v dané věci příslušný.

C-347/18 *Salvoni* (rozsudek prvního senátu ze dne 4. září 2019, GA Bobek)

V daném případě došlo k vydání platební rozkazu v rozporu s pravidly o mezinárodní příslušnosti soudu podle nařízení č. 1215/2012 Brusel I bis. Spornou se stala otázka, zda vnitrostátní soud může v rámci řízení o vydání osvědčení pro účely uznání a výkonu rozhodnutí v jiném členském státě i bez návrhu takové porušení ověřit a informovat spotřebitele jakožto slabší stranu o možnosti navrhnout z tohoto důvodu odepření uznání tohoto rozhodnutí v dožádaném členském státě. Soudní dvůr odpověděl záporně. Mimo jiné podotknul, že osvědčení o rozhodnutí ve věci samé (na rozdíl od rozhodnutí, které nařizuje předběžné nebo zajišťovací opatření) osvědčuje pouze to, že toto rozhodnutí je vykonatelné, a nikoliv již to, zda byl soud příslušný rozhodnout. Pokud jde o spotřebitele, jeho právo na účinnou ochranu, včetně možnosti podat návrh na odepření uznání rozhodnutí, v takovém případě není nijak porušeno.

C-468/18 R (rozsudek třetího senátu ze dne 5. září 2019, GA Szpunar)

K soudu místa bydliště odpůrce byla jedním návrhem podána tři návrhová žádání: ve věci rozvodu, rodičovské zodpovědnosti a vyživovací povinnosti vůči nezletilému dítěti. Soud se shledal nepřislušným ve věci rodičovské zodpovědnosti. Spornou se stala otázka, zda je tento soud nicméně příslušný ve věci vyživovací povinnosti. Soudní dvůr odpověděl kladně, takový soud je příslušný rozhodnout o výživném, ať už proto, že je soudem místa bydliště odpůrce, nebo proto, že se tento odpůrce řízení účastnil, aniž by vznesl námitku nepřislušnosti ohledně tohoto návrhového žádání. Soudní dvůr poukázal na alternativnost kritérií pro určení příslušnosti podle nařízení č. 4/2009 o příslušnosti, rozhodném právu, uznávání a výkonu rozhodnutí a o spolupráci ve věcech vyživovacích povinností a v tomto ohledu zdůraznil volbu ve prospěch oprávněného z výživného. Připomněl rovněž obecnou nemožnost postoupení věci týkající se výživného jinému soudu domněle vhodnějšímu k rozhodnutí o návrhu.

C-467/18 *Rayonna prokuratura Lom* (rozsudek třetího senátu ze dne 19. září 2019, GA Campos Sánchez-Bordona)

EP, člověk trpící paranoidní schizofrenií podezřelý ze spáchání vraždy své matky, byl na základě své výpovědi rozhodnutím soudu hospitalizován v psychiatrické léčebně. Trestní řízení bylo zastaveno, jelikož dle státního zástupce nebylo možné ho pro nepřičetnost EP vést. Podstatou položených otázek bylo, zda a případně do jaké míry se na tuto situaci, vztahují požadavky na zaručení práv osoby podezřelé ze spáchání trestného činu dle směrnice 2012/13 o právu na informace v trestním řízení, směrnice 2013/48 o právu na obhajobu a směrnice 2016/343 o presumpci neviny, když EP z důvodu duševní poruchy nebyl dle vnitrostátního práva považován za „podezřelého“ ani „obviněného“, nebyl v průběhu vyšetřování ani jednou vyslechnut, nebyl informován o zahájení ani zastavení trestního řízení, nebyl mu ustanoven obhájce ex offio a neměl možnost zpochybnit skutková nebo právní zjištění státního zástupce. Soudní dvůr rozhodl, že se směrnice 2012/13 a 2013/48 použijí i na soudní řízení, v rámci něhož lze osoby, jež spáchaly nebezpečné činy ve stavu nepřičetnosti, hospitalizovat pro účely léčby v příslušném zařízení. Zároveň konstatoval, že dle směrnice 2012/13 musí být i osoby podezřelé o svých právech informovány co nejdříve poté, kdy jsou proti nim uplatněny donucovací opatření, a zároveň nejpozději před tím, než jsou poprvé vyslýchány policií. Čl. 47 Listiny a směrnice 2012/13 a 2013/48 brání úpravě, která neumožňuje, aby soud v dotčeném soudním řízení ověřil, že v předcházejících (trestních) řízeních byla dodržena procesní práva zaručená těmito směrnici. Směrnice 2016/343 a čl. 51 odst. 1 Listiny naopak nejsou použitelné na řízení na základě vnitrostátního zákona o veřejném

zdraví. Soudní dvůr rovněž uvedl, že zásada presumpce nevinny ve smyslu čl. 3 směrnice 2016/343 vyžaduje, aby v dotčeném soudním řízení státní zastupitelství předložilo důkaz, že osoba, jejíž hospitalizace je navržena, je pachatelem činů, které mají představovat nebezpečí.

C-208/18 *Petruchová* (rozsudek prvního senátu ze dne 3. října 2019, GA Tančev)

Spornou se stala otázka, zda má být fyzická osoba investující na mezinárodním devizovém trhu FOREX prostřednictvím brokerské společnosti (s níž uzavřela rozdílovou smlouvu) považována za spotřebitele ve smyslu čl. 17 odst. 1 nařízení Brusel I bis. Podle Soudního dvora tato osoba je spotřebitelem za podmínky, že uzavřela rozdílovou smlouvu pro účely netýkající se její podnikatelské nebo profesionální činnosti, přičemž pro účely dané kvalifikace nejsou rozhodné znalosti a odbornost této osoby, ani její aktivita v podobě zadávaných příkazů brokerovi, ani hodnota transakcí prováděných na základě rozdílové smlouvy, velikost rizika finančních ztrát, jakož ani postavení neprofesionálního klienta ve smyslu čl. 4 odst. 1 bodu 12 směrnice 2004/39 o trzích finančních nástrojů.

C-548/18 *BGL BNP Paribas* (rozsudek prvního senátu ze dne 9. října 2019, GA Saugmandsgaard Øe)

Dlužnice uzavřela jednu smlouvu o úvěru u lucemburské banky a druhou u banky německé. Oba úvěry byly zajištěny postoupením týchž pohledávek z jejího platu vůči lucemburskému zaměstnavateli. Poté, co se dlužnice dostala do úpadku, obě banky uplatnily nárok na uspokojení z těchto pohledávek. Za účelem určení oprávněné osoby z pohledávek bylo zapotřebí zjistit rozhodné právo. Soudní dvůr dospěl k závěru, že čl. 14 nařízení Řím I ani přímo, ani *per analogiam* neurčuje rozhodné právo pro účinky postoupení pohledávky vůči třetím osobám.

C-489/19 *PPU NJ* (rozsudek druhého senátu ze dne 9. října 2019, GA Sharpston)

Předmětem sporu bylo splnění požadavku objektivní a nezávislosti rakouských státních zástupců při vydávání evropských zatýkacích rozkazů dle rámcového rozhodnutí 2002/584 o evropském zatýkacím rozkazu, a to ve světle rozsudku ve spojených věcech C-508/18 a C-82/19 *PPU OG a PI*. Soudní dvůr rozhodl, že takové evropské zatýkací rozkazy, které jsou sice vydány státními zástupci, jež jsou vystaveni riziku přímého či nepřímého vlivu pokynů ze strany moci výkonné, ale jejichž právní účinky jsou podmíněny závazným schválením soudem, který v rámci posouzení celého spisu nezávisle a objektivně přezkoumává splnění podmínek pro jejich vydání, jakož i jejich přiměřenost, jsou vydány v souladu s unijním právem.

C-128/18 *Dorobantu* (rozsudek velkého senátu ze dne 15. října 2019, GA Campos Sánchez-Bordona)

Jádrem sporu byly náležitosti posouzení podmínek ve vězení pro účely čl. 1 odst. 3 rámcového rozhodnutí 2002/584 o evropském zatýkacím rozkazu ve spojení s čl. 4 Listiny, tedy s ohledem na nebezpečí nelidského a ponižujícího zacházení. Soudní dvůr rozhodl, že disponuje-li vykonávající justiční orgán objektivními, spolehlivými, přesnými a řádně aktualizovanými údaji svědčícími o existenci systémových či celoplošných nedostatků ve vězeňských zařízeních vystavujícího členského státu, je povinen za účelem možného nepředání dotyčné osoby zohlednit veškeré relevantní materiální stránky vězeňských podmínek mající dopad na konkrétní osobu, jako jsou disponibilní osobní prostor, sanitární podmínky a míra volného pohybu osoby v zařízení. Dále upřesnil, že do výpočtu disponibilního prostoru, jehož minimální velikost má vycházet z judikatury ESLP, nelze zahrnout prostor zabraný sanitárním zařízením, naopak prostor zabraný nábytkem zahrnout lze. Zároveň Soudní dvůr uvedl, že ke konstatování absence hrozby nelegálního zacházení nestačí to, že v daném členském státě existují prostředky právní ochrany nebo opatření k posílení kontroly vězeňských podmínek. Prokazatelné nebezpečí takového zacházení navíc nelze odůvodnit ani požadavky na účinnost soudní spolupráce či vzájemnou důvěru mezi členskými státy.

C-324/17 *Gavanozov* (rozsudek prvního senátu ze dne 24. října 2019, GA Bot)

Předmětem sporu se stala otázka dostupnosti opravných prostředků proti rozhodnutí o vydání evropského vyšetřovacího příkazu ve smyslu směrnice 2014/41 k provedení úkonů trestního řízení. Soudní dvůr nejprve přeformuloval otázky položené předkládajícím soudem ve vztahu k čl. 14 směrnice a uvedl, že jejich podstatou je, zda s ohledem na čl. 5 odst. 1 směrnice ve spojení s oddílem J formuláře uvedeného v příloze A této směrnice musí justiční orgán členského státu při vydávání evropského vyšetřovacího příkazu uvést v tomto oddíle formuláře popis opravných prostředků dostupných proti takovému rozhodnutí dle práva tohoto členského státu. Následně Soudní dvůr rozhodl, že směrnice ve spojení s formulářem pouze vyžaduje, aby bylo uvedeno, zda a případně jaké opravné prostředky byly v konkrétním případě vydání evropského vyšetřovacího příkazu uplatněny. Obecný popis opravných prostředků být uveden nemusí.

C-653/19 PPU *Specializirana prokuratura* (rozsudek prvního senátu ze dne 28. listopadu 2019, GA Pitruzzella)

Podstatou položené otázky bylo, zda je se směrnicí 2016/363 o posílení některých aspektů presumpce neviny a práva být přítomen při trestním řízení, jakož

i Listinou, slučitelná taková vnitrostátní úprava, která podmiňuje propuštění vazebně stíhané osoby z vazby tím, že tato osoba doloží existenci nových okolností odůvodňujících propuštění z vazby. Soudní dvůr uvedl, že směrnice se na posuzovaný případ sice použije, nicméně s odkazem na minimální povahu harmonizace dodal, že směrnice v čl. 4 odlišuje soudní rozhodnutí o vině od rozhodnutí procesní povahy. V důsledku toho je čl. 6 směrnice třeba vykládat tak, že má za cíl upravit rozložení důkazního břemene pouze při přijímání soudních rozhodnutí o vině, a nikoliv při přijímání takového procesního rozhodnutí, jakým je rozhodnutí o ponechání stíhané osoby ve vazbě.

C-421/18 *Ordre des avocats du barreau de Dinant* (rozsudek prvního senátu ze dne 5. prosince 2019, GA Saugmandsgaard Øe)

Belgická advokátní komora se po svém členovi žijícím ve Francii domáhala zaplacení dlužných ročních členských příspěvků, jimiž mají být financovány hlavně pojišťovací služby. Vyvstala otázka mezinárodní příslušnosti belgického soudu. Podle Soudního dvora takový spor spadá do působnosti nařízení Brusel I bis pouze za podmínky, že tato komora neuplatňuje výsady veřejné moci na základě použitelného vnitrostátního práva. Jedná se pak o žalobu, jejímž předmětem je smlouva nebo nároky ze smlouvy ve smyslu čl. 7 bodu 1 písm. a) nařízení, pokud tyto příspěvky představují protiplnění za služby poskytované komorou svým členům a pokud s nimi dotčený člen dobrovolně souhlasil.

C-566/19 PPU a C-626/19 PPU *Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg a další*, C-625/19 PPU *Openbaar Ministerie* a C-627/19 PPU *Openbaar Ministerie* (rozsudky prvního senátu ze dne 12. prosince 2019, GA Campos Sánchez-Bordona)

V návaznosti na svou judikaturu ohledně postavení státních zástupců jakožto „vystavujících justičních orgánů“ ve smyslu rámcového rozhodnutí 2002/584 o evropském zatýkacím rozkazu (EZR) Soudní dvůr tentokrát rozhodl o francouzských, švédských a belgických státních zástupcích, a to tak, že tito státní zástupci splňují požadavky nezávislosti, přičemž zdůraznil, že rozhodující je existence statutárních a organizačních pravidel, která zajišťují absenci rizika vlivu v důsledku individuálních pokynů ze strany výkonné moci. Ve vztahu k francouzským státním zástupcům Soudní dvůr dále uvedl, že jejich nezávislost není nijak zpochybněna ani tím, že jim ministr spravedlnosti může udělovat obecné pokyny v rámci trestněprávní politiky, ani tím, že v soustavě státního zastupitelství existují vztahy podřízenosti a nadřízenosti. Pokud jde o dříve vyslovený požadavek možnosti podat proti EZR soudní žalobu, Soudní dvůr upřesnil, že (i) existence možnosti takové soudní žaloby není podmínkou k tomu, aby byl určitý orgán

„vystavujícím justičním orgánem“ a (ii) taková soudní žaloba není jediným prostředkem pro zajištění požadované úrovně soudní ochrany, členské státy musí pouze zajistit, aby podmínky pro vydání EZR byly předmětem soudního přezkumu ve vystavujícím členském státě, přičemž nezáleží na tom, jakým způsobem a v jaké fázi řízení bude přezkum umožněn. Pokud jde o EZR za účelem výkonu trestu, je požadavek na soudní přezkum zajištěn již v rámci vykonatelného rozsudku, na němž je EZR založen.

22. Právo institucí a jejich zaměstnanců

Žádný rozsudek.

23. Společná zahraniční a bezpečnostní politika

1 rozsudek (bankovní záruky za transakce ve třetím státě).

24. Principiální a průřezové otázky

5 rozsudků (zásada přednosti unijního práva, obnova řízení v případě nedodržení znění dřívějšího rozsudku Soudního dvora, nezávislost justičních orgánů, imunita poslanců Evropského parlamentu);

Shrnutí zajímavých rozsudků:

C-573/17 *Popławski* (rozsudek velkého senátu ze dne 24. června 2019, GA Campos Sánchez-Bordona)

Rozsudkem C-579/15 rozhodl Soudní dvůr, že nizozemská právní úprava, na jejímž základě lze odmítnout výkon evropského zatýkacího rozkazu, přičemž je současně znemožněno nařídít výkon trestu na území Nizozemska, je v rozporu s cílem rámcového rozhodnutí 2002/584 o evropském zatýkacím rozkazu. Po pokračování v řízení vznikly předkládacímu soudu další pochybnosti, konkrétně zda musí upustit od použití vnitrostátního práva, které je dle rozsudku Soudního dvora neslučitelné s rámcovým rozhodnutím, přestože ustanovení rámcových rozhodnutí nemají žádné přímé účinky. Soudní dvůr připomněl, že zásada přednosti unijního práva nevyžaduje, aby vnitrostátní soud upustil od použití vnitrostátního práva, které je neslučitelné s rámcovým rozhodnutím, neboť ustanovení rámcového rozhodnutí nemají přímý účinek. Vnitrostátní soud je však povinen se v rámci svého výkladu co nejvíce přiblížit naplnění cíle sledovaného dotčeným rámcovým rozhodnutím.

C-620/17 Hochtief Solutions Magyarországi Fióktelepe (rozsudek čtvrtého senátu ze dne 29. července 2019, GA Bobek)

Spor se týkal obnovy řízení v souvislosti se soudním přezkumem správního rozhodnutí vydaného ve spojitosti se zadáváním veřejných zakázek, a to z toho důvodu, že v rámci tohoto přezkumu nebyla zohledněna konkrétní kritéria stanovená v mezitím vydaném rozsudku Soudního dvora (věc C-218/11 *Édukövizig*). Jádrem sporu se stala otázka slučitelnosti vnitrostátní úpravy, na základě které nebyla připuštěna obnova řízení v případě nedodržení znění dřívějšího rozsudku Soudního dvora v několika vnitrostátních soudních přezkumech a nebyl přiznán nárok na náhradu škody údajně způsobené nedodržením znění předmětného rozsudku. Soudní dvůr konstatoval, že unijní právo nebrání vnitrostátní právní úpravě, která neumožňuje obnovu řízení, v němž vnitrostátní soud vydal rozsudek zakládající překážku věci pravomocně rozhodnuté, aniž se zabýval otázkou, která měla být zohledněna podle dřívějšího rozsudku Soudního dvora. Jestliže však vnitrostátní úprava dává vnitrostátnímu soudu možnost rozsudek zakládající překážku změnit, musí být využita tak, aby byl stav uveden do souladu s unijním právem, jak bylo vyloženo dřívějším rozsudkem Soudního dvora.

C-585/18, C-624/18 a C-625/18 A.K. v. Krajowa Rada Sądownictwa a CP a DO v. Sąd Najwyższy (rozsudek velkého senátu ze dne 19. listopadu 2019, GA Tančev)

Polský Nejvyšší soud se obrátil na Soudní dvůr s předběžnými otázkami ve věci nezávislosti kárného kolegia, které bylo nově zřízeno mj. pro účely rozhodování sporů souvisejících s povinným odchodem do důchodu soudců Nejvyššího soudu. Zatímco i přes novelizaci problematických vnitrostátních předpisů a částečnou nápravu situace Nejvyšší soud trval na zodpovězení předběžných otázek, Soudní dvůr podal výklad pouze ve vztahu ke dvěma z pěti položených otázek. Konstatoval, že je to předkládající soud, kdo musí ověřit, zda je kárné kolegium nezávislým a nestranným soudem. Zdůraznil však konkrétní okolnosti, které přitom musí být přezkoumány, a to jak přímo související s kárným kolegiem (jeho složení, autonomie v rámci Nejvyššího soudu či výlučná pravomoc ve věcech odchodu soudců do důchodu), tak rovněž s Národní radou soudnictví, která navrhuje soudce ke jmenování (zejm. způsob určení členů a rozsah soudního přezkumu rozhodnutí). Podle Soudního dvora může kombinace všech těchto skutečností v daném kontextu vést k pochybnostem o nezávislosti a nestrannosti kárného kolegia. Kdyby Nejvyšší soud dospěl k takovému závěru, měl by v souladu se zásadou přednosti unijního práva upustit od použití ustanovení polského práva, jež kárnému kolegiu přiznávají pravomoc rozhodovat ve sporech týkajících se povinného odchodu do důchodu soudců Nejvyššího soudu, a tyto spory by měly být posouzeny jiným soudem.

C-502/19 *Junqueras Vies* (rozsudek velkého senátu ze dne 19. prosince 2019, GA Szpunar)

Katalánský politik Oriol Junqueras byl v listopadu 2017 vzat do vazby v trestním řízení vedeném kvůli uspořádání nelegálního referenda o nezávislosti Katalánska. V květnu 2019 byl zvolen ve volbách do EP, španělské orgány mu ovšem neumožnily opustit věznici za účelem složení přísahy, a tak podle španělské legislativy nedošlo k nabytí mandátu poslance. Později byl politik odsouzen k 13 letům odnětí svobody, přičemž soudy odmítaly jeho argumentaci imunitou nabytou v souvislosti se zvolením do EP. Soudní dvůr ovšem výkladem čl. 9 Protokolu o výsadách a imunitách EU (Protokol č. 7) ve spojení s Aktem o volbách členů EP dovodil, že existuje rozdíl mezi získáním postavení člena EP a počátkem jeho mandátu. Dospěl k závěru, že zatímco mandát vzniká zahájením pětiletého funkčního období celého EP během první schůze po volbách, status člena EP vzniká okamžikem vyhlášení výsledků voleb. Vzhledem k tomu, že O. Junqueras byl volební komisí oficiálně prohlášen za zvoleného, musí na něj být pohlíženo jako na člena EP, a to včetně imunity zaručené Protokolem č. 7. Podle Soudního dvora imunita ve smyslu čl. 9 druhého pododstavce Protokolu č. 7 předpokládá nutnost zrušení umístění dané osoby do vazby, ledaže by příslušné orgány shledaly důvod pro její pokračování. V takovém případě by však bylo nutné nejprve požádat EP o zbavení imunity.

ŘÍZENÍ O PORUŠENÍ UNIJNÍHO PRÁVA

Řízení o porušení unijního práva (infringement procedure) představuje zvláštní mechanismus, jehož cílem je „určit, že jednání členského státu je v rozporu s právem Unie, a přimět tento členský stát, aby v tomto jednání ustal“.⁶ Toto řízení může vést proti členskému státu Evropská komise (čl. 258 SFEU), popřípadě jiný členský stát (čl. 259 SFEU). Řízení vedená členským státem proti jinému členskému státu jsou nicméně z přirozených důvodů velmi vzácná.⁷ V naprosté většině případů vede řízení pro porušení unijního práva Evropská komise, která tím plní svoji úlohu strážkyně Smluv (guardian of the Treaties).⁸

Před zahájením řízení o porušení unijního práva

Do konce roku 2016 bylo ustálenou praxí, že v případě podezření na porušování práva Unie některým z členských států nezahajovala Komise okamžitě řízení o porušení povinnosti. Než se tak stalo, byla věc zásadně předmětem řízení EU Pilot. Teprve nebyla-li věc napravena či vysvětlena v rámci tohoto řízení, přistoupila Komise k zahájení řízení podle čl. 258 SFEU. V lednu 2017 ovšem Komise vydala sdělení „Právo EU: lepší výsledky díky lepšímu uplatňování“ (dále jen „sdělení Komise o uplatňování práva EU“),⁹ na jehož základě začala standardně zahajovat řízení o porušení unijního práva bez využití řízení EU Pilot, pokud v daném případě nebylo uplatnění tohoto mechanismu výslovně považováno za užitečné. V důsledku toho došlo ke značnému útlumu při využívání tohoto nástroje. V prosinci 2019 nicméně Komise oznámila, že by se chtěla vrátit k častějšímu používání mechanismu EU Pilot, byť pravděpodobně nelze očekávat plný návrat k praxi před rokem 2017.

Nutno dodat, že řízení ve věci opožděné transpozice či notifikace směrnic jsou vždy zahajována automaticky po marném uplynutí lhůty pro transpozici (tyto případy nejsou předmětem řízení EU Pilot, neboť o obsahu povinnosti členského státu v zásadě není sporu).

Co je EU Pilot

Jedná se o flexibilní a relativně neformální řízení, resp. mechanismus spolupráce, sloužící k objasnění, popř. řešení situací, u nichž Komise shledává možné porušení unijního práva ze strany členského státu. Jeho předmětem může být velmi široké

⁶ Rozsudek *Švédsko a další v. API a Komise*, C-514/07 P, C-528/07 P a C-532/07 P, EU:C:2010:541, bod 119.

⁷ Srov. např. věc *Maďarsko v. Slovensko*, C-364/10, EU:C:2012:630, v jejímž rámci maďarská vláda iniciovala řízení podle čl. 259 SFEU poté, co slovenské úřady zabránily prezidentu Maďarska, aby dne 21. srpna 2009 navštívil slovenské město Komárno a zúčastnil se tam slavnostního odhalení sochy svatého Štěpána. Rozsudkem ze dne 16. října 2012 Soudní dvůr žalobu maďarské vlády zamítl.

⁸ Srov. čl. 17 odst. 1 SEU, podle něhož Evropská komise „dohlíží na uplatňování práva Unie“.

⁹ Viz [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52017XC0119\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:52017XC0119(01)).

spektrum problémů (výtka ohledně chybné aplikace unijního práva ze strany členského státu, včasné nedodání konkrétní zprávy, nesprávně provedená transpozice apod.). Mechanismus EU Pilot funguje od dubna 2008, v návaznosti na změnu přístupu Komise u něj mezi lety 2017 a 2019 došlo k výraznému útlumu.

Postup řízení

Řízení zahajuje Komise buď z vlastní iniciativy, nebo na základě obdržené stížnosti. Komise komunikuje s kontaktními místy jednotlivých členských států prostřednictvím speciální internetové databáze. Řízení je zahájeno tím, že Komise prostřednictvím této databáze zašle členskému státu (jeho kontaktnímu místu) žádost o vyjádření k určitému problému, v němž spatřuje možné porušení unijního práva.

Po obdržení žádosti kontaktní místo, v případě České republiky konkrétně VLZ, obratem osloví resort, do jehož gesce dotčená problematika spadá. V úzké spolupráci s tímto resortem je pak vypracováno vyjádření. Standardní lhůta pro vyjádření členského státu je 10 týdnů. Ve vyjádření VLZ sdělí Komisi v závislosti na povaze případu navrhovaný způsob řešení. Například oznámí přijetí nápravných kroků nebo předloží Komisi argumenty podložené stanovisko, proč k porušení práva EU nedošlo, případně poskytne další relevantní informace.

Komise následně vyjádření vyhodnotí a odpověď buď akceptuje, čímž řízení v zásadě končí, nebo ji odmítne a v takovém případě obvykle následují další kroky (což zpravidla znamená zahájení řízení pro porušení unijního práva).

Pokud Komise v odpovědi nenalezne dostatek informací potřebných k rozhodnutí, požádá o jejich doplnění (případně i opakovaně).

Vývoj v roce 2019

V průběhu roku 2019 byly proti České republice zahájeny celkem 3 nové případy EU Pilot (v gesce MPO, resp. MŽP). Došlo tedy k mírnému nárůstu zahájených řízení oproti roku 2018, kdy byla zahájena 2 řízení (v porovnání s rokem 2016, kdy bylo zahájeno 20 řízení, se ale stále jedná o výrazně nižší počet).

Setrvalý zůstává počet „neformálních dotazů“, kdy se Komise telefonicky, emailem nebo prostřednictvím tzv. politického dopisu (zasílaného některým z komisařů na příslušného ministra) táže na konkrétní otázky buď v rámci otevřených případů, aniž by došlo k formálnímu posunu v řízení, nebo dokonce zcela mimo rámec jakéhokoliv běžícího řízení.

Průběh řízení o porušení unijního práva

Řízení podle čl. 258 SFEU

Komise zahajuje řízení z vlastní iniciativy nebo na základě stížnosti.¹⁰

Řízení je zahajováno buď na základě zjištění, že členský stát ke dni uplynutí lhůty pro transpozici neoznámil Komisi vnitrostátní předpisy představující úplnou transpozici dotčené směrnice (non-communication infringements; v češtině se používá pracovní označení nenotifikační řízení), nebo na základě názoru Komise, že vnitrostátní předpisy nejsou v souladu s předpisy EU (non-conformity infringements), nebo jsou aplikovány v rozporu s předpisy EU (bad application infringements; pro poslední dva druhy řízení se používá pracovní název věcná řízení).

Řízení je zahajováno zasláním tzv. formálního upozornění, resp. výzvy (*letter of formal notice*). Členskému státu je dána příležitost vyjádřit se k výtkám uvedeným ve formálním upozornění, a to zpravidla ve lhůtě 2 měsíců. Nepovažuje-li Komise odpověď členského státu za uspokojivou, následuje druhá fáze: Komise vydá odůvodněné stanovisko (*reasoned opinion*), které obsahuje podrobnou právní argumentaci vůči dosud přetrvávajícím výtkám a je podkladem pro případnou žalobu. Členský stát má zpravidla opět lhůtu 2 měsíců na odpověď.¹¹

Po marném uplynutí posledně uvedené lhůty může Komise podat žalobu k Soudnímu dvoru. Následuje standardní řízení před Soudním dvorem (žaloba, žalobní odpověď, případně replika a duplika, stejně jako vyjádření vedlejších účastníků a vyjádření hlavních účastníků řízení k vyjádřením vedlejších účastníků, ústní jednání, stanovisko generálního advokáta a rozsudek). Pokud se Soudní dvůr se žalobou Komise (alespoň zčásti) ztotožní, vydá rozsudek, kterým konstatuje porušení povinnosti ze strany členského státu (např. „Česká republika tím, že ve stanovené lhůtě nepřijala právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu

¹⁰ Stížnost může podat každý, nicméně musí být podaná na standardním formuláři – viz blíže https://ec.europa.eu/info/about-european-commission/contact/problems-and-complaints/complaints-about-breaches-eu-law/how-make-complaint-eu-level_cs. Dle ustálené judikatury Soudního dvora navíc platí, že „Komise není povinna zahájit řízení o nesplnění povinnosti, má v tomto ohledu diskreční pravomoc, která vylučuje právo jednotlivců vyžadovat od orgánu, aby zaujal stanovisko v určitém smyslu stejně jako právo podat žalobu na neplatnost proti jeho odmítnutí konat“ (rozsudek *Bavarian Lager v. Komise*, T-194/04, EU:T:2007:334, body 54 a 55 a citovaná judikatura; rozsudek *Komninou a další v. Komise*, C-167/06 P, EU:C:2007:633, bod 64).

¹¹ Okamžik uplynutí této lhůty je rozhodující pro případné řízení před Soudním dvorem. Dle ustálené judikatury „se existence nesplnění povinnosti musí posuzovat vzhledem ke stavu, v němž se členský stát nacházel v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku, a (...) změny, ke kterým došlo následně, nemohou být Soudním dvorem brány v úvahu“ (rozsudek *Komise v. Česká republika*, C-481/09, EU:C:2010:572, bod 9).

se směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/7/ES ze dne 15. února 2006 o řízení jakosti vod ke koupání a o zrušení směrnice 76/160/EHS, nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z této směrnice.“¹²).

Rozsudkem Soudního dvora nemůže být v této fázi uložena dotčenému členskému státu finanční sankce, s jedinou výjimkou zavedenou Lisabonskou smlouvou: podle čl. 260 odst. 3 SFEU může Komise navrhnout uložení paušální částky nebo penále (tedy dvou složek možné finanční sankce) již prvním rozsudkem v řízení vedeném z důvodu, že dotyčný stát *nesplnil povinnost sdělit opatření provádějící směrnici přijatou legislativním postupem* (týká se tedy jen nenotifikačních řízení, a to výhradně těch, jejichž předmětem je opožděná transpozice směrnic přijatých Evropským parlamentem a Radou, popř. jen Radou přímo na základě Smluv, tj. netýká se směrnic v přenesené pravomoci a prováděcích směrnic¹³). Z hlediska sankcí však Komise do konce roku 2016 navrhovala v těchto řízeních dle čl. 260 odst. 3 SFEU Soudnímu dvoru jen penále (tj. opakující se peněžní pokutu od vydání odsuzujícího rozsudku až do ukončení porušování unijního práva), navíc standardně Komise brala žalobu zpět, pokud k dokončení transpozice došlo v průběhu soudního řízení.

Ve sdělení o uplatňování práva EU z roku 2017 nicméně Komise oznámila, že bude přísnější při volbě sankcí v rámci možností, které jí poskytuje čl. 260 odst. 3 SFEU. Komise tak nově navrhuje i paušální částku (tj. jednorázovou sumu, v jejímž výpočtu lze zohlednit i zpětně dobu porušování unijního práva před vynesením rozsudku). Rozhodným okamžikem z hlediska řízení je přitom den, kdy uplyne lhůta pro odpověď členského státu na odůvodněné stanovisko. Komise tedy navrhne v rámci žaloby kromě penále též paušální částku, přičemž žalobu nevezme zpět, ani pokud členský stát transpozici dokončí před vynesením rozsudku.

Důvodem tohoto postupu je dle vyjádření Komise údajně skutečnost, že členské státy nedodržují transpoziční lhůty. Komise se domnívá, že tímto přísnějším uplatňováním sankcí by měla ustát stávající praxe, kdy členské státy mohly z řízení dle čl. 260 odst. 3 SFEU zpravidla vyváznout bez finančního postihu, pokud oznámily transpoziční opatření do vynesení rozsudku Soudního dvora.

S tím souvisí, že v případech porušení povinnosti oznámit ve stanovené lhůtě transpoziční opatření směrnic přijatých řádným legislativním postupem hodlá Komise podat žalobu k Soudnímu dvoru do 12 měsíců od zahájení řízení, pokud transpoziční předpisy nebudou do té doby přijaty.

V souladu s postojem avizovaným ve svém sdělení o uplatňování práva EU Komise nejprve zintenzivnila svou činnost v posledních letech, když v roce 2017 podala

¹² Rozsudek *Komise v. Česká republika*, C-481/09, cit. výše.

¹³ Srov. čl. 290 a 291 SFEU.

7 žalob na základě čl. 260 odst. 3 SFEU a následně v roce 2018 dokonce 21 žalob na základě uvedeného ustanovení, přičemž v roce 2019 tento typ žaloby použila pouze jednou ve věci C-658/19 *Komise v. Španělsko*. Ani v jednom případě však žaloba Komise nemířila proti České republice.

Zároveň došlo v průběhu roku 2019 k vyhlášení prvního a s napětím vyhláženého rozsudku Soudního dvora v režimu čl. 260 odst. 3 SFEU, a to ve věci C-543/17 *Komise v. Belgie*.¹⁴ Tímto rozsudkem Soudní dvůr objasnil pomezí sporu o úplnost a správnost transpozice.¹⁵ Jednak rozhodl, že Komise není oprávněna podat žalobu dle čl. 260 odst. 3 SFEU, pokud jde o otázku, zda oznámení provádějící ustanovení vnitrostátního práva správně provádí ustanovení směrnice. Nicméně Soudní dvůr zároveň upřesnil rozsah této notifikační povinnosti v tom smyslu, že členské státy jsou „*ve vztahu ke každému ustanovení (...) směrnice povinny uvést jedno či více vnitrostátních ustanovení, která zajišťují jeho provedení*“.¹⁶ Na základě tohoto upřesnění budou členské státy muset přistoupit nejen k podrobnějšímu oznámení vnitrostátních předpisů provádějící směrnici, ale rovněž k důkladnějšímu provedení směrnic než dosud.

Řízení podle čl. 260 odst. 2 SFEU

Je-li v řízení podle čl. 258 SFEU vydán odsuzující rozsudek, dotčený členský stát je v souladu s čl. 260 odst. 1 SFEU „*povinen přijmout opatření, která vyplývají z rozsudku Soudního dvora*“. Na splnění této povinnosti se Komise ptá zpravidla ve velmi krátké době od vydání rozsudku Soudního dvora (např. ve věci C-343/08 *Komise v. Česká republika*)¹⁷ [zaměstnanecké penzijní fondy] si Komise vyžádala tyto informace již po šesti týdnech od vydání rozsudku).

Není-li odpověď členského státu uspokojivá, může Komise zahájit řízení dle čl. 260 odst. 2 SFEU, jehož účelem je „*přimět členský stát, který je v prodlení, aby vyhověl rozsudku, kterým bylo rozhodnuto o nesplnění povinnosti*“.¹⁸ Řízení je zahajováno zasláním formálního upozornění (výzvy). Dotčenému členskému státu je dána

¹⁴ Rozsudek *Komise v. Belgie*, C-543/17, EU:C:2019:573.

¹⁵ Sama Komise v minulosti připustila, že „spor o tom, zda jsou oznámená prováděcí opatření nebo právní předpisy existující ve vnitrostátním právním řádu dostatečné, povede k zahájení běžného řízení o správném provedení směrnice podle článku 258 SFEU“ (Sdělení Komise – Provádění čl. 260 odst. 3 Smlouvy o fungování EU, Úř. věst. C 12, 15.1.2011, s. 1-5, bod 19), tj. nikoli řízení v režimu čl. 260 odst. 3 SFEU. I v praxi České republiky se však vyskytly případy, kdy byla sice oznámena plná transpozice, Komise však trvala na použitelnosti čl. 260 odst. 3 SFEU s poukazem např. na (údajnou) absenci transpozice toho či onoho ustanovení směrnice.

¹⁶ Rozsudek *Komise v. Belgie*, C-543/17, bod 59.

¹⁷ Rozsudek *Komise v. Česká republika*, C-343/08, EU:C:2010:14.

¹⁸ Rozsudek *Švédsko a další v. API a Komise*, C-514/07 P, C-528/07 P a C-532/07 P, EU:C:2010:541, bod 119.

příležitost vyjádřit se k formálnímu upozornění, a to zpravidla ve lhůtě 2 měsíců. Není-li odpověď uspokojivá, může Komise podat žalobu k Soudnímu dvoru (od vstupu Lisabonské smlouvy v platnost se již odůvodněné stanovisko nevydává a řízení podle čl. 260 odst. 2 SFEU je tedy, oproti řízení podle čl. 258 SFEU, o tento krok kratší).

V žalobě k Soudnímu dvoru navrhne Komise paušální částku (jednorázová sankce za nesplnění povinnosti od vydání prvního rozsudku do okamžiku zajištění nápravy či vydání rozsudku v režimu čl. 260 odst. 2 SFEU) a/nebo penále (opakující se sankce za nesplnění povinnosti od vydání rozsudku v režimu čl. 260 odst. 2 SFEU do okamžiku zajištění nápravy).

Stejně jako v případě výše uvedených nenotifikačních řízení dle čl. 260 odst. 3 SFEU navrhovala Komise původně pouze penále. Po prvním rozsudku Soudního dvora, kterým došlo k uložení obou sankcí (penále a paušální částky) současně,¹⁹ však Komise tuto praxi změnila a přijala sdělení „Použití článku 228 Smlouvy o ES“.²⁰ Od té doby Komise systematicky navrhuje uložení penále i paušální částky.

V roce 2019 byl vydán pouze jeden rozsudek v řízení podle čl. 260 odst. 2 SFEU, v jehož rámci uložil Soudní dvůr Irsku sankci za neprovedení posouzení vlivů na životní prostředí v rámci procesu povolování a výstavby větrného parku v Derrybrienu (denní penále ve výši 15.000,- EUR a paušální částku ve výši 5.000.000,- EUR).²¹ V porovnání s tím bylo v roce 2018 vydáno 5 rozsudků v rámci řízení podle čl. 260 odst. 2 SFEU.

Budoucí výhled

Dle výše uvedeného sdělení Komise o uplatňování práva EU jsou přednostně prošetřovány případy, kdy členské státy neoznámily prováděcí opatření (*non-communication infringements*), nebo kdy těmito opatřeními dle názoru Komise provedly směrnice ve vnitrostátním právu nesprávně (*non-conformity infringements*). Dále by se Komise měla zaměřovat na případy podle čl. 260 odst. 2 SFEU, kdy členské státy nerespektují rozsudek Soudního dvora, nebo kdy vážně poškodily finanční zájmy EU nebo narušily výlučné pravomoci EU podle čl. 2 odst. 1 SFEU ve spojení s článkem 3 SFEU. Velkou důležitost hodlá Komise přikládat případům nesplnění povinnosti, které odhalují systémové nedostatky narušující fungování institucionálního rámce EU.²² V této souvislosti lze v praxi zaznamenat zejména větší

¹⁹ Rozsudek *Komise v. Francie*, C-304/02, EU:C:2005:444. Francii bylo uloženo zaplatit penále ve výši 57 761 250,- EUR za každé šestiměsíční období dalšího neplnění prvního rozsudku a paušální částku ve výši 20 000 000,- EUR.

²⁰ SEK(2005) 1658.

²¹ *Komise v Irsko*, C-261/18, EU:C:2019:955.

²² Sdělení Komise, str. 8.

důraz Komise na vymáhání práva u případů, kdy členské státy neoznámily prováděcí opatření (*non-communication infringements*).

Úloha vládního zmocněnce v řízení o porušení unijního práva

VLZ „zastupuje a hájí zájmy České republiky v řízeních před Soudním dvorem EU a v řízeních o porušení unijního práva ve fázi řízení s Evropskou komisí, včetně kroků jim předcházejících“. Je tedy nejen zástupcem České republiky před samotným Soudním dvorem EU, ale je i „prostředníkem mezi Evropskou komisí a orgány České republiky a (...) zástupcem České republiky v řízeních o porušení [unijního práva]“ a je rovněž kontaktním místem pro EU Pilot.²³

V řízení o porušení unijního práva tak VLZ přijímá formální upozornění (výzvy) a odůvodněná stanoviska Komise a spolupracuje s jednotlivými rezorty, do jejichž gesce spadá předmět řízení (zejména dotčené právní předpisy), za účelem určení přístupu k řízení (odmítnutí tvrzení Komise, nebo naopak informování Komise o opatřeních k nápravě) a za účelem přípravy odpovědi.

Následně, v případě, že je v řízení o porušení unijního práva podána žaloba k Soudnímu dvoru, činí VLZ, opět ve spolupráci s příslušnými rezorty, i všechny úkony v řízení před Soudním dvorem (v reakci na žalobu vypracovává žalobní odpověď, v reakci na repliku vypracovává dupliku, zastupuje vládu ČR na případném ústním jednání).

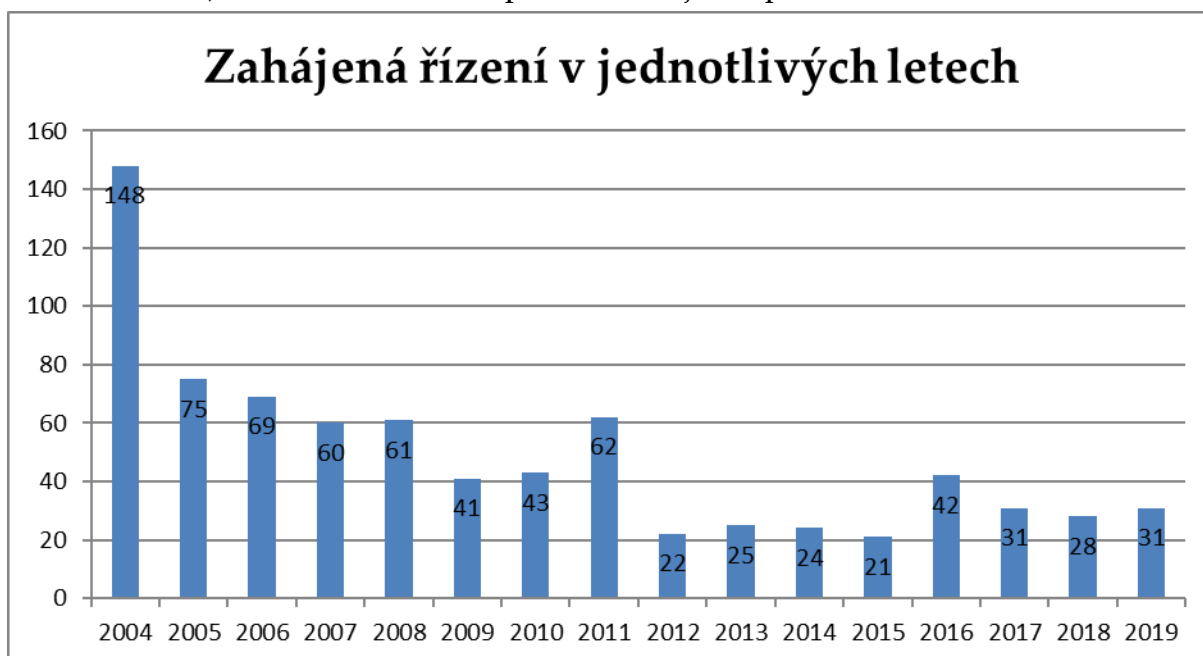
V případě potřeby je VLZ oprávněn vyžadovat potřebnou součinnost i dalších dotčených subjektů (zákon č. 186/2011 Sb., o poskytování součinnosti pro účely řízení před některými mezinárodními soudy a jinými mezinárodními kontrolními orgány a o změně zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů).

²³ Viz čl. 3 Statutu VLZ.

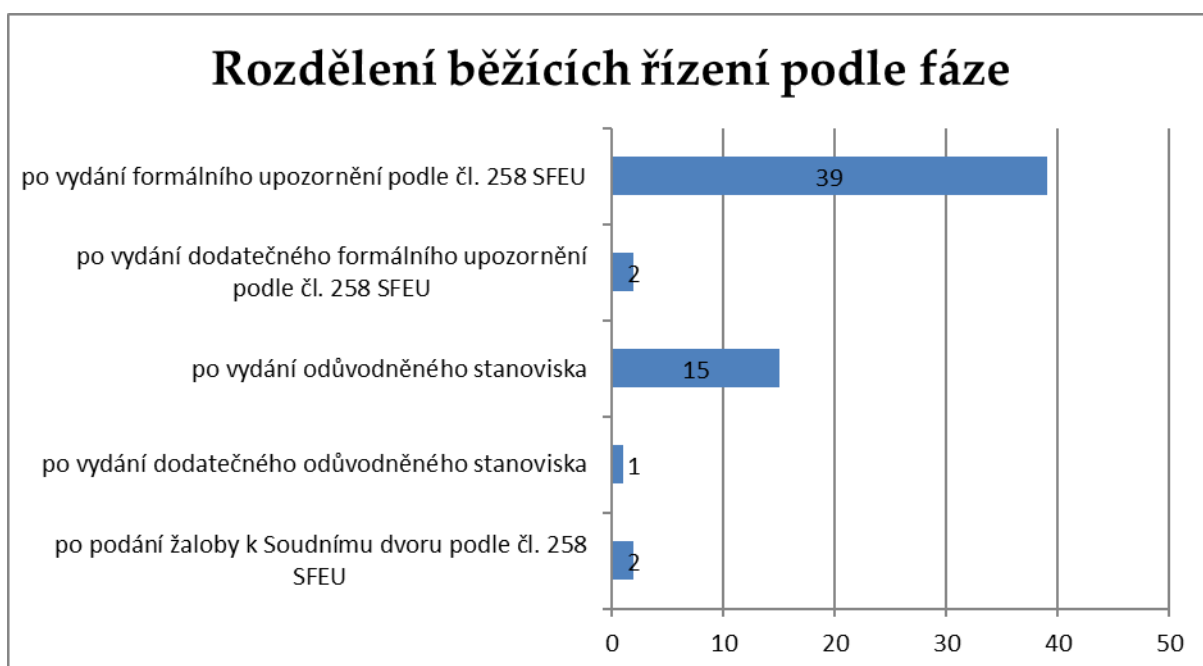
Řízení o porušení unijního práva vedená proti ČR

Celkový přehled

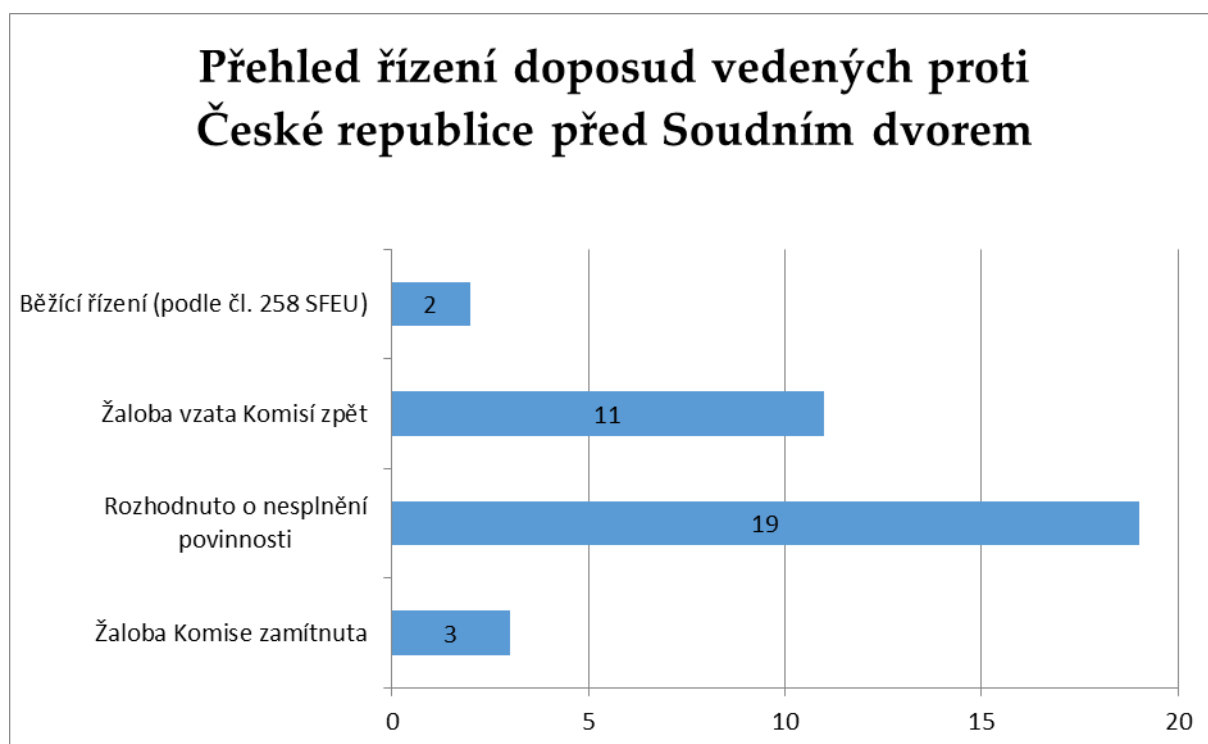
Do 31. prosince 2019 bylo proti ČR zahájeno (od přistoupení k Evropské unii dne 1. května 2004) celkem 783 řízení o porušení unijního práva.

Ze všech dosud zahájených řízení probíhá k 31. prosinci 2019 celkem 59 řízení o porušení unijního práva, která se k tomuto dni nacházela v následujících fázích:

Jen 35 z celkového počtu řízení o porušení unijního práva zahájených ode dne přistoupení České republiky k EU vyústilo do 31. prosince 2019 v podání žaloby k Soudnímu dvoru podle čl. 258 SFEU,²⁴ resp. v jednom případě následně v podání žaloby dle čl. 260 odst. 2 SFEU.²⁵ Předmětem většiny těchto soudních žalob (18) byla absence transpozice směrnice. Ve zbývajících případech bylo ČR vytýkáno porušení unijního práva spočívající v nesprávné (či neúplné) transpozici směrnice či nesprávné aplikaci unijního práva.

Tabulka pro přehlednost uvádí i řízení, kde Komise vzala žalobu zpět. Jde o situace, kdy dotčený členský stát v průběhu řízení před Soudním dvorem napraví vytýkané porušení práva EU. Řízení je na základě toho ukončeno bez vydání rozsudku ve věci. S ohledem na novou praxi Komise při uplatňování čl. 260 odst. 3 SFEU, v jejímž rámci Komise už nebude brát zpět žaloby v rámci nenotifikačních řízení, bude v budoucnu docházet ke zpětvzetí žalob pouze po nápravě vytýkaného porušení práva EU u věcných řízení.

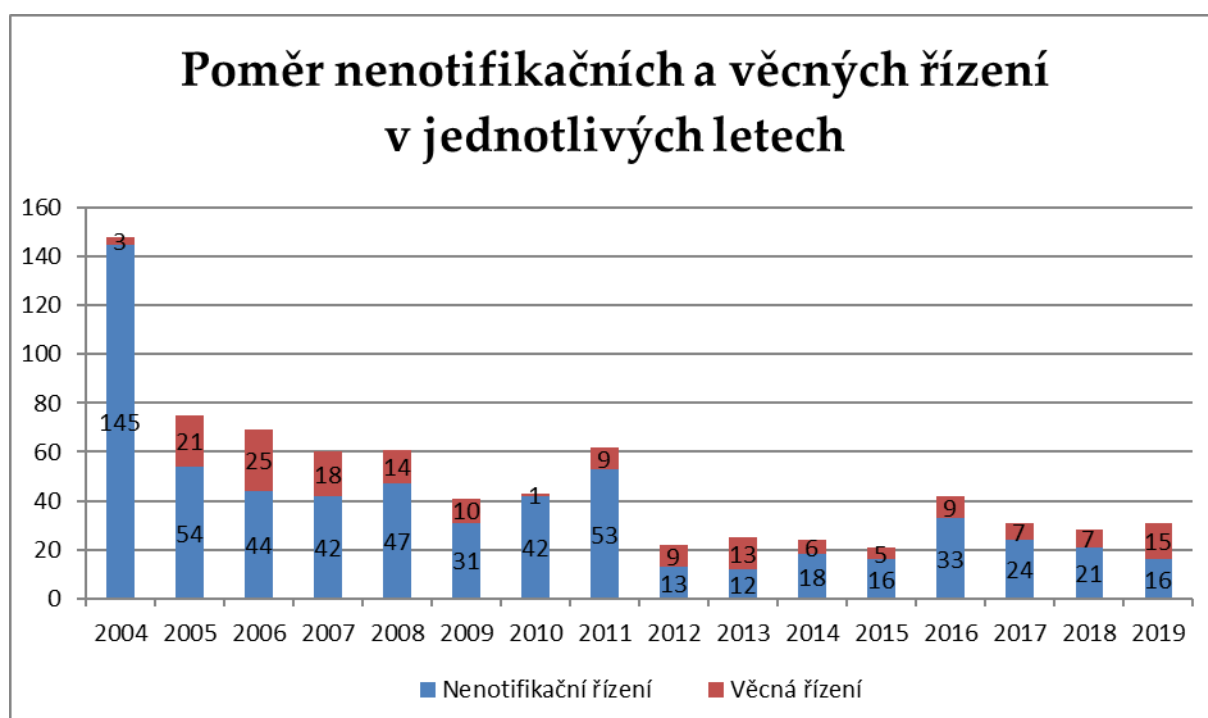
²⁴ V roce 2019 byla vůči České republice podána pouze jedna žaloba, a to ve věci C-305/19 *Komise v. Česká republika* [vystavování certifikátů energetické náročnosti ve větších budovách často navštěvovaných veřejností].

²⁵ Do této „druhé“ fáze řízení podle čl. 260 odst. 2 SFEU se dostalo řízení *Komise v. Česká republika*, C-241/11, EU:C:2013:423 [instituce zaměstnaneckého penzijního pojištění].

Nutno dodat, že Soudní dvůr rozhodne o nesplnění povinnosti členským státem i v případě, že žalobě Komise vyhoví jen zčásti, resp. shledá za odůvodněné jen některé žalobní důvody uplatněné Komisí.²⁶

Nenotifikační v. věcná řízení

Pokud jde o celkový poměr typů řízení – nenotifikačních vůči věcným – lze konstatovat, že do 31. prosince 2019 bylo vůči České republice zahájeno 611 nenotifikačních řízení a 172 věcných řízení. Jak vyplývá z přiloženého grafu, dochází ke snížení počtu nenotifikačních řízení v porovnání s předchozími lety, a to navzdory nové praxi Komise při uplatňování čl. 260 odst. 3 SFEU.

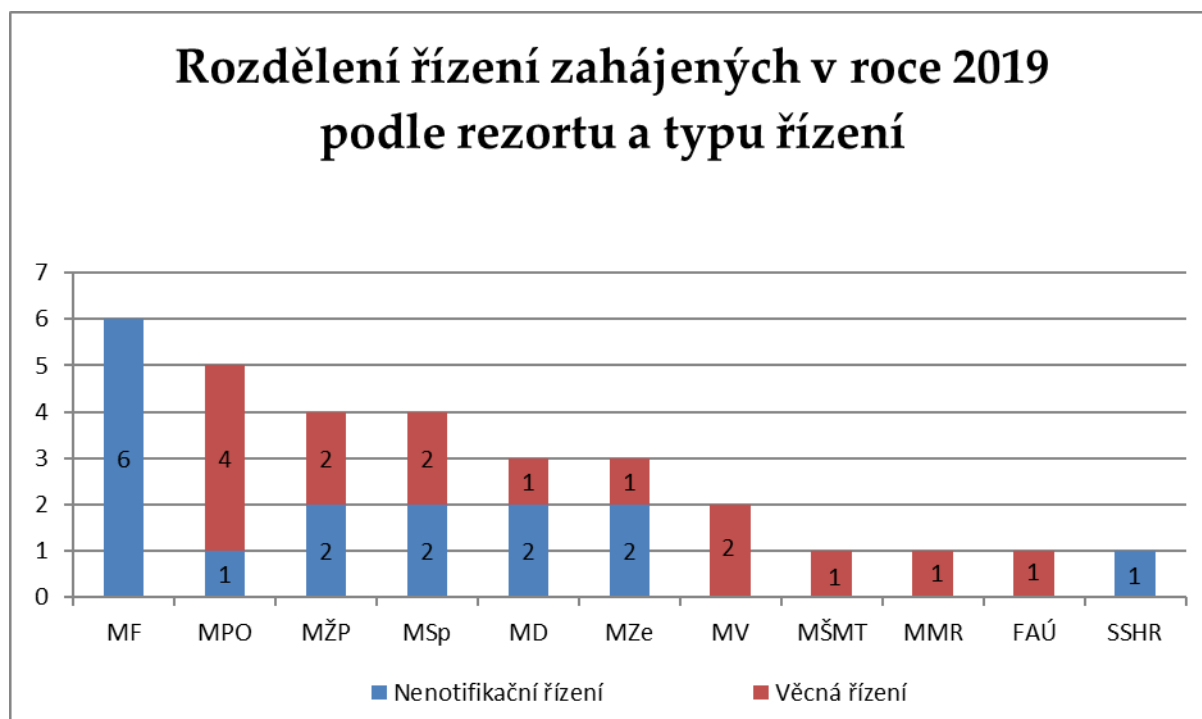
Vývoj v roce 2019 – nově zahájená řízení

V průběhu roku 2019 zahájila Komise proti České republice 31 nových řízení o porušení unijního práva, z toho 16 nenotifikačních a 15 věcných. Současně vydala dvě tzv. doplňující formální upozornění. Tato dodatečná či opakovaná rozhodnutí vydává Komise zpravidla tehdy, pokud chce rozšířit rozsah řízení o nové prvky,

²⁶ Viz rozsudek *Komise v. Česká republika*, C-545/10, EU:C:2013:509, v němž Soudní dvůr vyhověl čtyřem ze šesti žalobních důvodů.

např. pokud v mezidobí došlo ke změně skutkových okolností nebo k vývoji v judikatuře Soudního dvora. V takovém případě je zapotřebí zpřesnit rozsah výtek vůči členskému státu, aby mu byla dána možnost se hájit.

Z 16 zahájených nenotifikačních řízení se jich 10 týkalo směrnic přijatých řádným legislativním postupem, tedy směrnic, které spadají do působnosti čl. 260 odst. 3 SFEU. Z těchto 10 řízení byla v průběhu roku 2019 zastavena 3 řízení.

Přehled nenotifikačních řízení zahájených v roce 2019

<i>Číslo</i>	<i>Předmět řízení</i>	<i>Zahájeno</i>
2019/0025	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2370, kterou se mění směrnice 2012/34/EU, pokud jde o otevření trhu vnitrostátních služeb v přepravě cestujících po železnici a správu a řízení železniční infrastruktury	30.1.2019
2019/0026	Směrnice Rady (EU) 2016/1164, kterou se stanoví pravidla proti praktikám vyhýbání se daňovým povinnostem, které mají přímý vliv na fungování vnitřního trhu	30.1.2019
2019/0027	Směrnice Rady (EU) 2017/2455, kterou se mění směrnice 2006/112/ES a směrnice 2009/132/ES, pokud jde o určité povinnosti v oblasti daně z přidané hodnoty při poskytování služeb a prodeji zboží na dálku	30.1.2019
2019/0107	Směrnice Rady (EU) 2016/1065, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o zacházení s poukazy	20.3.2019
2019/0108	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2341 o činnostech institucí zaměstnaneckého penzijního pojištění (IZPP) a dohledu nad nimi	20.3.2019
2019/0177	Směrnice Komise (EU) 2019/514, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/43/ES, pokud jde o seznam produktů pro obranné účely	23.7.2019
2019/0178	Směrnice Komise (EU) 2018/1846, kterou se s ohledem na vědecký a technický pokrok mění přílohy směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/68/ES o pozemní přepravě nebezpečných věcí	23.7.2019
2019/0179	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/828, kterou se mění směrnice 2007/36/ES, pokud jde o podporu dlouhodobého zapojení akcionářů	23.7.2019

2019/0180	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/800 o procesních zárukách pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými osobami v trestním řízení	23.7.2019
2019/0181	Směrnice Rady (EU) 2017/1852 o mechanismech řešení daňových sporů v Evropské unii	23.7.2019
2019/0265	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie	19.9.2019
2019/0266	Prováděcí směrnice Komise (EU) 2019/114, kterou se mění směrnice 2003/90/ES a 2003/91/ES, kterými se stanoví prováděcí opatření k článku 7 směrnice Rady 2002/53/ES a k článku 7 směrnice Rady 2002/55/ES, pokud jde o minimum znaků, na které se zkoušky vztahují, a minimální podmínky pro zkoušení určitých odrůd druhů zemědělských rostlin a druhů zeleniny	19.9.2019
2019/0267	Prováděcí směrnice Komise (EU) 2019/523, kterou se mění přílohy I až V směrnice Rady 2000/29/ES o ochranných opatřeních proti zavlékání organismů škodlivých rostlinám nebo rostlinným produktům do Společenství a proti jejich rozšiřování na území Společenství	19.9.2019
2019/0309	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/410, kterou se mění směrnice 2003/87/ES za účelem posílení nákladově efektivních způsobů snižování emisí a investic do nízkouhlíkových technologií a rozhodnutí (EU) 2015/1814	22.11.2019
2019/0310	Směrnice Komise (EU) 2018/1581, kterou se mění směrnice Rady 2009/119/ES, pokud jde o metody výpočtu povinností udržovat zásoby	22.11.2019
2019/0311	Směrnice Komise (EU) 2018/350, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/18/ES, pokud jde o hodnocení rizika geneticky modifikovaných organismů pro životní prostředí	22.11.2019

Přehled věcných řízení zahájených v roce 2019

Číslo	Předmět řízení	Zahájeno
2018/2271	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU o udělování koncesí, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU o zadávání veřejných zakázek a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb	25.1.2019
2018/2287	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES o uznávání odborných kvalifikací	25.1.2019
2018/2315	Nedostatečné provedení nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů	25.1.2019
2018/2339	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU o energetické účinnosti	25.1.2019
2018/2367	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1513, již se mění směrnice 98/70/ES o jakosti benzinu a motorové nafty a směrnice 2009/28/ES o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů	25.1.2019
2016/4222	Nesprávné provedení nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat	25.1.2019
2019/2037	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES	8.3.2019
2018/2382	Nesprávné provedení směrnice 2006/123/ES o službách na vnitřním trhu, pokud jde o jednotná kontaktní místa pro poskytovatele služeb	7.6.2019

2019/2043	Nesprávná implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/22/ES o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací (směrnice o univerzální službě), pokud jde o provádění řešení rovnocenného přístupu zdravotně postižených koncových uživatelů ke službám tísňového volání v České republice	26.7.2019
2019/2053	Nesprávná implementace prováděcího nařízení Komise (EU) 2016/480 o zavedení společných pravidel pro propojení vnitrostátních elektronických rejstříků podniků silniční dopravy a o zrušení nařízení (EU) č. 1213/2010	26.7.2019
2019/2098	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV	26.7.2019
2019/2146	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních (OEEZ)	26.7.2019
2019/2171	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany	26.7.2019
2019/4055	Nesplnění povinností vyplývajících z čl. 34 ve spojení s čl. 36 Smlouvy o fungování Evropské unie z důvodu údajného omezení aktivních hromosvodů v přístupu na trh	26.7.2019
2019/2228	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/93/EU o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2004/68/SVV	11.10.2019

Rozhodnutí Komise o postupu v běžících řízeních učiněná v průběhu roku 2019

V průběhu roku 2019 vydala Komise v 10 řízeních odůvodněné stanovisko a ve 2 řízeních vydala dodatečné formální upozornění. Stejně tak rozhodla o podání jedné žaloby. Oproti tomu nevydala žádné dodatečné odůvodněné stanovisko.

<i>Číslo</i>	<i>Předmět řízení</i>	<i>Rozhodnutí</i>	<i>Datum</i>
2016/2131	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/31/EU o energetické náročnosti budov	rozhodnuto o podání žaloby	24.1.2019
2018/0145	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV	odůvodněné stanovisko	25.1.2019
2017/4036	Nesprávná aplikace nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 305/2011, kterým se stanoví harmonizované podmínky pro uvádění stavebních výrobků na trh a kterým se zrušuje směrnice Rady 89/106/EHS, a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti v případě uvádění na trh svodidel	dodatečné formální upozornění	8.3.2019
2018/0061	Směrnice Komise (EU) 2016/1106, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2006/126/ES o řidičských průkazech	odůvodněné stanovisko	26.7.2019

2018/0317	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/853, kterou se mění směrnice Rady 91/477/EHS o kontrole nabývání a držení zbraní	odůvodněné stanovisko	26.7.2019
2016/4222	Nesprávná implementace nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat	odůvodněné stanovisko	26.7.2019
2012/2239	Soudní přezkum neudělení víza	dodatečné formální upozornění	11.10.2019
2019/0181	Směrnice Rady (EU) 2017/1852 o mechanismech řešení daňových sporů v Evropské unii	odůvodněné stanovisko	28.11.2019
2019/2053	Nesprávná implementace prováděcího nařízení Komise (EU) 2016/480 o zavedení společných pravidel pro propojení vnitrostátních elektronických rejstříků podniků silniční dopravy a o zrušení nařízení (EU) č. 1213/2010	odůvodněné stanovisko	28.11.2019
2018/2271	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU o udělování koncesí, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU o zadávání veřejných zakázek a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb	odůvodněné stanovisko	28.11.2019

2018/2287	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES o uznávání odborných kvalifikací	odůvodněné stanovisko	28.11.2019
2018/2315	Nedostatečné provedení nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů	odůvodněné stanovisko	28.11.2019
2016/4003	Nevyhlášení všech evropských významných lokalit v ČR dle směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin	odůvodněné stanovisko	28.11.2019

Řízení ukončená v roce 2019

Celkem bylo v roce 2019 ukončeno 41 řízení (z toho 27 nenotifikačních a 14 věcných).

<i>Číslo</i>	<i>Předmět řízení</i>	<i>Ukončeno</i>
2018/0015	Směrnice Rady (EU) 2016/2258, kterou se mění směrnice 2011/16/EU, pokud jde o přístup daňových orgánů k informacím pro boj proti praní peněz	24.1.2019
2018/0144	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/50/EU o minimálních požadavcích na podporu mobility pracovníků mezi členskými státy zlepšením nabývání a zachování doplňkových důchodových práv	24.1.2019
2017/0318	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/719, kterou se mění směrnice Rady 96/53/ES, kterou se pro určitá silniční vozidla provozovaná v rámci Společenství stanoví maximální přípustné rozměry pro vnitrostátní a mezinárodní provoz a maximální přípustné hmotnosti pro mezinárodní provoz	24.1.2019

2016/0608	Prováděcí směrnice Komise (EU) 2015/2392 k nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 596/2014, pokud jde o oznamování skutečných nebo možných porušení tohoto nařízení příslušným orgánům	24.1.2019
2016/0717	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/36/EU o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem zaměstnání jako sezónní pracovníci	24.1.2019
2018/2194	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/21/ES o souladu s požadavky na stát vlajky	24.1.2019
2017/4003	Namítané protiprávní prodloužení smlouvy na elektronické mýtné	24.1.2019
2011/4089	Neuznání některých nizozemských puncovních značek	7.3.2019
2018/2166	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES o uznávání odborných kvalifikací ve znění směrnice 2013/55/EU, kterou se mění směrnice 2005/36/ES o uznávání odborných kvalifikací a nařízení (EU) č. 1024/2012 o správní spolupráci prostřednictvím systému pro výměnu informací o vnitřním trhu („nařízení o systému IMI“)	7.3.2019
2016/0508	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/40/EU o sbližování právních a správních předpisů členských států týkajících se výroby, obchodní úpravy a prodeje tabákových a souvisejících výrobků a o zrušení směrnice 2001/37/ES	7.3.2019
2006/2230	Podmínka českého občanství u notářů	11.4.2019
2018/0012	Směrnice Komise (EU) 2016/2037, kterou se mění směrnice Rady 75/324/EHS, pokud jde o maximální povolený tlak aerosolových rozprašovačů, a o přizpůsobení jejích ustanovení o označování nařízení EP a Rady (ES) č. 1272/2008 o klasifikaci, označování a balení látek a směsí	11.4.2019

2017/0049	Směrnice Rady 2014/112/EU, kterou se provádí Evropská dohoda o úpravě některých aspektů úpravy pracovní doby v odvětví vnitrozemské vodní dopravy uzavřená Evropským svazem vnitrozemské plavby (EBU), Evropskou organizací lodních kapitánů (ESO) a Evropskou federací pracovníků v dopravě (ETF)	6.6.2019
2018/0251	Směrnice Komise (EU) 2017/164, kterou se stanoví čtvrtý seznam směrných limitních hodnot expozice na pracovišti podle směrnice Rady 98/24/ES a kterou se mění směrnice Komise 91/322/EHS, 2000/39/ES a 2009/161/EU	6.6.2019
2017/0316	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/45/EU o pravidelných technických prohlídkách motorových vozidel a jejich přípojných vozidel a o zrušení směrnice 2009/40/ES	6.6.2019
2017/2042	Nesprávné provedení prováděcí směrnice Komise 2014/111/EU, kterou se mění směrnice 2009/15/ES s ohledem na přijetí určitých předpisů a souvisejících změn některých úmluv a protokolů Mezinárodní námořní organizace (IMO)	6.6.2019
2013/4079	Nesprávné uplatnění směrnice EIA na projekt skládkování nebezpečného odpadu z lagun Ostramo	6.6.2019
2019/0026	Směrnice Rady (EU) 2016/1164, kterou se stanoví pravidla proti praktikám vyhýbání se daňovým povinnostem, které mají přímý vliv na fungování vnitřního trhu	25.7.2019
2019/0027	Směrnice Rady (EU) 2017/2455, kterou se mění směrnice 2006/112/ES a směrnice 2009/132/ES, pokud jde o určité povinnosti v oblasti daně z přidané hodnoty při poskytování služeb a prodeji zboží na dálku	25.7.2019
2019/0107	Směrnice Rady (EU) 2016/1065, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o zacházení s poukazy	25.7.2019

2018/0145	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/680 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů příslušnými orgány za účelem prevence, vyšetřování, odhalování či stíhání trestných činů nebo výkonu trestů, o volném pohybu těchto údajů a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2008/977/SVV	25.7.2019
2018/0148	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/943 o ochraně nezveřejněného know-how a obchodních informací (obchodního tajemství) před jejich neoprávněným získáním, využitím a zpřístupněním	25.7.2019
2017/0253	Směrnice Rady (EU) 2015/652, kterou se stanoví metody výpočtu a požadavky na podávání zpráv podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/70/ES o jakosti benzínu a motorové nafty	25.7.2019
2018/0319	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1629, kterou se stanoví technické požadavky pro plavidla vnitrozemské plavby, mění směrnice 2009/100/ES a zrušuje směrnice 2006/87/ES	25.7.2019
2018/0320	Směrnice Komise v přenesené pravomoci (EU) 2018/970, kterou se mění přílohy II, III a V směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1629, kterou se stanoví technické požadavky pro plavidla vnitrozemské plavby	25.7.2019
2017/0452	Směrnice Komise v přenesené pravomoci (EU) 2017/593, kterou se doplňuje směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/65/EU, pokud jde o ochranu finančních nástrojů a peněžních prostředků patřících zákazníkům, povinnosti při řízení produktů a pravidla vztahující se na poskytování nebo přijímání poplatků, provizí nebo jiných peněžních či nepeněžních výhod	25.7.2019
2016/0609	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/57/EU o trestních sankcích za zneužívání trhu	25.7.2019
2018/2035	Nesprávné provedení směrnice Rady 2011/70/Euratom, kterou se stanoví rámec Společenství pro odpovědné a bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem	25.7.2019

2018/0149	Směrnice Komise (EU) 2017/2096, kterou se mění příloha II směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/53/ES o vozidlech s ukončenou životností	10.10.2019
2018/0315	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2102 o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací subjektů veřejného sektoru	10.10.2019
2015/0379	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany	10.10.2019
2015/0380	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu	10.10.2019
2016/2016	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/35/ES o odpovědnosti za životní prostředí v souvislosti s prevencí a nápravou škod na životním prostředí	10.10.2019
2018/2056	Nesprávné provedení směrnice Rady 2014/107/EU, již se mění směrnice 2011/16/EU, pokud jde o povinnou automatickou výměnu informací v oblasti daní	10.10.2019
2016/2126	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/59/ES o vydávání osvědčení strojvedoucím obsluhujícím hnací vozidla a vlaky v železničním systému Společenství	10.10.2019
2019/2196	Neprovedení notifikace jmenovaných subjektů pro účely nařízení (EU) 2018/302 Evropského parlamentu a Rady o řešení neoprávněného zeměpisného blokování a dalších forem diskriminace založených na státní příslušnosti, místě bydliště či místě usazení zákazníků v rámci vnitřního trhu a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004 a (EU) 2017/2394 a směrnice 2009/22/ES	10.10.2019
2014/4234	Vývoz paliva Geobal z České republiky do Polska	10.10.2019
2014/0047	Směrnice Rady 2011/85/EU o požadavcích na rozpočtové rámce členských států	27.11.2019

2019/0266	Prováděcí směrnice Komise (EU) 2019/114, kterou se mění směrnice 2003/90/ES a 2003/91/ES, kterými se stanoví prováděcí opatření k článku 7 směrnice Rady 2002/53/ES a k článku 7 směrnice Rady 2002/55/ES, pokud jde o minimum znaků, na které se zkoušky vztahují, a minimální podmínky pro zkoušení určitých odrůd druhů zemědělských rostlin a druhů zeleniny	27.11.2019
2019/0267	Prováděcí směrnice Komise (EU) 2019/523, kterou se mění přílohy I až V směrnice Rady 2000/29/ES o ochranných opatřeních proti zavlečení organismů škodlivých rostlinám nebo rostlinným produktům do Společenství a proti jejich rozšiřování na území Společenství	27.11.2019
2019/2209	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu ve znění směrnice 2014/51/EU (OMNIBUS II)	27.11.2019

Řízení projednávána v roce 2019 před Soudním dvorem

Během prvního čtvrtletí roku 2019 vynesl Soudní dvůr rozsudek v řízení ve věci C-399/17 *Komise v. Česká republika*, v níž bylo České republice vytýkáno, že odmítla údajně v rozporu s nařízením o přepravě odpadů zajistit, aby byla látka Geobal, která byla vyvezena do Polska, převzata zpět do České republiky. Soudní dvůr žalobu zamítl, neboť shledal, že Komise nijak neprokázala, že by vývoz látky Geobal z České republiky do Polska představoval nedovolenou přepravu odpadu.²⁷

Během roku 2019 probíhala rovněž ústní fáze řízení ve věci C-719/17 *Komise v. Česká republika*, v níž je České republice vytýkána nedostatečná implementace rozhodnutí Rady o relokacích uprchlíků. Dne 31. října 2019 vydala generální advokáta své stanovisko v uvedené věci, v němž Soudnímu dvoru navrhuje, aby byla žaloba shledána za opodstatněnou.

Dále probíhala písemná fáze řízení ve věci C-305/19 *Komise v. Česká republika*, v níž je České republice vytýkáno, že nezajistila vystavení certifikátů energetické náročnosti v určitých budovách často navštěvovaných veřejností.

Žaloba v režimu čl. 260 odst. 3 SFEU nebyla proti České republice doposud podána.

²⁷ *Komise v. Česká republika*, C-399/17, EU:C:2019:200.

Přehled řízení o porušení unijního práva běžících ke dni 31. prosince 2019

Ke dni 31. prosince 2019 bylo proti České republice vedeno celkem 59 řízení pro porušení povinnosti, z toho 38 věcných a 21 nenotifikačních.

<i>Číslo</i>	<i>Předmět řízení</i>	
2017/2092	Nedostatečná implementace rozhodnutí Rady o relokačních uprchlíků	po podání žaloby
2016/2131	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/31/EU o energetické náročnosti budov	po podání žaloby
2008/2186	Překračování mezních limitů PM10 v ovzduší stanovených směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/50/ES o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu	dodatečné odůvodněné stanovisko
2011/2077	Nesprávná transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/38/ES o právu občanů Unie a rodinných příslušníků svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států	odůvodněné stanovisko
2012/2115	Právo občanů EU stát se členy politické strany nebo ji založit	odůvodněné stanovisko
2015/0176	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/138/ES o přístupu k pojišťovací a zajišťovací činnosti a jejím výkonu (Solventnost II)	odůvodněné stanovisko
2015/0177	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/51/EU, kterou se mění směrnice 2003/71/ES a 2009/138/ES a nařízení 1060/2009, 1094/2010 a 1095/2010 s ohledem na pravomoci Evropského orgánu dohledu	odůvodněné stanovisko

2013/2048	Nesprávná transpozice směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/92/EU o posuzování vlivů některých veřejných a soukromých záměrů na životní prostředí (EIA)	odůvodněné stanovisko
2017/0317	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/47/EU o silničních technických kontrolách užitkových vozidel provozovaných v Unii a o zrušení směrnice 2000/30/ES	odůvodněné stanovisko
2018/0061	Směrnice Komise (EU) 2016/1106, kterou se mění směrnice EP a Rady 2006/126/ES o řidičských průkazech	odůvodněné stanovisko
2016/4222	Nesprávná implementace nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 882/2004 o úředních kontrolách za účelem ověření dodržování právních předpisů týkajících se krmiv a potravin a pravidel o zdraví zvířat a dobrých životních podmínkách zvířat	odůvodněné stanovisko
2016/4003	Nevyhlášení všech evropských významných lokalit v ČR dle směrnice Rady 92/43/EHS o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin	odůvodněné stanovisko
2018/2315	Nedostatečné provedení nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1143/2014 o prevenci a regulaci zavlékání či vysazování a šíření invazních nepůvodních druhů	odůvodněné stanovisko
2018/2271	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU o udělování koncesí, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU o zadávání veřejných zakázek a směrnice Evropského	odůvodněné stanovisko

	parlamentu a Rady 2014/25/EU o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb	
2018/2287	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/36/ES o uznávání odborných kvalifikací	odůvodněné stanovisko
2019/2053	Nesprávná implementace prováděcího nařízení Komise (EU) 2016/480 o zavedení společných pravidel pro propojení vnitrostátních elektronických rejstříků podniků silniční dopravy a o zrušení nařízení (EU) č. 1213/2010	odůvodněné stanovisko
2019/0181	Směrnice Rady (EU) 2017/1852 o mechanismech řešení daňových sporů v Evropské unii	odůvodněné stanovisko
2017/4036	Nesprávná aplikace nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 305/2011, kterým se stanoví harmonizované podmínky pro uvádění stavebních výrobků na trh a kterým se zrušuje směrnice Rady 89/106/EHS, a směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1535 o postupu při poskytování informací v oblasti technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti v případě uvádění na trh svodidel	dodatečné formální upozornění
2012/2239	Soudní přezkum neudělení víza	dodatečné formální upozornění
2005/2039	Neslučitelnost dohody mezi vládou České republiky a vládou Spojených států amerických o letecké dopravě s právem Společenství	formální upozornění

2011/2015	Neslučitelnost dohody mezi vládou České republiky a Ruskou federací o letecké dopravě s právem Společenství	formální upozornění
2011/4154	Stížnost na neprovedení plné EIA ve vztahu k projektu Závod na energetické využití komunálního odpadu Chotíkov - ZEVO Chotíkov	formální upozornění
2014/2104	Nesplnění požadavků nařízení 550/2004 a 549/2004 o poskytování letových navigačních služeb na jednotném evropském nebi	formální upozornění
2014/2174	Nesprávné uplatňování směrnice Rady 2000/43/ES, kterou se provádí zásada rovného zacházení s osobami bez ohledu na jejich rasu nebo etnický původ, v oblasti vzdělávání	formální upozornění
2016/2062	Překračování mezních limitů NO ₂ stanovených směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2008/50/ES o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu	formální upozornění
2016/2117	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/57/ES o interoperabilitě železničního systému ve Společenství	formální upozornění
2016/2141	Nesprávná aplikace směrnice Rady 91/271/EHS o čištění městských odpadních vod	formální upozornění
2016/2175	Nesprávné provedení čl. 13 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 715/2007 o schvalování typu motorových vozidel z hlediska emisí z lehkých osobních vozidel a z užitkových vozidel (Euro 5 a Euro 6) a z hlediska přístupu k informacím	formální upozornění

	o opravách a údržbě a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2007/46/ES, kterou se stanoví rámec pro schvalování motorových vozidel a jejich přípojných vozidel, jakož i systémů, konstrukčních částí a samostatných technických celků určených pro tato vozidla	
2017/2075	Nesprávná aplikace směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/49/ES o hodnocení a řízení hluku ve venkovním prostředí, pokud se týká hlukových map a akčních plánů v ČR	formální upozornění
2017/2084	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2010/63/EU o ochraně zvířat používaných pro vědecké účely	formální upozornění
2017/0315	Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/41/EU o evropském vyšetřovacím příkazu v trestních věcech	formální upozornění
2017/2152	Nesprávné provedení směrnice 2009/72/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a směrnice 2009/73/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem	formální upozornění
2018/2025	Nepřijetí národního programu v souladu se směrnicí Rady 2011/70/Euratom, kterou se stanoví rámec Společenství pro odpovědné a bezpečné nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem	formální upozornění
2018/0146	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/681 o používání údajů jmenné evidence cestujících (PNR) pro prevenci, odhalování, vyšetřování	formální upozornění

a stíhání teroristických trestných činů
a závažné trestné činnosti

2018/0147	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/801 o podmínkách vstupu a pobytu státních příslušníků třetích zemí za účelem výzkumu, studia, stáže, dobrovolnické služby, programů výměnných pobytů žáků či vzdělávacích projektů a činnosti au-pair	formální upozornění
2018/2262	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/50/ES o kvalitě vnějšího ovzduší a čistším ovzduší pro Evropu	formální upozornění
2018/0316	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1564 o některých povolených způsobech užití některých děl a jiných předmětů chráněných autorským právem a právy s ním souvisejícími ve prospěch osob nevidomých, osob se zrakovým postižením nebo osob s jinými poruchami čtení a o změně směrnice 2001/29/ES o harmonizaci určitých aspektů autorského práva a práv s ním souvisejících v informační společnosti	formální upozornění
2018/0318	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/541 o boji proti terorismu, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2002/475/SVV a mění rozhodnutí Rady 2005/671/SVV	formální upozornění
2018/2339	Nesprávné provedení Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU o energetické účinnosti	formální upozornění

2018/2367	Nesprávné provedení směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/1513, kterou se mění směrnice 98/70/ES o jakosti benzínu a motorové nafty a směrnice 2009/28/ES o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů	formální upozornění
2019/2037	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES	formální upozornění
2019/0108	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2341 o činnostech institucí zaměstnaneckého penzijního pojištění (IZPP) a dohledu nad nimi	formální upozornění
2018/2382	Nesprávná implementace směrnice 2006/123/ES o službách na vnitřním trhu, pokud jde o jednotná kontaktní místa pro poskytovatele služeb	formální upozornění
2019/0177	Směrnice Komise (EU) 2019/514, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/43/ES, pokud jde o seznam produktů pro obranné účely	formální upozornění
2019/0178	Směrnice Komise (EU) 2018/1846, kterou se s ohledem na vědecký a technický pokrok mění přílohy směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/68/ES o pozemní přepravě nebezpečných věcí	formální upozornění

2019/0179	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/828, kterou se mění směrnice 2007/36/ES, pokud jde o podporu dlouhodobého zapojení akcionářů	formální upozornění
2019/0180	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/800 o procesních zárukách pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými osobami v trestním řízení	formální upozornění
2019/2043	Nesprávná implementace směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/22/ES o univerzální službě a právech uživatelů týkajících se sítí a služeb elektronických komunikací (směrnice o univerzální službě), pokud jde o provádění řešení rovnocenného přístupu zdravotně postižených koncových uživatelů ke službám tísňového volání v České republice	formální upozornění
2019/2146	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/19/EU o odpadních elektrických a elektronických zařízeních (OEEZ)	formální upozornění
2019/2171	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU o normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli požívat mezinárodní ochrany, o jednotném statusu pro uprchlíky nebo osoby, které mají nárok na doplňkovou ochranu, a o obsahu poskytnuté ochrany	formální upozornění

2019/4055	Nesplnění povinností vyplývajících z čl. 34 ve spojení s čl. 36 Smlouvy o fungování Evropské unie z důvodu údajného omezení aktivních hromosvodů v přístupu na trh	formální upozornění
2019/2098	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/29/EU, kterou se zavádí minimální pravidla pro práva, podporu a ochranu obětí trestného činu a kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2001/220/SVV	formální upozornění
2019/0265	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie	formální upozornění
2019/2228	Nesprávné provedení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/93/EU o boji proti pohlavnímu zneužívání a pohlavnímu vykořisťování dětí a proti dětské pornografii, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2004/68/SVV	formální upozornění
2019/0309	Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/410, kterou se mění směrnice 2003/87/ES za účelem posílení nákladově efektivních způsobů snižování emisí a investic do nízkouhlíkových technologií a rozhodnutí (EU) 2015/1814	formální upozornění
2019/0311	Směrnice Komise (EU) 2018/350, kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/18/ES, pokud jde o hodnocení rizika geneticky modifikovaných organismů pro životní prostředí	formální upozornění

ŘÍZENÍ O ŽALOBĚ PROTI ORGÁNŮM EU

Do působnosti VLZ patří také žaloby ČR na neplatnost aktů EU, kterými se lze domáhat zrušení právního aktu EU, a žaloby na nečinnost, kterými se lze domáhat určení, že orgán EU porušil unijní právo tím, že právní akt EU naopak nepřijal, ač ho přijmout měl.

Žalobu na neplatnost nebo na nečinnost je oprávněn podat VLZ ve spolupráci s dotčenými resorty a po předchozím souhlasu vlády. Prostřednictvím VLZ následně probíhá veškerá komunikace s Tribunálem, popř. Soudním dvorem (zasílání podání, vystupování na ústním jednání apod.).

Obecně k řízení o žalobách na neplatnost a na nečinnost

Řízení o žalobě na neplatnost aktu EU (čl. 263 SFEU)

Příslušným k projednávání těchto žalob je ve většině případů Tribunál.²⁸ Z ustálené judikatury vyplývá, že žalobu na neplatnost je možné podat „*proti veškerým aktům přijatým orgány bez ohledu na jejich povahu či formu, jejichž účelem je vyvolat závazné právní účinky, jimiž mohou být dotčeny zájmy žalobce tím, že podstatným způsobem změni jeho právní postavení*“.²⁹ Jinými slovy i pouhý dopis může být aktem ve smyslu čl. 263 SFEU.³⁰

Lhůta pro podání žaloby činí dva měsíce ode dne vyhlášení dotčeného aktu v Úředním věstníku EU, resp. od jeho oznámení členskému státu (čl. 263 SFEU).³¹ Svojí povahou je řízení před Tribunálem, popř. Soudním dvorem, v případě žalob na neplatnost aktu EU sporným řízením, tj. ČR jakožto žalobce musí svá tvrzení dokazovat, zatímco snahou žalovaného orgánu EU je tato tvrzení vyvrátit. Řízení je založeno často jak na právní argumentaci, tak na skutkových okolnostech, které je nutno doložit důkazy, resp. příslušnými dokumenty.

²⁸ Srov. čl. 263 SFEU ve spojení s čl. 256 SFEU a čl. 51 Statutu Soudního dvora Evropské unie.

²⁹ Rozsudek *Komise v. Planet*, C-314/11 P, EU:C:2012:823, bod 94.

³⁰ Z toho důvodu jsou žaloby někdy formulovány alternativně (viz např. rozsudek *CTRS Laboratoires v. Komise*, T-12/12, EU:T:2012:343, kde žalobkyně požadovala konstatovat nečinnost Komise a podpůrně navrhovala zrušení rozhodnutí obsaženého v dopise), nebo je ve stejné věci podána žaloba na neplatnost i žaloba na nečinnost (ilustrací tohoto postupu jsou případy C-63/12 *Komise v. Rada* a C-196/12 *Komise v. Rada*).

³¹ Srov. dále čl. 50 a 51 JŘ Soudního dvora a čl. 59 a 60 JŘ Tribunálu (dostupné na www.curia.eu – sekce *Texty upravující řízení*).

Procesní pravidla řízení před Tribunálem, popř. Soudním dvorem, jsou upravena ve Statutu Soudního dvora Evropské unie, resp. JŘ Tribunálu, popř. JŘ Soudního dvora. Řízení je členěno na písemnou a ústní část. Písemné procesní kroky zpravidla zahrnují: 1) podání žaloby, 2) žalobní odpověď žalované strany, 3) repliku žalující strany a 4) dupliku žalované strany. Ústní část jednání se zpravidla koná pouze na výslovnou žádost některého z účastníků řízení (konání ústního jednání je nicméně v praxi *de facto* pravidlem). ČR může požádat další zainteresované členské státy o intervenci ve svůj prospěch, přičemž sama ve prospěch jiných členských států v některých případech intervenuje.

Řízení o žalobě na nečinnost (čl. 265 SFEU)

Pro řízení o žalobě na nečinnost platí *mutatis mutandis* to, co je výše uvedeno k řízení o žalobě na neplatnost. Odlišný je postup pro podání žaloby: příslušný orgán, instituce nebo jiný unijní subjekt musí být nejprve vyzván, aby jednal, a teprve pak, nevyjádří-li se daný orgán, instituce nebo jiný subjekt ve lhůtě dvou měsíců od této výzvy, může být podána žaloba na nečinnost, a to ve lhůtě dalších dvou měsíců. Pokud daný orgán v dané lhůtě stanovisko zaujme, tvrzená nečinnost je tím ukončena a je případně nutno podat žalobu na neplatnost.³² V této souvislosti je třeba zdůraznit, že nečinností není přijetí rozhodnutí odlišného od rozhodnutí, o které usiluje dotčená osoba.³³

Žaloby ČR

Od přistoupení k EU do 31. prosince 2019 podala ČR 15 žalob na neplatnost aktu EU. O devíti z nich již bylo rozhodnuto, ve třech věcech byla žaloba stažena (ve dvou případech z toho důvodu, že Komise uznala své pochybení a napadený akt sama zrušila) a ve třech věcech řízení k 31. prosinci 2019 stále probíhá. V roce 2019 ČR podala svou první žalobu na nečinnost. Níže uvádíme stručný popis probíhajících případů i věcí, které byly v roce 2019 ukončeny.

C-482/17 Česká republika v. Parlament a Rada (směrnice o zbraních)

V roce 2017 byla podána žaloba na neplatnost směrnice Evropského parlamentu a Rady 2017/853, kterou se mění směrnice Rady 91/477 o kontrole nabývání a držení zbraní. Tato směrnice zpřísňuje regulaci týkající se nabývání a držení zbraní, zejména tím, že některé zbraně přesouvá do kategorií s přísnější regulací. Žalobní důvody byly založeny na porušení zásad svěřené pravomoci, proporcionality, právní jistoty

³² Srov. rozsudek *CTRS Laboratoires v. Komise*, T-12/12, EU:T:2012:343, bod 43.

³³ Rozsudek *Deutscher Komponistenverband*, 8/71, EU:C:1971:82.

a legitimního očekávání a zásady zákazu diskriminace. Dne 3. prosince 2019 Soudní dvůr žalobu v plném rozsahu zamítl. Dospěl totiž k závěru, že směrnice sleduje cíl zajištění rovnováhy mezi odstraňováním překážek vnitřního trhu a bezpečnostními aspekty. Unijní zákonodárce měl dále dle Soudního dvora s ohledem na naléhavost dané problematiky při přijímání směrnice dostatek informací ohledně dopadů přijímaných opatření. Konkrétní ustanovení směrnice pak Soudní dvůr neshledal nepřiměřenými, nejasnými či diskriminačními.

T-509/18 Česká republika v. Komise (návaznost kontrol)

V roce 2018 byla podána žaloba na neplatnost rozhodnutí Komise, kterým byla ČR uložena finanční korekce v souvislosti s návazností kontrol zemědělských dotací. Spor se týkal otázky, zda doba mezi návštěvami jednotlivých kontrolních orgánů nesmí přesáhnout dobu, kterou příslušné předpisy stanoví v souvislosti s oznámením kontroly předem. Dne 19. prosince 2019 Tribunál žalobě v plném rozsahu vyhověl, přičemž zdůraznil, že finanční korekce může být v souladu se zásadou právní jistoty uložena pouze za porušení povinnosti, která je jasná a přesná. Do státního rozpočtu tak bude vrácena částka 151 116,65 EUR.

C-575/18 P Česká republika v. Komise (antidumpingové clo)

V roce 2015 byla podána žaloba (věc T-147/15) na neplatnost rozhodnutí Komise, jímž ČR ukládá uhradit do vlastních zdrojů Unie částku 53 mil. Kč z titulu údajného nesplnění povinností při doměření a výběru antidumpingového cla. Dne 28. června 2018 Tribunál žalobu odmítl jako nepřipustnou, jelikož podle jeho názoru dotčený dopis Komise nepředstavuje napadnutelný akt ve smyslu čl. 263 SFEU. Proti usnesení o nepřipustnosti podala ČR dne 13. září 2018 kasační opravný prostředek. Podstatou sporu zůstává otázka, jak se členský stát může bránit proti aktu Komise, který konstatuje povinnost členského státu odvést určité prostředky do tradičních vlastních zdrojů Unie (zde v souvislosti s výběrem cla) pod hrozbou vysokých úroků. Členský stát je tedy fakticky nucen tyto prostředky uhradit. Dle pojetí Tribunálu může Komise odvedení prostředků vymáhat pouze cestou řízení pro porušení povinnosti, nikoli závazným rozhodnutím. Jakmile však členský stát vzhledem k hrozbě vysokých úroků sporné prostředky uhradí, Komise již logicky nemá žádnou motivaci řízení zahájit. Pokud tedy členský stát nemá fakticky žádnou možnost dosáhnout meritorního přezkumu názoru Komise ohledně povinnosti odvést prostředky do tradičních vlastních zdrojů Unie, je tento stav v rozporu s právem na účinnou soudní ochranu ve smyslu čl. 47 Listiny základních práv EU.

C-742/18 P *Česká republika v. Komise* (korekce ze tří auditů v zemědělství)

V roce 2016 byla podána žaloba (věc T-627/16) na neplatnost rozhodnutí Komise, kterým byla ČR uložena finanční korekce ze tří různých auditů (SAPS, investice ve vinařství a požadavky podmíněnosti) v celkové výši 30,5 mil. EUR. Tribunál dne 13. září 2018 žalobě vyhověl v části, kterou byla ČR uložena nesprávné výše finanční korekce v souvislosti s požadavky podmíněnosti (zrušení se týkalo části rozhodnutí Komise ukládajícího finanční korekci ve výši 6,3 mil. EUR, na základě rozsudku byla Komise nucena korekci snížit o 2,5 mil. EUR, tyto prostředky již byly vráceny do státního rozpočtu). Ve zbývajících částech Tribunál žalobu zamítl. ČR podala dne 27. listopadu 2018 kasační opravný prostředek napadající tu část rozsudku Tribunálu, kterou byla zamítnuta žaloba ohledně SAPS a investic ve vinařství.

T-13/19 *Česká republika v. Komise* (celní nečinnost)

Dne 8. ledna 2019 podala ČR žalobu na nečinnost, které se měla Komise dopustit, když v návaznosti na podmíněné poskytnutí tradičních vlastních zdrojů ve výši 40 482 255,- Kč ze strany ČR nezhájila proti ČR v této souvislosti řízení pro porušení povinnosti ani spornou částku nevrátila. Předmětné řízení úzce souvisí s řízením C-575/18 P, přičemž podaná žaloba na nečinnost představuje jednu z dalších myslitelných cest, jakou může členský stát dosáhnout přezkumu právního názoru Komise v oblasti tradičních vlastních zdrojů.

C-862/19 P *Česká republika v. Komise* (broadcasting)

V roce 2017 byla podána žaloba na neplatnost rozhodnutí Komise, kterým se ruší část pomoci Evropského sociálního fondu a Evropského fondu pro regionální rozvoj. Sporným je, zda může být z unijních operačních programů financováno přímé zadání veřejných zakázek na výrobu programového obsahu určeného k vysílání vysílacími společnostmi, když je zadavatelem jiný subjekt než vysílací společnost. Tribunál se ztotožnil s názorem Komise, žalobu zamítl a korekci potvrdil. Dne 26. listopadu 2019 podala ČR kasační opravný prostředek, kterým se domáhá zrušení rozsudku Tribunálu, jelikož má za to, že předmětnou výjimku lze využít i za situace, kdy je vysílací společnost stranou smlouvy v pozici poskytovatele programového materiálu.

INTERVENTENCE

ČR má na základě čl. 40 Statutu Soudního dvora EU ve spojení s čl. 129 až 132 JŘ Soudního dvora, resp. s čl. 142 až 145 JŘ Tribunálu, možnost vstupovat jako vedlejší účastník do řízení vedených mezi jinými subjekty na podporu jedné ze stran sporu. Žádost o vstup do řízení se podává ve lhůtě šesti týdnů ode dne zveřejnění oznámení o zahájení tohoto řízení v Úředním věstníku EU.³⁴ Po vstupu do řízení a obdržení procesních písemností je vedlejšímu účastníkovi umožněno předložit k věci své písemné vyjádření, případně se účastnit ústního jednání.

Této možnosti bylo od přistoupení ČR k EU do 31. prosince 2019 využito celkem ve 116 případech, z toho v roce 2019 ve třech případech.

Nejčastějším důvodem pro intervenci ČR je podpora členských států žalovaných Evropskou komisí z obdobných důvodů, pro které podala Evropská komise žalobu proti ČR.

ČR rovněž často intervenuje v řízeních týkajících se vnějších vztahů EU či pravomocí jednotlivých orgánů Unie. Všechna tato řízení jsou charakterizována snahou těchto orgánů (zejména Evropské komise a Evropského parlamentu) o širší vymezení kompetencí po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost.

V ostatních případech je intervence ČR založena na důvodech rozličného charakteru (v poslední době například koncepční otázky ochrany osobních údajů, unijních fondů, energetiky či státních podpor).

Věci, v nichž ČR v roce 2019 požádala o vstup do řízení

T-703/18 *Polsko v. Komise*

Spor se týkal uznatelnosti DPH jakožto výdaje způsobilého pro financování z unijních fondů. Dne 16. září 2019 byla žaloba Polska prohlášena za nepřípustnou ještě předtím, než bylo rozhodnuto o účastenství ČR.

T-357/19 *Itálie v. Komise*

Spor se týká uznatelnosti DPH jakožto výdaje způsobilého pro financování z unijních fondů. ČR v daném sporu intervenuje na podporu názoru Itálie, dle které nelze DPH považovat za nezpůsobilý výdaj pouze z toho důvodu, že příjemce dotace je financován ze státního rozpočtu.

³⁴ Čl. 130 JŘ Soudního dvora a čl. 143 JŘ Tribunálu. Pro řízení o kasačním opravném prostředku činí uvedená lhůta jeden měsíc (čl. 190 odst. 2 JŘ Soudního dvora a čl. 213 odst. 2 JŘ Tribunálu).

C-572/19 P *Ertico – ITS Europe v. Komise*

Spor se týká výkladu pojmů mikropodnik a malý a střední podnik. ČR v daném řízení intervenuje na straně společnosti Ertico, která svým kasačním opravným prostředkem proti rozsudku Tribunálu ve věci T-604/15 rozporuje extenzivní výklad zastávaný v této souvislosti Tribunálem.

ŘÍZENÍ O POSUDKU

ČR má na základě čl. 196 JŘ Soudního dvora rovněž možnost se vyjádřit k žádosti o posudek podle čl. 218 odst. 11 SFEU, kdy je posuzována slučitelnost zamýšlené dohody mezi EU a jedním nebo více třetími státy nebo mezinárodními organizacemi se Smlouvami.

V roce 2019 byl vynesena jeden posudek a byla podána jedna (jiná) žádost o posudek.

Posudek 1/17 (Posudek pléna ze dne 30. dubna 2019)

Podle Soudního dvora je mechanismus řešení sporů mezi státem a investorem v Komplexní hospodářské a obchodní dohodě podepsané EU a jejími členskými státy a Kanadou (CETA) slučitelný s unijním právem. Dopady tohoto mechanismu na autonomii unijního právního řádu a specificky pak výlučnou pravomoc Soudního dvora k podání konečného výkladu unijního práva nebyly shledány z pohledu unijního práva problematickými, a to s poukazem na charakteristické rysy daného mechanismu řešení sporů a související záruky (jako je např. omezená jurisdikce tribunálů CETA, které nemají pravomoc vykládat unijní právo kromě ustanovení CETA, ani jakkoliv posuzovat úroveň ochrany veřejného zájmu stanovenou unijními orgány či pravomoc Unie určit, zda žalovaným má být Unie, či členský stát, v případě úmyslu kanadského investora napadnout opatření členského státu či Unie). Soudní dvůr neshledal ani kolizi s obecnou zásadou rovného zacházení (v přístupu k tribunálům CETA mezi kanadskými a unijními investory v Unii, jejichž postavení je však nesrovnatelné, a proto nezasluhuje ani rovné zacházení) a efektivity unijního práva (byť připustil za výjimečných okolností skrze přiznání odškodnění tribunálem CETA faktické smazání pokuty za porušení pravidel hospodářské soutěže udělené Komisí či orgánem pro hospodářskou soutěž členského státu). Uvedený mechanismus také zachovává garance přístupu k nezávislému a nestrannému soudu. Soudní dvůr však poznamenal, že je třeba naplnit závazky Komise a Rady k zajištění finanční dostupnosti pro přístup k tribunálům CETA i ze strany fyzických osob a malých a středních podniků.

Posudek 1/19

EP podal Soudnímu dvoru žádost o posudek ve věci Istanbulské úmluvy. Žádost EP neřeší věcnou podstatu této úmluvy, tj. vlastní otázky prevence a potírání násilí na ženách, resp. domácího násilí. Zabývá se toliko právními otázkami, které souvisí s procesem přistoupení Unie k Istanbulské úmluvě. EP se zprv ptá, jaký má být podle unijního práva správný právní základ pro uzavření úmluvy. A zadruhé, zda je s uzavřením za Unii potřeba čekat, až úmluvu ratifikují všechny členské státy Unie. Soudnímu dvoru bylo odesláno písemné vyjádření ke druhé otázce v tom smyslu, že

ve stávající situaci, tzn. při absenci přesné a navenek transparentní specifikace rozsahu přistoupení Unie k Istanbulské úmluvě a do doby dokončení vnitrostátních ratifikačních procesů ve všech členských státech, není uzavření Istanbulské úmluvy ze strany Unie v souladu s unijním právem. Unijní právo každopádně nebrání tomu, aby bylo uzavření smíšené smlouvy jménem Unie odloženo do dokončení vnitrostátních ratifikačních procesů ve všech členských státech.

DALŠÍ AKTIVITY VLÁDNÍHO ZMOCNĚNCE

Vedle zastupování ČR před Soudním dvorem EU vykonává VLZ celou řadu dalších úkolů, které s jeho hlavní činností přímo či nepřímo souvisí. Jedná se zejména o organizaci činnosti výboru VLZ, o zastupování ČR v rámci jednání pracovní skupiny Rady „Soudní dvůr“ a zastupování ČR v rámci každoročního setkání zmocněnců pro Soudní dvůr z celé EU.

Výbor vládního zmocněnce v roce 2019

Jak bylo uvedeno výše, Výbor vládního zmocněnce, zřízený Statutem VLZ a složený ze zástupců jednotlivých resortů, je mezirezortním poradním a konzultačním orgánem, jehož úkolem je napomáhat VLZ při plnění jeho úkolů.

Výbor slouží nejen jako platforma k výměně názorů a informací o důležitých řízeních před Soudním dvorem, resp. Komisí, ale také k zajištění efektivní komunikace mezi VLZ a odpovědným resortem při vypracovávání vyjádření ČR k jednotlivým soudním řízením, resp. řízením před Komisí.

V roce 2019 se Výbor pravidelně setkával, celkem se uskutečnilo 7 setkání.

Pracovní skupina Rady „Soudní dvůr“

Ze své pozice je VLZ také členem pracovní skupiny Rady „Soudní dvůr“. Zasedání této pracovní skupiny se konají v pravidelných intervalech v Bruselu. Tato pracovní skupina je zčásti též konzultačním místem vládních zmocněnců většiny členských států a zástupců Soudního dvora EU, v jehož rámci jsou diskutovány praktické otázky dalšího směřování rozhodovací činnosti Soudního dvora EU.

PRACOVNÍCI KANCELÁŘE VLÁDNÍHO ZMOCNĚNCE A SVĚŘENÉ AGENDY

Oddělení pro Soudní dvůr

Jiří Vláčil

Vedoucí oddělení pro Soudní dvůr, zástupce ředitelky OKP

V Kanceláři působí od června 2008

Tel. 224 18 2827, jiri_vlacil@mzv.cz

Lucie Dvořáková

V Kanceláři působí od prosince 2015

Specializace dle gestora: MŽP, MD

Tel. 224 18 2821, lucie_dvorakova@mzv.cz

Veronika Frouzová

V Kanceláři působí od srpna 2009

Sekretariát, správa databází v ISAPu

Tel. 224 18 2761, veronika_frouzova@mzv.cz

Iva Gavrilova

V Kanceláři působí od října 2017

Specializace dle gestora: MSp, MK, ÚOHS

Tel. 224 18 2878, iva_gavrilova@mzv.cz

Tereza Machovičová

V Kanceláři působí od března 2018

Specializace dle gestora: MPO, MSp, ÚPV

Tel. 224 18 2923, tereza_machovicova@mzv.cz

Jana Očková

V Kanceláři působí od srpna 2008

Specializace dle gestora: MF, ČNB

Tel. 224 18 2309, jana_ockova@mzv.cz

Anna Pagáčová

V Kanceláři působí od září 2016

Specializace dle gestora: MV, ČTÚ

Tel. 224 18 2480, anna_pagacova@mzv.cz

Oddělení pro infringementy

Thomas Müller

Vedoucí oddělení pro infringementy

V Kanceláři působí od února 2008

Specializace dle gestora: MPO, MO

Tel. 224 18 2421, thomas_muller@mzv.cz

Jiří Pavliš

V Kanceláři působí od listopadu 2013

Specializace dle gestora: MPSV, MZe

Tel. 224 18 2804, jiri_pavlis@mzv.cz

Ondřej Serdula

V Kanceláři působí od srpna 2016

Specializace dle gestora: MF, GŘC, ÚOOÚ, MV

Tel. 224 18 2808, ondrej_serdula@mzv.cz

Soňa Šindelková

V Kanceláři působí od ledna 2011

Specializace dle gestora: MZd, MPO

Tel. 224 18 2584, sona_sindelkova@mzv.cz

V roce 2019 se do realizace agendy VLZ zapojili také další pracovníci OKP.

Kristýna Najmanová

Ředitelka OKP

Tel. 224 18 2528, kristyna_najmanova@mzv.cz

Hana Pešková

Vedoucí oddělení pro obecné otázky a vnější vztahy EU

V OKP působí od července 2008

Tel. 224 18 2596, hana_peskova@mzv.cz

Dominika Czechová

Oddělení pro obecné otázky a vnější vztahy EU

V OKP působí od ledna 2017

Tel. 224 18 2501, dominika_czechova@mzv.cz

Markéta Hedvábná

Oddělení pro obecné otázky a vnější vztahy EU

V OKP působí od listopadu 2013

Monika Horáková

Oddělení pro obecné otázky a vnější vztahy EU

V OKP působí od listopadu 2019

Tel. 224 18 3365, monika_horakova@mzv.cz

Michael Švarc

Oddělení pro obecné otázky a vnější vztahy EU

V OKP působí od prosince 2017

Tel. 224 18 2106, michael_svarc2@mzv.cz